

Riksdagens protokoll

2011/12:111

Onsdagen den 9 maj

Kl. 09.00 – 17.38

Protokoll
2011/12:111

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 3 maj.

2 § Meddelande om frågestund (ändring)

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 10 maj kl. 14.00* skulle statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M) närvara i stället för utrikesminister Carl Bildt (M).

3 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2011/12:Fi15–Fi18 till finansutskottet

2011/12:So9 till socialutskottet

2011/12:Fi20 till finansutskottet

4 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Justitieutskottets betänkande 2011/12:JuU8

Arbetsmarknadsutskottets utlåtande 2011/12:AU14

Utbildningsutskottets betänkanden 2011/12:UbU13 och UbU14

Kulturutskottets betänkande 2011/12:KrU9

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU10
Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011 (skr.
2011/12:105).

Anf. 1 TOMMY WAIDELICH (S):

Fru talman! I dag, den 9 maj, firas Europadagen runt om i vår världsdelen. I dag är det exakt 62 år sedan Robert Schuman, den dåvarande franske utrikesministern, presenterade den så kallade Schumanplanen, som kan sägas vara inledningen på det samarbete vi nu har inom EU. Det är också därför som den här dagen firas.

Robert Schuman föreslog att man skulle ha en överstatlig kontroll över kol- och stålindustrin, dels för att den var viktig för att tillverka vapen, dels för att den var viktig för de industrialiserade ekonomierna i Västeuropa. Tanken bakom förslaget var just att fläta samman ekonomierna, inte minst Frankrike och Tyskland, så att man blev ömsesidigt beroende och så att risk för ytterligare krig skulle försvinna.

År 1950 hade vi en period där Tyskland och Frankrike hade bekrigat varandra vid inte mindre än tre tillfällen under en 80-årsperiod. Två av dessa utmynnade i världskrig.

Tanken bakom Schumanplanen var just fröet till det fredsprojekt som vi ser i Europa i dag. Det fredsprojektet har fortfarande attraktionskraft.

När vi blev medlemmar i EU 1995 var det fortfarande krig på Balkan. Under 1990-talet bekämpade serbiska, bosniska och kroatiska styrkor varandra. Detta är nu historia. Vi fick under det senaste året ett besked från EU om att Kroatien nu får möjlighet att bli medlem från den 1 januari 2013. Från och med i år har också Serbien, Montenegro och Makedonien kandidatstatus. Fredsprojektet som Robert Schuman sådde frö till 1950 är alltså i högsta grad levande och har attraktionskraft. Det är viktigt att komma ihåg detta i dag när vi har många andra problem inom EU-samarbetet. Jag tänker då inte minst på den ekonomiska kris som nu sköljer över EU:s länder, i synnerhet eurozonen.

Vi har haft en global finanskris som har lett till en skuldkris där skattebetalarna har fått ståda upp efter marknadens misslyckande, och resultatet är vidgade klyftor och massarbetslöshet. Detta är en viktig del i debatten i dag om vad som hände under förra året. Debatten här i dag handlar ju om regeringens EU-skrivelser och om vad som hände i EU under 2011. Det övergripande var just krisbekämpningen tillsammans med den arabiska våren. Det är dessa två frågor som jag framför allt kommer att uppehålla mig vid. Sedan kommer andra socialdemokrater under dagens debatt att föra in andra frågor där vi har synpunkter.

Den kris som vi nu ser – finanskrisen som har blivit en skuldkris – är också kulmen på flera decenniers avregleringar av finanssektorn. Vi har återkommande finanskriser och återkommande situationer där skattebetalarna får gå in och täcka upp. Nu brottas många ekonomier i EU just med svaga statsfinanser, men det är inte statsfinanserna i sig som är orsaken till krisen.

Man kan måhända kritisera Greklands och kanske också Italiens politiker för deras sätt att hantera sin statsskuld. Den har varit stor under en

längre tid. Men i exempelvis Frankrike och Irland hade man faktiskt stabila statsfinanser innan finanskrisen sköljde in och man fick gå in och täcka upp för bankerna. I Spanien kvarstår fortfarande behovet av räddningsaktioner när det gäller banksektorn. Detta ser EU:s medborgare, och det reagerar de mot.

Dagens unga riskerar att bli den första generation som får det sämre än sina föräldrar. Dagens unga drabbas väldigt hårt av den massarbetslöshet som nu sveper över Europa som en konsekvens av den globala finanskrisen. Detta ser vi också uttryck för i de opinionsavstämningar som har gjorts, i de val som har gjorts och i den regeringssituation som nu pågår i hela EU.

Vi har under det senaste året sett hur borgerliga regeringar i Danmark, Slovakien, Nederländerna och Rumänien har tvingats lämna in. Borgerliga regeringar som har ägnat sig åt åtstramningspolitik och som har haft en majoritet som har vilat på högerextrema partier har nu kastat in handduken. En del har gjort det efter fria val. Vi ser nu att i åtminstone tre av dessa länder – för Nederländerna är det fortfarande oklart – får vi in socialdemokrater i regeringen.

Senast i söndags fick vi ett klart valresultat i Frankrike. Där säger väljarna nej till den åtstramningspolitik som har varit förhärskande. Där vill väljarna ha något annat än massarbetslöshet. Man vill också ha tillväxt, jobbstimulanser och rättvis fördelning. På så sätt blåser en ny vind över Europa. En del kallar det för en protestvind. Andra kallar det för en vänsstervind. Men det är helt klart att det är en vind som säger nej till de excesser vi har sett och de konsekvenser vi har sett av decenniernas avregleringar av de finansiella marknaderna. Kan man kritisera politikerna för något är det just för att de med öppna ögon har avreglerat alltsedan början av 80-talet.

Vad är då receptet? Hollande i Frankrike säger inte att man inte ska hålla ordning och reda på pengarna. Man måste självklart ha ordning och reda på statsfinanserna. Men det hjälper inte ensamt. Det är också viktigt att de åtstramningar som görs fördelas rättvist.

I dag finns det en känsla av att höginkomsttagare och banker – de som har slarvat bort pengarna – klarar sig medan det är vanligt folk, ungdomar och arbetare som får betala i form av förlorade jobb, sänkt välfärd och sänkt standard.

När man tar itu med orsakerna till finanskrisen är det viktigt att man när man håller ordning på finanserna och fördelar kostnadsbördorna också ser till att det görs på ett rättvist sätt. Sedan krävs det stimulans av ekonomin. Det krävs tillväxtåtgärder. Det handlar inte om att vi ska börja konsumera väldigt mycket igen, för det har varit väldigt hög konsumtion, utan det handlar om att investera i sådant som bygger Europa starkt – i forskning och utveckling och i grön omställning. Det finns ett enormt behov av att bygga om våra transportsystem med höghastighetståg, och inte minst hela energisektorn behöver ställas om för att klara klimatomställningen.

Det går att ha en ansvarsfull politik, men bördorna måste fördelas rättvist, och vi måste samtidigt också se till att vi stimulerar på rätt sätt. Det går inte att bromsa i uppforsbacke. Det som är så märkligt är inte bara den historiebeteckning som borgerliga svenska politiker har, inte minst här i betänkandet, om att det är misskötta statsfinanser som är

orsaken till det hela, utan det är också detta fokus på att peka finger åt politiker i andra länder: Ni måste minsann sköta era statsfinanser! Då löser sig det här.

Det är viktigt, men det är inte hela lösningen. Vi brukar säga att man ska titta på Sverige på 90-talet. Det var inte bara besparingsprogram. När jag kom in i riksdagen 1994 var jag med om att fatta beslut om det första saneringsprogrammet som vi socialdemokrater hade gått till val på och som jag är övertygad om också gjorde att vi vann valet 1994.

Detta saneringsprogram innehöll besparingar. Men det innehöll också skattehöjningar. Det var en 50-50-mix, och skattehöjningarna gjordes på ett sådant sätt att det upplevdes som rättvist. Bland annat infördes den så kallade värnskatten som vi fortfarande har så att de som hade lite mer kunde bidra med lite mer i saneringsarbetet. Just den rättvisa profilen, att vi fick bära bördorna gemensamt, gjorde också att det fanns en större förståelse för den politik som vi då sjösatte och för att vi gemensamt skulle göra uppoffringar.

En annan sak som påverkade Sverige då var att vi hade en rörlig krona. Det var en enorm stimulans för oss då, så det handlade inte bara om sanering av statsfinanserna. Det handlade också om stimulanser. De vinster som kom av den rörliga kronan åts inte upp av kompensationskrav som de tidigare devalveringarna hade gjort på 70- och 80-talet.

En bidragande orsak till att Sveriges företag kunde behålla konkurrenskraften var att löntagarna själva valde att föra en reallönelinje. Man valde att *inte* kräva stora, nominella lönelöft för att kompensera för de vinster som uppstod i takt med att kronans värde sjönk, utan man valde i stället att ha en reallönelinje.

Jag minns mycket väl en genomgång som P-O Edin, LO:s dåvarande ekonom, hade med oss Europaparlamentariker, där han förklarade hur LO själva hade kommit fram till att det bästa för deras egna löntagare var att inte kräva de stora, nominella kompenstationerna som man hade gjort tidigare. I stället hade man ett måttligt lönekrav som stämde överens med linjen att man då i stället skulle kunna få mer i lönekuvertet reallt.

En viktig del i saneringen var alltså att svenska löntagare, inte minst under LO:s pådrivande kraft, valde den så kallade reallönelinjen. Jag tror inte att det hade varit möjligt om inte löntagarna, LO-kollektivet och andra, hade sett att bördorna fördelades rättvist, att det saneringsprogram som vi tog beslut om här i riksdagen faktiskt var ett saneringsprogram där alla fick vara med och bidra och där de som hade mer bidrog med mer.

Det som nu är problemet i Europa är att många känner att några smiter från notan – banker, höginkomsttagare och andra – och att det är vanligt folk, unga, som får betala priset i form av en hög massarbetslöshet. Då hjälper det inte att prata om sunda statsfinanser. Då måste man också ha en rättvis fördelning, och då måste man också ha åtgärder som skapar tillväxt, framtidstro och nya jobb.

Här tycker jag att regeringen har en alldeles för ensidig beskrivning av utvecklingen i EU under förra året. Det handlar inte om att krisen inom EU har påverkats av osunda statsfinanser. Det är en finanskris som har blivit en skuldskris som har lett till att skattebetalarna får ta över de förluster som har skapats av en marknad som har varit alltför oreglerad.

Jag tycker att det är viktigt att ha synsättet att det faktiskt krävs sunda statsfinansier, en rättvis fördelning, tillväxtåtgärder och också marknader som fungerar bättre, en reglering av banksektorn och att man också ser till att inte sådana här finanskriser uppstår framöver. Det är någonting som regeringen borde driva i det fortsatta arbetet inom EU.

Det har gjorts en del inom EU för att reglera bankerna, men det återstår alldeles för mycket. Bankerna är underbeskattade, och ett uttryck för det är debatten om skatt på finansiella transaktioner som vi är öppna för att diskutera men som regeringen har stängt dörren för. Vi kan tänka oss andra alternativ, men det viktiga är att också banksektorn är med och bidrar till saneringen och till de kostnader som skattebetalarna i dag får ta.

Det är också viktigt att EU arbetar på global nivå. Globaliseringen leder till en enorm konkurrens om löner och andra arbetsvillkor. Då är det viktigt att EU vid de globala organ som finns också värnar löntagarnas rättigheter och agerar på ett sådant sätt att vi inte får en omfattande social dumpning och att vi också får rättvisa handelsvillkor.

En annan del i det, som är mer Europabaserad, är just diskussionen om det sociala protokollet. Vi socialdemokrater vill ha ett socialt protokoll, och vi vill att Sverige nästa gång det blir en större fördragsförändring driver den frågan. Vi kommer även att tillsammans med andra socialdemokrater inom EU driva den frågan i nästa Europaval 2014.

Så några ord om Nordafrika. Vi har nu i över ett år haft en kamp för demokrati, frihet och mänsklig värdighet som har sköljt över Nordafrika. Diktaturer har fallit, och vi ser nu också att det börjar hållas fria och öppna val i flera nordafrikanska länder. Tyvärr är inte utvecklingen positiv i alla länder. Det ser till exempel bra ut i Tunisien men inte lika bra i Egypten.

Samtidigt måste vi komma ihåg att EU på resan fram till detta i många stycken har, åtminstone i flera medlemsländer, bedrivit en kontraproduktiv politik. Många har länge hållit arabvärldens diktatorer under armarna i utbyte mot stabilitet, olje- och gasleveranser samt hjälp med att stoppa flyktingströmmar.

Detta förhållningssätt måste nu en gång för alla läggas på historiens skräphög. Det är viktigt att EU nu tar den möjlighet som finns att se till att demokrati och mänskliga rättigheter utvecklas söder om Medelhavet i Nordafrika, för Medelhavet är på något sätt Europas Rio Grande. Det är det hav som skiljer vårt välstånd från nordafrikanernas fattigdom, deras arbetslöshet och brist på framtidshopp. Det är mycket större än det som finns i Europa, även om vi också har problem.

Vi socialdemokrater har också många gånger pekat på de utsiktslösa försöken att genom fler patrullbåtar, flygövervakning och högre staket stänga ute dem som vill jaga en bättre framtid på andra sidan Medelhavet. Den enda långsiktiga lösningen är att vi ser till att Nordafrika får utveckling och framtidstro.

Då går det inte att fortsätta med den handelspolitik som EU har, där man diskriminerar många av Nordafrikas produkter, inte minst på jordbruksområdet. Ett viktigt bidrag till en positiv utveckling i Nordafrika borde vara att slopa de handelshinder som finns inom jordbrukspolitiken och i övrigt och på så sätt ge en stimulans till ekonomisk utveckling, vilket i sin tur främjar demokrati och mänskliga rättigheter.

Till sist några ord om en del av Nordafrika som har varit uppe i debatten. Jag tänker på Västsahara. Där har det framställts av Sverigedemokraterna som att vi skulle ha samma uppfattning när det gäller erkännandefrågan. Men det stämmer inte. Vi tycker att de folkrättsliga förutsättningarna för att erkänna Västsahara finns här och nu.

Sverigedemokraterna säger att det kan göras i framtiden om man har nått fram i förhandlingar och haft en folkomröstning och annat. Men den linjen har redan prövats. Det är ju det som har varit argumenten för att inte erkänna Västsahara.

Nu finns det folkrättsliga experter som också ger stöd för vår linje om att det går att här och nu erkänna Västsahara. Den frågan kommer upp skarpt i höst när ett betänkande just ska behandla de här erkännandefrågorna. Där handlar det också om erkännandefrågan när det gäller Palestina.

I dag diskuterar vi EU-skrivelsen för det år som har varit. Jag ser fram emot en diskussion i höst där vi socialdemokrater kommer att argumentera för ett erkännande av Västsahara nu. Men det här tricksandet, att säga att vi kan erkänna om de och de och de förutsättningarna är uppfyllda, håller inte. Det är inte seriöst. Skulle riksdagen fatta ett sådant beslut skulle regeringen direkt kunna säga: Jaha, men då behöver vi inte göra någonting, för ni har ju olika utgångspunkter. Det framgår inte minst av det särskilda yttrande som Sverigedemokraterna har.

Jag hoppas självklart att regeringen och regeringspartierna tar intryck av det som folkrättsexperter och andra säger om Västsahara och det som flera partier nu säger här i riksdagen, att vi skulle kunna erkänna Västsahara nu, enligt de folkrättsliga principer som föreligger.

Jag ser fram emot och hoppas på en tillnyktring från regeringspartierna på den punkten och att vi kan få ett positivt beslut när det gäller både Västsahara och Palestina när vi behandlar betänkandet i höst.

Hur som helst finns det mycket att säga om EU-skrivelsen. Vi socialdemokrater kommer att återkomma till flera andra delar under dagens debatt. Det handlar om miljöfrågan, som är väldigt stor, jordbrukspolitik, arbetsmarknadspolitik, asylpolitiken och annat.

Jag ser fram emot en intressant debatt om EU-frågorna i dag, på Europadagen, där den ursprungliga fredstanken i högsta grad är levande. Inte minst bevisar Kroatiens kommande medlemskap det. Det handlar om närmandet från Serbien, Makedonien, Montenegro och förhoppningsvis också Turkiet. Men det finns också andra saker som inte fungerar så bra, det som handlar om ekonomi och massarbetslöshet. Även relationerna till omvärlden, Nordafrika, behöver förbättras.

Det finns mycket att diskutera. Jag ser fram emot en fortsatt debatt.

Anf. 2 MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Tommy Waidelich, för en intressant exposé över situationen!

Jag vill börja med att tala om Västsahara. Där var Tommy Waidelich tydlig. Socialdemokraternas ingång i frågan är väl känd. Man har en förhoppning om ett erkännande inte bara av Västsahara utan också av Palestina. Det välkomnar vi från Miljöpartiets sida.

När det gäller Västsahara tycker jag att fokus måste ligga på att det ska till nya förhandlingar i sommar. Och en signal från den svenska riks-

dagen innan dess, om att vi vill verka för ett erkännande, är ett sätt att sätta press på berörda regeringar att gå med på en folkomröstning. Det är det mest väsentliga och grunden för Miljöpartiets ställningstagande i frågan.

Fru talman! Det duger inte med en folkomröstning om fortsatt ockupation eller autonomi under marockanskt styre. Därför är det synd att vi inte har en majoritet i dag. Men det var välkommet att höra av Socialdemokraternas företrädare att det är ambitionen och inte egentligen på längre sikt utan rätt snart.

Vi tycker att det är oerhört viktigt att sända en signal till de västsahariska ungdomarna om att icke-våld lönar sig. Vi ser alltför många konflikter runt om i världen där de som är under press, de som är under ockupation, efter ett tag eller ibland direkt tar till våld. Det är aldrig önskvärt. Även om FN-stadgan tillåter ett visst mått av självförsvar och försvar av eget territorium handlar det i grunden om att med fredliga medel försöka lösa de konflikter som uppstår.

Vi vet att organisationen som kämpar för frihet från ockupation i Västsahara lade ned vapnen för 20 år sedan i utbyte mot en folkomröstning inom sex månader.

Fru talman! Just kopplingen mellan 20 år och sex månader är väldigt tydlig. Samtidigt vet vi att FN har upprättat en röstlängd som också inkluderar en stor mängd av de marockaner som bor i området, vilket inte är helt oväsentligt. För det är oerhört viktigt att en typ av ockupation inte avslutas med ett förtryck av ett annat folk.

Folkrättsprofessor Ove Bring deltog i ett seminarium här för inte så länge sedan. Denna expert menar att det inte finns något som hindrar Sverige från att erkänna Västsahara.

Vi erkände Kosovo, trots att de inte hade kontroll över hela sitt territorium. Och i Västsaharas fall kan man ändå säga att det finns ett visst mått av kontroll, i alla fall över en del av territoriet.

När det gäller EU:s förhållande till sina grannar är det oerhört viktigt att lyfta upp inte bara idén om ömsesidig vinning utan också om att partnerskapet handlar om jämlika parter. Det handlar om att vi faktiskt har en långsiktig strategi att verka för fred och rättvisa med våra grannar.

Just när det gäller Västsahara är det oerhört viktigt att Marocko inte ska kunna fortsätta att tjäna på att ha situationen som den är i området.

Från det vill jag övergå till ett annat område, den här gången i östra Medelhavet. Det handlar om Israel och dess ockupation av Palestina.

Vi har en reservation gemensamt med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Den handlar just om situationen i de ockuperade områdena. Vi vet att under hösten 2011 beslutade Israel om en massiv utbyggnad av de folkrättsligt illegala bosättningarna, alltså de ockupationsbyggnader som fortsätter att göra livet surt för människor som lever under ockupation – och detta främst i den del av de ockuperade områdena som av majoriteten av omvärlden ses som en naturlig huvudstad i ett fritt Palestina när det har blivit en medlem av FN.

Östra Jerusalem, som är den här självklara huvudstaden i det fria Palestina, måste kunna fortsätta att vara det. För vi ser att när det gäller bosättningspolitiken har Sverige inte tillräckligt kraftfullt verkat inom EU för att se till att lämplig EU-lagstiftning kommer på plats för att motverka finansiella transaktioner till stöd för dessa illegala bosättningar.

Vi ser samtidigt att omvärlden rör på sig. Vi hade ett val i Frankrike, där vi har en ny fransk president, François Hollande, som i sitt valmanifest, ett 60 punkter långt manifest, slår fast vad han tänker driva. I punkt 59 har han utlovat att stödja erkännandet av Palestina som en stat. I ljuset av detta, när en av EU:s större och mäktigare medlemmar från presidenthåll har tagit ställning på detta sätt, är det oerhört viktigt att Sverige också kan stötta denna ambition.

Jag vill också tala om den olösta konflikten om Nagorno-Karabach. Vi vet att det finns ett antal konflikter som FN bevakar väldigt noga. När FN-konferensen Civilisationernas Allians skapade en lista över de konflikter som är viktiga att lösa för att inte äventyra världsfreden var nummer ett på den listan Palestinafrågan.

Men det finns en annan fråga som också är oerhört viktig och som finns i en del av världen som oftast har betecknats som en krutdurk. Vi ser hur Ryssland med en allt aggressivare ton har hanterat frågorna i sina södra områden, däribland Tjetjenien. Vi vet också att stater som fick sitt erkännande och oberoende efter Sovjetunionens fall inte alltid har kunnat leva i fred sida vid sida. En av dessa frågor handlar just om konflikten om Nagorno-Karabach. Den inte bara undergräver stabiliteten och utvecklingen i Armenien och regionen Sydkaukasien, den är också en källa till oro för grannländer i området. EU, som har ett ansvar för sina yttre gränser, har just denna fråga på sitt bord.

Då är det glädjande att se att EU-parlamentet faktiskt har lyft upp den här frågan ett antal gånger. En sådan gång var för precis två år sedan, i maj 2010, då EU-parlamentet antog en resolution om behovet av en EU-strategi för området Sydkaukasien. I resolutionen som benämns 2009/2216 går att läsa följande:

”Europaparlamentet gläder sig över den dynamiska takten i förhandlingarna om konflikten i Nagorno-Karabach, vilken illustreras av de sex möten mellan presidenterna i Armenien och Azerbajdzjan som hölls 2009 i Moskvaförklaringens anda.”

Det går vidare att läsa: ”Europaparlamentet stöder helhjärtat OSSE:s Minskgrupps medlingsinsatser, de grundläggande principerna i Madrid-dokumentet och uttalandet från ordförandeländerna i OSSE:s Minskgrupp den 10 juli 2009 i samband med G8-mötet ... Världssamfundet uppmanas att visa mod och politisk vilja att övervinna de återstående stötestenarna för ett avtal.”

Vidare går det att läsa något som kanske är ännu viktigare i den här resolutionen: ”Europaparlamentet är mycket bekymrat över att hundratusentals flyktingar och internflyktingar som flydde från sina hem under eller i samband med kriget i Nagorno-Karabach fortfarande är fördrivna och nekas sina rättigheter, bland annat rätten att återvända, äganderätten och rätten till personlig säkerhet. – – – Parlamentet kräver i detta avseende att armeniska styrkor dras tillbaka från alla ockuperade territorier i Azerbajdzjan och att internationella styrkor sätts in och organiseras i överensstämmelse med FN-stadgan samt att nödvändiga säkerhetsgarantier ges under en övergångsperiod, vilket kommer att trygga säkerheten för befolkningen i Nagorno-Karabach och ge de fördrivna personerna möjlighet att återvända till sina hem.”

Det här är en resolution från EU-parlamentet som säger väldigt mycket. Ändå: Vad har hänt sedan dess? Vad har hänt med de förhopp-

ningar som har funnits på Minskgruppen? Vad har hänt med de förhoppningar som har funnits på det internationella samfundet?

Vi kan se tillbaka, fru talman, på att i december förra året erkändes Khodjaly som ett folkmord av Mexiko. Det är en sak som har hänt sedan dess. Men vi vet också när vi tittar tillbaka på de två år vi har bakom oss att det utifrån den resolution där det under punkt 10 slogs fast att "Europaparlamentet anser att ståndpunkten att Nagorno-Karabach inbegriper alla de ockuperade azerbajdzjanska områden som omger Nagorno-Karabach snabbt bör överges" inte har hänt särskilt mycket.

Den förhoppning om att det fanns en idé om hur en fredlig lösning skulle komma till stånd kan man säga har grusats. Därför utformade EU-parlamentet och dess utskott för utrikesfrågor ett nytt betänkande, ett betänkande som handlade om rekommendationer till rådet, kommissionen och Europeiska utrikesjämbudet om förhandlingarna om associeringsavtalet mellan EU och Armenien. Det har siffran 2011/2315. Det röstades igenom i utskottet. Där tas återigen de viktiga bitarna upp för en varaktig, hållbar fredlig lösning för en av Europas krutdurkar.

Jag ska citera ur det, fru talman, för det är intressant att jämföra de olika beslutsunderlagen, vad man kom fram till i parlamentet för exakt två år sedan och vad man har diskuterat och antagit i utskottet i mars 2012.

Här handlar det om att "den olösta konflikten om Nagorno-Karabach undergräver stabiliteten och utvecklingen i Armenien och regionen Sydkaukasien." Det är ungefär likalydande med det tidigare. Men sedan rätar utskottet upp det hela och skriver:

"Ockupation av territorier som tillhör ett tredjeland är ett brott mot folkrätten och står i motsättning till grundprinciperna i den europeiska grannskapspolitiken, vilket äventyrar hela projektet med det östliga partnerskapet.

Det finns djupt oroande rapporter om att armeniska trupper sysslar med olaglig verksamhet på ockuperat azerbajdzjanskt territorium, närmare bestämt regelrätta militära manövrar, förnyelse av vapen och personal och befästning av försvarsställningar."

Fru talman! EU-parlamentet skärper tonen när det gäller den här frågan. Det handlar om en fråga som har gått i stå sedan 20 år och som man tidigare, i alla fall för exakt två år sedan, tyckte var nära någon form av lösning, att parterna hade börjat sätta sig vid förhandlingsbordet, att det faktiskt fanns en möjlighet till någon form av fredlig lösning.

Jag är orolig för att de olika parterna har börjat se att det inte finns så mycket hopp från omvärlden. Det är det som oroar mig. Det är den typen av oro som faktiskt ytterligare försvårar läget i ett område där vi hör vapenskrammel från Israel gentemot Iran, från Azerbajdzjan gentemot Armenien. Den typen av vapenskrammel har Europa lidit alltför mycket av under alltför lång tid.

Azerbajdzjan som stat förknippas ofta med brist på demokrati och mänskliga rättigheter. Det borde vara lika känt att detta land har fått ca 20 procent av sitt landområde ockuperat av sitt grannland och att cirka en åttondel av landområdet tas upp av flyktingar som har behövt röra sig på grund av ockupationen. Vad man än tycker om denna stats regering får man inte glömma att med tanke på flyktingarnas oerhörda lidanden och

förluster ska de inte straffas för sitt lands regerings agerande på andra områden.

För mig är det oerhört viktigt att lyfta upp den typen av frågor som handlar om grannskapsrelationer med EU. Då och då får vi höra olika inlägg om olika delar av världen. Då brukar det alltid komma förfrågningar från medborgare som engagerar sig för en viss fråga om varför inte denna fråga har lyfts fram. Vi riksdagsledamöter har ett ansvar att försöka gräva fram de fakta som finns och försöka lägga fram dessa fakta på ett sådant sätt så att de kan bli begripliga för gemene man. Det innebär inte att vi har möjlighet att lyfta upp varje liten konflikt och varje problem som finns runt om i världen. Vi gör så gott vi kan, och för oss handlar det i grunden om en vilja till fredliga lösningar på konflikter som alltför länge har förpestat tillvaron för civila.

Fru talman! Med detta vill jag yrka bifall till reservationerna 12, 13 och 4.

Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru talman! Kammaren behandlar i dag regeringens skrivelse om verksamheten i Europeiska unionen under 2011. Det är ur ett avseende en av många redogörelser som riksdagen behandlar om den gångna verksamheten. Men till skillnad mot andra verksamhetsberättelser går det inte att se just den här skrivelsen som mer eller mindre ren formalia.

I motsats till vad som utlovades inför folkomröstningen 1994, som behandlade Sveriges inträde i Europeiska unionen, handlar EU i dag mycket lite om att samarbeta i gränsöverskridande frågor. Tvärtom sätter EU i stället mycket tydliga gränser för beslutsfattandet i Sverige. Det finns inte heller några som helst indikationer på att maktkoncentrationen i EU:s högborg tenderar till att minska. Snarare går utvecklingen i stället mot det rakt motsatta, där det mycket ingående och för medlemsstaternas självbestämmande djupt kränkande Lissabonfördraget byts av med planer på fördragsändringar som mer påtagligt än någonsin tidigare ställer euroländerna på pottkanten. Tillsammans med EU:s handlingsprogram fram till 2014 sätts samtliga medlemsstaters demokratier tydligt vid åhörarplatserna.

För min del är det övertydligt att om EU-kommissionen och de övriga riksdagspartierna får bestämma ska makten, tvärt emot utformningen av den svenska regeringsformen, inte utgå från folket. Inte minst förra året, då riksdagen diskuterade EU:s verksamhetsår 2010, kunde vi skönja hur EU vill utnyttja Europas finanskriser för att ytterligare skärpa sin makt. Vi kan nu när vi diskuterar utfallet för 2011 konstatera hur EU-kommissionen i fråga efter fråga får sin vilja igenom. Vi kan till exempel se hur EU med stöd av övriga riksdagen och med hjälp av svenska skattemedel fortsätter arbetet med att utvidga och fördyra unionen.

Vi kan också i skrivelsen se hur EU fortsätter processen mot en gemensam EU-armé, hur utrikespolitiken går mot en tydligare sammansvetsning där den europeiska utrikestjänsten, kallad EEAS, ska utgöra en betydande pjäs i EU:s roll som en stor global utrikespolitisk aktör. Inte minst EU kräver en fast roll i FN:s generalförsamling, och EU vill via partnerskapsavtal knyta an Afrika och öststaterna till unionen.

Vi kan också tydligt utläsa hur EU:s valutaexperiment i mycket hög grad skakat medlemsstaternas ekonomiska grundfundament. I stället för

att koncist inse och acceptera valutaunionens otillämpbarhet i praktiken, och därmed fatta det enda rätta beslutet att lägga ned det monetära experimentet, kunde vi förra året i stället bevitna hur EU, Sverige inkluderat, enades om ett avtal om att införa en europakt med tydliga finanspolitiska riktlinjer, trots att svenskarna i den svenska folkomröstningen 2003 bestämde att Sverige ska stå utanför EMU. Dessutom beslutades, för att hantera kommande framtida bank- och finanskriser, att inrätta vad man kallar en permanent stabilitetsmekanism.

I det avseendet, fru talman, kan jag inte låta bli att undra hur det är möjligt att i princip utan debatt driva igenom ett beslut där Sverige vid ett eventuellt eurointräde kan tvingas att låna ut i praktiken obegränsade summor pengar till krisande EU-länder. Det är exakt så ESM-fördraget är utformat. Enligt fördraget kan beslut under vissa förhållanden fattas med kvalificerad majoritet, vilket innebär att Sverige vid ett EMU-inträde inte kan blockera beslut som kräver ett svenskt deltagande i finansieringen av andra länders skulder. Under alla omständigheter får inte medlemsländernas parlament avgöra besluten. I praktiken betyder det att en liten klick personer kan besluta att skuldsätta hela nationen till den grad de själva önskar. Det kan ske utan att de behöver ta ansvar för besluten eftersom EMS-fördraget också ger denna lilla klick legal immunitet och alltså inte kan hållas ansvariga för sina beslut.

Eftersom finanskriser i praktiken är synonyma med bankkriser och eftersom långtgående statsfinansiella kriser också kan leda till stora skuldskrivningar skapar följaktligen ESM-fördragets premisser vid ett eurointräde således alla förutsättningar för att i strid med svensk tradition tvinga svenska skattebetalare att betala såväl bankkonkurser som delar av hela staters skulder runt om i Europa.

Den ekonomiska kris EU i mycket högre grad själv byggt upp i och med EMU:s inbyggda svagheter, tillsammans med den nationellt svaga hanteringen av statsfinanserna, har alltså under bara ett enda verksamhetsår använts som en förevändning att via europakten driva igenom ett omfattande kontrollsystem över de nationella parlamentens självstyren samtidigt som man via ESM-fördraget efter enkla voteringar i medlemsstaternas beslutsförsamlingar nu till försommaren kommer att ge en liten klick beslutsfattare privilegiet att bestämma vem som ska betala såväl de privata bankernas skulder som medlemsstaternas lån. Även om detta förfarande är i högsta grad anmärkningsvärt, särskilt i ljuset av att inte vare sig den förra socialdemokratiskt ledda regeringen eller den nuvarande moderatstyrda statsledningen mäktar med att i EU:s fördrag kräva ett svenskt formellt undantag från euron, stannar – om det skulle förvåna någon – EU:s maktambitioner inte här.

Genom den så kallade Europa 2020-strategin tas tvärtom större och större anspråk på de nationella parlamentens sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitik, precis som finanspakten bevakar medlemsstaternas förda ekonomiska politik för att därefter kunna peka finger åt vad de nationella parlamenten gör fel. Euroländerna tvingas att rätta sig efter dessa pekpinningar. Europa 2020-strategin syftar via den så kallade Progress-delen bland annat till en övervakning av medlemsländernas politik – i det här fallet sysselsättnings- och socialpolitiken inom unionen. Det ska också vara en gemensam och standardiserad arbetsmarknadslagstiftning, där inte minst ungdomsarbetslösheten ska göras till en unionsfråga

och en kvot arbetslösa ungdomar sannolikt även i framtiden kommer att tvingas söka arbete runt om i Europa.

Men man kan även vad Europa 2020-strategin beträffar oroa sig över att den så kallade Euresdelen riskerar att, som ett led i EU:s planer på att ytterligare öka rörligheten inom unionen, leda till en ökad konkurrens om såväl svenska löner och arbeten som arbetsvillkor.

Det ska i detta sammanhang givetvis också tillstås att vi självfallet är djupt kritiska till den sociala entreprenördelen av denna pakt då den bidrar till att ytterligare höja Sveriges EU-avgift med drygt 10 miljarder kronor årligen, i ett läge där Sverige redan betalar 18 miljarder kronor mer än vad vi som land får tillbaka. I denna mening, med dessa kostnadsökningar, blir det förstås än mer provocerande att kommissionen begärt både en förlängning och en utökning av samfinansieringen för den europeiska socialpolitiken så att unionens utkantsländer lättare ska kunna söka EU-medel via svenska skattemedel för att delfinansiera projekt de själva inte vill bekosta. I det fallet att den enskilda medlemsstaten inte kan bekosta projekten är EU till och med berett att betala en ännu större del av notan.

I EU:s årsbok för 2011 kan vi alltså utläsa att unionen nu inte bara än djupare lägger beslag på de mest centrala delarna av politiken, såsom den ekonomiska styrningen, skuldhanteringen och arbetsmarknadspolitiken, utan man går också vidare mot en överstatlig utrikespolitik, mot en tätare militär samverkan och mot en fortsatt utvidgning av unionen, med inte minst Turkiet som ett blivande EU-land, kryddat med partnerskapsavtal både med norra Afrika genom Medelhavsunionen och med flertalet öststatsländer.

Till det här, fru talman, kommer även en rad politiska interventioner, såsom till exempel EU:s intentioner att lägga sig i svensk beskattning, där inte minst ideella föreningar om EU får bestämma ska momsbeläggas och där inflytelserika ledare inom EU till och med kräver gemensamma skattebaser. Man vill dessutom ytterligare försvaga det inre gränsskyddet, återigen lägga sig i det svenska snuset, utse en europeisk finansminister men också gå mot en överstatlig utbildningspolitik, där EU redan kräver att minst 20 procent av alla högskolestuderande i framtiden ska tillbringa studietid utomlands.

Flertalet av de nämnda politikområdena kommer sedan att vidareutvecklas och fler läggs till under nuvarande och kommande år. Därefter planerar EU att gå vidare med att också samordna de sociala trygghetssystemen för att under 2014 slutföra systemet med beskattning av handeln. Därefter kommer nästa EU-fördrag att planeras och verkställas där EU:s axelmakters, Tysklands och Frankrikes, avtal om att samordna skattepolitiken förstås utgör en god fingervisning om vad som komma ska i EU:s utveckling mot en superstat.

I min enfärd kan jag tycka att den här händelseutvecklingen borde avskräcka varje vän av demokrati och rätten och möjligheten att påverka beslutsfattarna. Det får den väl också anses göra, i alla fall om man frågar svenska folket, som i SCB:s senaste stora undersökning visar att regeringen inte längre har stöd av en majoritet av väljarna för att Sverige ska kvarstå som medlem i Europeiska unionen. Än mer avståndstagande är väljarna till EMU och euron, där endast 11 procent anger en positiv in-

ställning till den europeiska valutan och den monetära europeiska politiken.

Däremot avskräcker uppenbarligen inte EU:s stormsteg mot en teknokratisk och alltmer odemokratisk federal statsbildning lejonparten av den svenska riksdagen, där inte minst Italien och tills nyligen Grekland båda styrts av före detta EU-toppar. Tvärtom har man i stället tagit intryck av EU:s sätt att styra i så pass hög grad att man utan vidare undertecknat både Amsterdamfördraget och Nicefördraget utan att först be svenska folket om lov. Inte minst lät riksdagen, och alltså inte folket via en folkomröstning, fatta beslutet att från Sveriges sida acceptera det mycket ingående och omfattande Lissabonfördraget, som tydligt gett EU mer makt på nästan alla politikområden.

Man har även i frågan om Sverige ska tillhöra europakten eller inte både från regeringens och från Socialdemokraternas sida nyligen visat att man inte är villig att ändra inställning. Svenska folket ska i stället, om dessa partier får råda, inte konsulteras ens i frågor där folket i folkomröstningen redan tidigare har sagt ett nej.

Därför står vi nu här återigen genom europakten inför en fördragsändring som i framtiden kommer att visa sig bli oerhört inkräktande på det svenska självbestämmandet. Men inte ens när Sveriges förhandlingsposition knappast kan bli bättre, i och med att beslutet om att genomföra fördragsändringen faktiskt kräver total enighet bland medlemsländerna, mäktar vare sig regeringen eller Socialdemokraterna med att kräva ett riktigt formellt undantag för Sverige från att införa euron som valuta i Sverige. Den bristande respekten för väljarna och resultatet av den svenska folkomröstningen om euron 2003 blir i detta läge förstås inget annat än total.

Men det är inte bara här bristen på respekt gentemot väljarna lyser klart. Samma förhållande gäller i de flesta fall de stora och avgörande besluten på EU-nivå, då många sådana beslut tack och lov fortfarande tas genom enhällighet i ministerrådet. Ska man hårdra det hela kan Sverige vid varje tillfälle där enighet krävs oavsett svensk hållning blockera EU-beslut bara för att få igenom sina svenska krav på andra områden. Ändå har man, till skillnad från Storbritannien som konsekvent vägrat underteckna europakten med hänvisning till sitt folks åsikt i frågan, aldrig valt att göra så här i Sverige.

Det är detta förehavande, fru talman, som utgör grundkärnan i Sverigedemokraternas EU-kritiska inställning. Vi är naturligtvis alla dagar i veckan positivt inställda till att upprätthålla handeln med Europas inre marknad och till att samarbeta i stora, viktiga och avgörande frågor. Men vi tycker också att ett samarbete kräver att de ingående parterna är överens om det som diskuteras och det som bestäms. Naturligtvis tycker vi inte heller att någon maktöverföring får ske utan att man först frågar folket.

Det är inte så det så kallade samarbetet ser ut i praktiken. I stället är det ett faktum att EU redan styr 30 procent av riksdagens beslut och än mer i våra kommuner och landsting, samtidigt som mer makt överförs och ännu mer makt är på väg att överföras till Bryssel.

Så styr EU. Och framför allt: Så tillåter regeringen och merparten av riksdagen EU att styra.

Prot. 2011/12:111
9 maj

*Berättelse om
verksamheten i
Europeiska unionen
2011*

Därför, fru talman, begär vi också här i dag, dagen till ära, Europadagen, som det enskilt viktigaste av våra sjuttiofem yrkanden – tyvärr som riksdagens enda kvarvarande verkligt EU-kritiska parti, vilket inte minst eftermiddagens votering lär visa – att Sverige omgående inleder förhandlingar om att lämna unionen så att makten över Sverige återigen tillfaller folket.

Med det avslutar jag med att deklarerar att vi står bakom samtliga våra reservationer men att jag av tidsskäl yrkar bifall endast till SD:s reservationer 1, 5, 7, 10, 12, 14, 25, 26, 28, 32 och 41.

(Applåder)

I detta anförande instämde Erik Almqvist och Julia Kronlid (båda SD).

Anf. 4 LARS OHLBY (V):

Fru talman! Den allt överskuggande frågan för Europa i dagsläget är självklart den ekonomiska krisen, den kris som förvärras av centraliserad ekonomisk politik och av euron som valuta, som innebär *en* ränte- och valutapolitik för *alla* länder, oavsett vilket läge i konjunkturen de befinner sig i.

Den krisen leder till att människor får svårare att förverkliga sina drömmar. Vi ser just nu hur nedskärningspolitiken slår hårt mot människor i olika länder. Det har redan skett i Irland. Det sker i Grekland, det sker i Italien, det sker i Spanien, och det sker i Portugal. I mängder av länder ser vi hur människor får svårare att möjliggöra ett värdigt liv.

Den ekonomiska krisen slår hårt. Den förorsakar fattigdom, ökade klassklyftor och orättvisor och inte minst att kampen för kvinnors rättigheter trängs tillbaka decennier i tiden.

Då kan man fråga sig: Är det nödvändigt? Nej, det är klart att det finns sådant som vi kanske hade varit tvungna att ta itu med oavsett politiska beslut, men detta är i stor utsträckning en fattigdom förorsakad av politiska beslut – eller frånvaron av politiska beslut. Framför allt är det ett misslyckande för den centralisering av den ekonomiska politiken som europrojektet står för. Det är också ett misslyckande för alla de fina ord om rättvisa och jämlikhet som brukar slängas fram i unionen.

Nedskärningspolitiken beskrivs som den enda vägen. Vi vet hur fel det är. Det är lika fel som när en borgerlig regering i början av 90-talet utropade sin egen nedskärningspolitik till den enda vägens politik.

Det finns aldrig bara en väg i politiken. Det finns alltid andra argument, andra synsätt. Det är i dynamiken mellan dem som spänningar kan uppstå som gör att man kan nå andra lösningar än dem som från början sågs som de självklara.

I dag har vi ett läge där Internationella valutafonden går in och recenserar demokratiska val i ett land, för att de menar att människor har röstat fel.

70 procent av grekerna röstade mot de partier som står för nedskärningspolitiken. 70 procent av grekerna röstade för partier som vill säga upp de nu ingångna avtalen, eftersom de innebär att grekerna påpressas en politik som leder till ännu mer fattigdom, ännu mer ojämlikhet, ännu mer ojämställdhet.

Detta sätter sig Valutafonden men också ledare inom Europeiska unionen över med en arrogans som är svåröverträffad.

I samband med detta ifrågasätts också lönebildning, kollektivavtal och rätten att vidta konfliktåtgärder. Plötsligt är inte det heligt som sades vara heligt när Sverige gick med i Europeiska unionen. Nu är inte längre kollektivavtal något som självklart ska respekteras. I flera medlemsländer genomförs nu lönesänkningar i strid med fattade avtal. Nu ifrågasätts fackliga rättigheter på ett sätt som vi kanske inte trodde var möjligt.

Detta innebär att krisen utnyttjas för att underminera de fackliga rättigheter som arbetarrörelsen i olika länder har tillkämpat sig. Därigenom försvagas också demokratin. En av demokratins viktigaste beståndsdelar är just att människor har rätten att organisera sig och kämpa för sina rättigheter. Den kampen blir omöjlig att föra om man inte har rätten att tillgripa konflikt, om man inte har rätten att sluta avtal med en arbetsgivare som inte vill.

Detta är ett problem inte enbart i Grekland, Spanien, Portugal och Irland, utan det är ett problem för hela Europeiska unionen – och också i Sverige.

Vi har drabbats av en domstol som har fattat beslut som innebär att den svenska konfliktträtten inte längre är självklar. Vi har drabbats av beslut i domstolen som innebär att våra fackliga organisationer inte längre har den självklara rätt som vi historiskt sett har haft att tillgripa konflikt på arbetsmarknaden när de fackliga organisationerna anser att det är nödvändigt.

Det är ett löftesbrott och ett svek mot det som sades inför folkomröstningen 1994, då ni, förespråkare för medlemskapet i Europeiska unionen, ivrigt hävdade att fackliga rättigheter inte skulle ifrågasättas.

Vi i Vänsterpartiet anser att Europeiska unionen måste omfattas av ett socialt protokoll som garanterar de fackliga rättigheterna. Vi behöver en femte frihet i Europeiska unionen, nämligen friheten att arbeta fackligt, att organisera sig fackligt och att tillgripa de åtgärder som behövs för att kunna sluta avtal på arbetsmarknaden.

Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets reservation 33 i betänkandet.

Men det är inte bara ökade orättvisor och bristande insikt om vikten av jämställdhet och jämlikhet som utmärker Europeiska unionens utveckling just nu. Vi ser också en mycket stark militarisering över åren. Många vill se EU som en stark militärmakt, som en makt som kan utmana andra stora militära makter på det globala området, och vill att EU ska spanna musklerna.

Men då är det inte längre ett samarbete vi talar om, utan då är det stormaktsambitioner hos vissa av EU:s ledare som får sitt utlopp i skrivningar i olika fördrag som innebär att medlemsstaterna förbinder sig att fortsätta militariseringen, fortsätta att beväpna sig.

Samtidigt syns ambitionerna att vara en stormakt på världsområdet kanske ännu mer på handelsområdet, där EU sluter ekonomiska partnerskapsavtal som tydligt är till för att gynna EU:s egen produktion, gynna EU:s eget företagande, många gånger på bekostnad av företagande i länder som har en mycket sämre ekonomisk utveckling bakom sig.

Det är en exploatering av naturtillgångar, ett gynnande av stora företags möjligheter som ligger bakom flera av de ekonomiska partnerskaps-

avtal som Europeiska unionen nu håller på att sluta. Det riskerar att slå ut lokal produktion i olika länder. Precis som den skadliga jordbrukspolitiken har gjort, genom subventioner till EU:s egen produktion, har man skapat överskott som sedan dumpas på en världsmarknad och innebär att fattiga länder fräntas möjligheten att konkurrera, fräntas möjligheten att producera till någon som helst lönsamhet.

Direktstödet i jordbrukspolitiken bör fasas ut. Det är en jordbrukspolitik som redan har havererat och som har visat hur olämplig den är när det gäller att skapa bra förutsättningar för jordbruket inom Europeiska unionen men ännu mer för att skapa rättvisa på världsmarknaden.

Tommy Waidelich var uppe tidigare och talade för Socialdemokraternas inställning i Västsaharafrågan. Det var något svårbegripligt.

Det är nämligen så att det är en socialdemokratisk motion där man förespråkar att den svenska regeringen ska verka för ett erkännande av Västsahara. Det är ett alldeles utmärkt krav, ett krav som Vänsterpartiet har drivit länge. För oss är det självklart att stå bakom ett sådant yrkande när det läggs i riksdagen. Detsamma tyckte Miljöpartiet och Sverigedemokraterna i utrikesutskottet. Socialdemokraternas yrkande är riktigt.

Men nu säger Tommy Waidelich att eftersom Socialdemokraterna är *för* ett erkännande av Västsahara kan man inte gå med på sitt eget yrkande, som är att Sverige ska *verka* för ett erkännande av Västsahara. Det är att göra sig löjlig! Det är krumbukter och konster i politiken som inte hör hemma här.

Säg i stället som det är: Ni har anpassat er efter Sverigedemokraternas position. Ni har gjort det som ni just lovade att inte göra. Ni har tagit intryck av att ni plötsligt fick stöd i den här frågan – inte bara från Vänsterpartiet och Miljöpartiet utan också från Sverigedemokraterna – och då vågade ni inte stå för er egen politik. Det är skamligt, Tommy Waidelich!

Jag instämmer i Mehmet Kaplans bifallsyrkande till reservation 12, och jag tycker att det är oerhört svårt för socialdemokratin att i fortsättningen, med någon ärlighet i något forum, tala om Västsaharas självständighet och ett erkännande av Västsaharas rättigheter när ni agerar så som ni har gjort i utskottet och här i kammaren i dag.

Fru talman! EU beskrivs ofta som en union för demokrati och för mänskliga rättigheter. När man läser alla offentliga yttranden, fördrag och fina tal är det ingen tvekan om att det stämmer. Det sägs ofta att EU är en garant för en demokratisk utveckling.

Det stämmer dock inte när man tittar på praktiken alla gånger. De handelsavtal som sluts har ofta en övergripande klausul som säger att avtalet sluts mellan Europeiska unionen och ett annat land under förutsättning att mänskliga rättigheter och demokratiska fri- och rättigheter respekteras. Hittills har man dock aldrig brutit ett sådant avtal oavsett vilket land man har ingått avtalet med.

Ett exempel är det avtal som finns med den israeliska ockupationsmakten. Israel ockuperar palestinskt territorium och blockerar Gaza. I strid med folkrätt och internationell lag förvägrar man palestinierna deras mänskliga rättigheter. Men EU fortsätter handla. Plötsligt är mänskliga rättigheter inte så mycket värda. Handel och EU:s ekonomiska utveckling är viktigare.

Det märks också i synen på asyl- och flyktingpolitiken. EU bidrar till att rätten till asyl inte garanteras. EU bygger murar och fästning i Europa.

EU försöker ingå avtal med länder där människor är beredda att fly undan förtryck eller ekonomiska svårigheter så att dessa länder ska förhindra att deras egna medborgare kommer till Europeiska unionen. Den europeiska asylpolitiken är inhuman och oerhört restriktiv. Den leder till att människor lider stora kval och bokstavligen dör på grund av att de förvägras möjligheten och rätten att söka sig en fristad inom Europeiska unionen.

Även inom EU diskrimineras människor på ett upprörande sätt på grund av sexuell läggning, könsidentitet och etnisk härkomst. I flera av EU:s medlemsländer går det till och med åt fel håll. Jag är övertygad om att regeringspartierna, Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet är helt överens om vikten av att garantera människors rättigheter oberoende av sexuell läggning, könsidentitet och etnisk härkomst. Det görs dock för lite från Europeiska unionens sida för att garantera dessa rättigheter i medlemsstater där de i dag ifrågasätts.

Fru talman! Det är en spännande tid. Det händer mycket på den europeiska arenan. Det finns många farhågor, en rädsla och en oro som ska tas på allvar. Om krisen hanteras fel kan det leda till ännu mer centralisering, ännu mer europolitik och ännu mer uppgivenhet och passivitet hos en befolkning som inte längre ser politiken och demokratin som ett verktyg för förändring. Det kan leda till försämrade fackliga rättigheter, ökade avregleringar, ökade orättvisor och ännu sämre möjligheter för kvinnor att få verklig jämställdhet i samhället.

Rätt hanterad kan politiker och medborgare tillsammans använda krisen för att öka demokratin, det medborgerliga inflytandet över politiken och rättvisan och jämlikheten i varje medlemsstat. Vi i Vänsterpartiet kommer att arbeta så hårt vi kan för att denna utveckling blir rådande.

Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet utmålar sig i varje fall i teorin som ett EU-kritiskt parti. Vänsterpartiet fyller också denna funktion i vissa frågor, till exempel när det gäller EMU och att kämpa för avtals- och arbetsrätten i Europa och Sverige. Här har vi en samsyn. Samtidigt finns det mer att göra i dessa frågor.

Utifrån detta vill jag ha svar på en ganska enkel fråga: Är Vänsterpartiet berett att tillsammans med Sverigedemokraterna och eventuellt andra partier bilda en riksdagsmajoritet som via ministerrådet eller via fördragsändringar kräver mer makt tillbaka till det svenska parlamentet, eller finner Vänsterpartiet andra frågor mer prioriterade?

Anf. 6 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Det är enkelt att besvara den frågan. Vänsterpartiet driver på område efter område förslag som just återför kompetens och beslutanderätt till nationella parlament. Vi ifrågasätter maktöverförandet som har skett och det maktöverförande som fortfarande sker till Europeiska unionen. Om Sverigedemokraterna vill ansluta sig till det är ni varmt välkomna.

Anf. 7 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Jag instämmer inte i det Lars Ohly säger, och det var också därför jag tog replik. Det visar sig nämligen gång på gång att

Vänsterpartiet inte driver en fullt EU-kritisk linje. Man vill till exempel inte lämna Europeiska unionen.

Vi hade en votering för några veckor sedan via KU, och det kommer en ny votering i eftermiddag där vi begär att Sverige ska ansöka om att lämna unionen. Vänsterpartiet är välkommet att rösta på oss, men ni har inte gjort det tidigare och lär inte göra det nu heller. Jag hoppas dock på en förändring och skulle gärna se det i praktiken om man nu vill utmåla sig som ett EU-kritiskt parti.

Man kan också se hur Vänsterpartiet agerar i EU-nämnden. Där är det inte Vänsterpartiet utan Sverigedemokraterna som mest aktivt kritiserar maktöverföringen. Vänsterpartiet sitter mest tyst eller talar om sina enskilda inrikespolitiska frågor som man även applicerar på de utrikespolitiska.

Vänsterpartiet kritiserade inte heller EU-kommissionens meddelande tidigare i år om att man framhöll sin ställning som särskild lagstiftare. Vänsterpartiet vill alltså inte flytta över mer makt från kommissionen till EU-parlamentet eftersom man till skillnad från oss inte säger det rakt ut.

Vänsterpartiet röstade inte heller 2010 emot grundlagsinstiftningen, att EU tar över en del av Sveriges konstitution.

Sanningen är, vilket Ohly redan bekräftat, att EU vore Vänsterpartiets våta dröm om det bara var socialistiskt. Man vill egentligen inte lämna EU utan anpassa EU till den vänstervridna politik som Vänsterpartiet företräder. Man har inte gett upp hoppet om ett rött Europa.

Vi är skeptiska till EU för att vi vill ta besluten närmare väljarna. Vänsterpartiet är skeptiskt för att det vill se EU som ett socialistiskt projekt.

Anf. 8 LARS OHLY (V) replik:

Fru talman! Jag tyckte att Tommy Waidelich gjorde sig larvig i talarstolen, men det är inget mot vad Johnny Skalin gör.

Jag tror inte att Carl B Hamilton håller med om att Vänsterpartiet sitter tyst på EU-nämnden. Jag tror inte att någon uppfattar Vänsterpartiet som ett parti som är okritiskt till maktöverföring till Europeiska unionen – utom möjligtvis Johnny Skalin. De föreställningarna kan Johnny Skalin behålla för sig själv.

Vänsterpartiet tycker inte att det är rimligt att påbörja utträdesförhandlingar ur Europeiska unionen innan vi har haft en ny folkomröstning. På samma vis skulle det vara mycket uppseendeväckande om den svenska regeringen gick in i förhandlingar om att Sverige ska ansluta sig till euron utan att ha fått stöd för det i en ny folkomröstning. När den frågan har avgjorts en gång i en folkomröstning är det enligt min mening enbart en ny folkomröstning som kan ändra Sveriges hållning.

Detta är viktigt, för annars kan vi få tillfälliga politiska majoriteter i riksdag och regering som driver frågor i strid med folkomröstningsresultat.

Ska man motverka centraliseringen och överföra något av makten i Europeiska unionen är det bättre att lämna plakatpolitiken och gå in och försöka påverka och förändra i varje enskilt fall, och här har jag gott samvete. Vänsterpartiet är ett parti som tydligt och konsekvent på område efter område arbetar för överförande av makt till de nationella parlamenten på bekostnad av EU:s institutioner.

Läs på, Johnny Skalin! I stället för att påstå saker som saknar grund och sanning kan det vara bra att ta reda på fakta innan du går upp och tar ett replikskifte i riksdagen.

Anf. 9 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Fru talman! Fru Europaminister! Låt mig börja med att säga att jag är glad över att Europaministern alltid kommer hit till kammaren när vi debatterar våra EU-betänkanden.

I dag firar vi Europadagen. Denna dag är instiftad som ett minne över den gemensamma historia som lett oss fram till dagens EU. Om Robert Schuman kunnat se vad som åstadkommit med grund i hans deklARATION för fred och frihet i vår världsdel är jag säker på att han blivit mycket nöjd. Demokrati, fred och frihet var de värderingar som präglade hans tankar om ett framtida samarbete. Europa och Europeiska unionen får allt större acceptans i vårt samhälle, och diskussionen om ett eventuellt utträde har nästan helt försvunnit, dock inte i det senaste replikskiftet.

Denna positiva utveckling beror i stor utsträckning på att Europapolitiken har blivit en naturlig del av vår vardag och vår inrikespolitik. Unga människor i dag ser EU som något helt naturligt, något som alltid har funnits. Även om vi inte ska ta en fungerande gemenskap för givet är detta en högst positiv utveckling för fred, frihet och demokrati i unionen. Det betänkande som vi nu diskuterar behandlar regeringens berättelse om verksamheten i Europeiska unionen med tillhörande motioner. Den kan fungera som en uppslagsbok för alla oss Europaparlamentariker.

För att Europa ska fortsätta att vara en soft power i demokratiska sammanhang kan vi inte nog understryka betydelsen av utvidgningsprocessen. Då EU har blivit en institution vars normer och värderingar genomsyrar samarbetet med andra länder och regioner är förhandlingsstatus om eventuellt medlemskap en viktig morot för länder med reformbehov. Vi moderater har alltid varit mycket positivt inställda till utvidgningsprocessen, och Sverige har alltid varit drivande i frågan på europeisk nivå. Även de personer och partier som från början var negativa till ett svenskt medlemskap i unionen har alltid varit pådrivande för utvidgning.

I Turkiet har möjligheten till medlemskap banat väg för en sällan skådad reformvilja, och i Serbien har medlemskapsperspektivet lett till att krigsförbrytare har ställts inför rätta. Genom Serbiens lyckade förhandlingar har även resten av Balkan sett att det finns en väg in. Det kan leda till en ökad reformvilja även för dessa länder. Snart kan vi välkomna Kroatien som vårt nyaste tillskott i unionen.

Utvidgningsfrågan är även viktig för att vi med samlad kraft ska kunna möta de gemensamma utmaningarna. Vi behöver utöka kapaciteten för att kunna möta alla globala utmaningar. Då några av våra största industriella stater fortlöpande ställer miljöproblemen utanför agendan måste vi som gemensamt organ visa att det går att uppnå hållbar utveckling och att avtal kan skrivas såväl som hållas mellan länder med olika kultur, religion och historia.

Turiet har, som sagt, visat stor reformvilja efter det att förhandlingsstatus lagts på bordet. Men Turkiet har långt kvar att gå, och reformtaket har tyvärr bromsats. De senaste veckorna har vi hört alarmerande rapporter om journalisters situation i landet – inte minst i gårdagens interpellationsdebatt. Yttrandefriheten är hotad på ett oacceptabelt sätt och

Prot. 2011/12:111
9 maj

*Berättelse om
verksamheten i
Europeiska unionen
2011*

med den demokratin. EU måste agera med stark röst när vi säger att detta är scenarier som inte kan accepteras.

Utskottet betonar att det är vår uppgift att hjälpa till med det demokratiska utvecklingsarbetet i landet. Trots de just nu dystra utsikterna ser Turkiet fortfarande ett medlemskap som något eftersträvsvärt. Däri ligger vår makt att bidra till förändringen.

Fru talman! Riksdagen har vid ett flertal tillfällen enhälligt beslutat om ett EU-perspektiv för Ukraina och Moldavien och även för Vitryssland. Självklart menar vi då inte ett samarbete med den sista diktatorn i Europa Alexandr Lukasjenko, utan med det vitryska folket som behöver vårt stöd nu mer än någonsin. Vi tänker då naturligtvis på händelserna i samband med presidentvalet den 19 december 2010. Regimen attackerade då våldsamt det egna folket och oppositionen för att på så sätt försöka få befolkningen tillbaka in i ledet – ett försök med katastrofala följder för den demokratiska utvecklingen i landet. Här har EU en roll att spela när det gäller åt vilket håll utvecklingen i landet ska gå.

I detta sammanhang vill jag även lyfta fram det östliga partnerskapet. Partnerskapet tillkom 2009 och är av synnerligen stor vikt. EU bekräftar genom detta medlemskapsperspektivet för våra östra grannländer, sex länder som var en del av Sovjetunionen, nämligen Vitryssland, Ukraina och Moldavien samt de tre södra Kaukasusländerna Georgien, Armenien och Azerbajdzjan. Georgien, som för övrigt är ett mycket positivt exempel på hur bra det östliga partnerskapet kan fungera, blev för mindre än tre år sedan offer för ett angreppskrig från Ryssland samtidigt som Azerbajdzjan fortsätter att ha en av de mest totalitära regimerna i världen.

När det gäller Ukraina finns det också många framtida utmaningar. Rapporter om den fängslade oppositionsledaren Julija Tymosjenko som just nu hungerstrejkar och inte får ta emot besök av parlamentariker från andra länder bekräftar misstankar om brutala övergrepp i fängelset. Landet är, som vi länge anat, på väg bort från demokratiska ideal om yttrandefrihet och fred. Landet är medlem i det östliga partnerskapet men står just nu inför ett val, antingen att bilda ett partnerskap med Ryssland med en tullunion mellan Kazakstan, Vitryssland och Ryssland som följd, eller med oss här i EU. En union med Ryssland vore högst skadlig för den demokratiska situationen i landet. Därför måste vi genom EU driva frågan om framtida medlemskap ännu hårdare. Nu är tiden inne för att knyta Ukraina till oss innan vi förlorar denna stat till Ryssland.

Moldavien å andra sidan arbetar hårt för att uppnå de kriterier som EU ställer. Förhandlingarna om Transnistrien har åter påbörjats; det bådar gott.

Fru talman! EU:s utvidgning bidrar till fred, demokrati och stabilitet på vår kontinent. EU bidrar också med så kallad nation building på Balkan. Serbien har tack vare denna nation building kommit in i medlemskapsförhandlingarna.

I och med vår expansion flyttar sig gränserna för vad vi kallar vårt grannskap. De senaste årens explosionsartade krav på demokratisk utveckling i Arabvärlden har flyttat regionens gränser närmare EU. Nu är det dags att ta nya tag i grannskapspolitiken och inse att behovet av vårt stöd är större nu än någonsin.

Östersjöstrategin är ett annat lyckat samarbete mellan de europeiska berörda länderna. Detta ska på sikt leda till att man uppnår en förbättrad

havsmiljö och ett förbättrat ekonomiskt samarbete, något som först och främst påverkar oss i dess närhet men även andra européer. Östersjöstrategin är ett utmärkt exempel på EU:s riktade insatser. Potentialen att sprida dessa idéer är enorm. Redan har Svartahavsstrategin och Donaustrategin hämtat inspiration från oss; det är mycket glädjande.

Ett annat projekt med stor, om än inte utnyttjad, potential är EEAS. Om organet utvecklas rätt har det möjlighet att få EU att tala med *en* röst, bättra på styrkan på våra utrikespolitiska uttalanden och skapa ett hushållsnamn i EU. Det kommer att leda till ökad folklig förståelse för processen att känna igen namn och ansikten.

Bekräftelsen av subsidiaritetsprincipen i Lissabonfördraget som ska garantera att alla beslut i EU ska fattas på de nivåer som de berör är glädjande. Det är ett viktigt steg i att öka förståelsen för EU och minska de fördomar som existerar om EU:s uppnåelighet och ovilja att lyssna till små åsikter.

De ekonomiska frågorna har varit viktiga under perioden. Finanskrisens påverkan måste pareras. Huvuduppgiften för EU blev att öka stabiliteten i hela unionen. Vi i Sverige är tydliga med att under de senaste årens finanskris belysa problemet med EU:s finanspolitiska regelverk. Arbetet med ett stärkande av regelverket är i full gång, och vi kan inte låta det vila. För att lösa krisen och hjälpa våra europeiska vänner måste vi gemensamt hitta ett regelverk för utformningen av de fortsatta stödprogrammen.

Schengenavtalet fortsätter att vara ett viktigt ben i EU:s utveckling. Den fria rörligheten för människor och varor förblir en av EU:s viktigaste funktioner. Frågan om sysselsättningen och ekonomin är beroende av varandra – hur man kan ha öppna gränser men samtidigt bibehålla och förbättra EU:s konkurrenskraft.

Sverige har aktivt bidragit till sysselsättningsstrategin, vi som har överlevt krisen på ett sätt som inte många andra har klarat av. Men den låga graden av sysselsättning i Europa fortsätter att vara ett av de största hoten mot vår gemensamma välfärd. Det är viktigt att de berörda länderna inser att de själva har huvudansvaret för att utveckla området.

Frihandeln är viktig. Vi arbetar aktivt för ett EU med ett öppnare och mer frihandelsvänligt sinne. Ett första steg mot demokrati och rättsstat är möjligheten att bygga upp en funktionell ekonomi. Detta kan i dagens samhälle inte göras utan handel med andra. Vi är en stor handelskraft i världen. Låt oss använda detta till att stödja andra länders utveckling. Men jordbruksstödet måste nedmonteras och således öppna upp för mer aktiv handel med jordbruksvaror.

Klimatfrågan är en ödesfråga, inte bara för Sverige och EU utan för hela världen. Sverige ligger i framkant. Sverige arbetar för att EU ska förbli en drivande kraft i det globala arbetet för att skydda miljön och säkra en hållbar utveckling.

I det sista kapitlet talar regeringen om EU:s institutioner. Det är angeläget att regeringen arbetar för största möjliga öppenhet och insyn – en logisk följd av vårt kända engagemang för detta i offentliga sammanhang.

EU är fortfarande vårt stora framgångsprojekt, om än just nu lite i gungning. Regeringen och en majoritet i riksdagen måste göra allt för att

förankra Europa i våra hjärtan och hjärnor. EU är framtiden för våra barn och för oss alla.

Fru talman! Jag yrkar på att regeringens skrivelse läggs till handlingarna och yrkar avslag på samtliga 44 reservationer.
(Applåder)

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Walburga Habsburg Douglas, eller i alla fall hennes parti, säger att vi har ett EU-samarbete, att vi samarbetar med andra stater och att vi på det sättet uppnår något mycket bättre.

Varje dag som jag går förbi Riksdagshuset kan jag se att det där står att all offentlig makt i Sverige utgår från folket och att den offentliga makten utövas under lagarna. Det stör mig lite grann när jag ser detta.

Det är faktiskt så att EU i mycket hög grad inkräktar på svenskt självbestämmande. Det gäller inte minst det kommunala självstyret där 60 procent av besluten, eller i alla fall 60 procent av dagordningen i fullmäktige, påverkas av EU. 50 procent av landstingens dagordning påverkas av EU, och 30 procent av riksdagens behandling av lagarna påverkas av EU.

EU påverkar även indirekt genom den så kallade öppna samordningsmetoden som syftar till att kartlägga och att utvärdera uppsatta gemensamma EU-mål inom unionen. Det blir alltså en indirekt påverkan över landet.

Jag menar att EU egentligen är den främsta företrädaren för Sverige genom att EU-lagar gäller före svenska lagar. EU tar ut moms, skatt på sockervaror och tull för att finansiera EU. Det är en överföring även i fråga om skattekompetensen till Europeiska unionen. Ända kallar man detta för samarbete.

Jag skulle vilja höra hur Walburga Habsburg Douglas ser på mina påståenden när det gäller om Sverige är med i ett samarbete eller om vi är med i något slags överstatlig federation.

Anf. 11 WALBURGA HABSBERG DOUGLAS (M) replik:

Fru talman! Vi är helt klart med i ett samarbete efter att folket har blivit tillfrågat. Det är mycket viktigt att vi inser det.

Genom subsidiaritetsprincipen bestäms vissa frågor nu av EU, men andra bestäms fortfarande av oss. Men det är ju vitsen med ett samarbete att vi försöker skaffa en gemensam zon för ekonomiskt välstånd och för fred och frihet. Det är grundbultarna inom EU-samarbetet. Kanske har Johnny Skalin hört att vi ibland för att skoja har sagt att Sverige egentligen har två parlament. Sverige har riksdagen, och Sverige har EU-parlamentet. Det betyder också för oss att EU-politiken har blivit inrikespolitik, och vi är stolta över det.

Genom Lissabonfördraget har vi till och med fått en större möjlighet att påverka, och det tycker jag går åt precis rätt håll.

Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Då ska jag alltså tolka Walburga Habsburg Douglas på det sättet att det är ett samarbete eftersom man genom en folkomröstning frågade om folket ville få ett bättre land med mer tillväxt, mer arbete och så vidare, vilket var de argument som man förde fram inför folkomröst-

ningen 1994. Därefter har det gjorts flera fördragsändringar. Vi har haft Amsterdamfördraget, och vi har haft Nicefördraget, vilket i och för sig behandlade utvidgningen av unionen. Men det är ändå en stor påverkan på den svenska inrikespolitiken. Detta har ni inte frågat svenska folket om.

Framför allt Lissabonfördraget, som Moderaterna lyfte fram som något mycket fint och vackert och som de är stolta över, inverkar i praktiken på samtliga politiska områden i den svenska riksdagen, även om vissa områden fortfarande kräver enhällighet. Men man har inte frågat folket om detta. Ni har därför inte mandat att bedriva den politik som ni bedriver. Ni har inte heller mandat att kalla det för ett samarbete eftersom det inte är ett samarbete. I ett samarbete är man rimligen överens om de frågor som man samarbetar om. Annars är det inget samarbete.

EU är överstatligt där man kallar förändringar i Lissabonfördraget för en utökad demokrati, men det har inneburit att man har flyttat makten från det svenska parlamentet till Europaparlamentet där man genom kvalificerad majoritet bestämmer över Sverige. Det innebär att om man har 14 medlemsländer bakom sig kan man köra över Sverige i EU i nästan vilken fråga som helst utom när det gäller de mest avgörande där man via ministerrådet måste ges ett godkännande och där regeringen alltid ges ett godkännande. Man respekterar inte ens den svenska folkomröstningen om EMU. Man kräver inte ens ett undantag från att Sverige ska ingå i EMU trots folkomröstningen.

Kom därför inte här och säg till mig att ni respekterar vad svenska folket har sagt i folkomröstningen, för det gör ni inte!

Anf. 13 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M) replik:

Fru talman! Jag tror att det är mycket viktigt att vi ser hur demokratin fungerar. Vi kan rösta om vilka som ska företräda oss i riksdagen. Vi kan rösta om vilka som ska företräda oss i Europaparlamentet. Faktum är att våra ministrar företräder oss inom EU, och regeringen stöds av riksdagen. Så enkelt är det uppbyggt. Väljarna har absolut rätt att rösta på sina ledamöter till riksdagen och även på dem som företräder dem i Europaparlamentet.

När det kommer till EMU håller jag helt med Johnny Skalin om att vi har haft en folkomröstning om euron, och vi är inte med i eurosamarbetet. För att gå med i det är det klart att vi behöver en folkomröstning till. Jag vet inte vad Johnny Skalin mer kräver.

Anf. 14 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Vi har i dag att behandla utrikesutskottets betänkande 10 om verksamheten i Europeiska unionen för 2011. I betänkandet behandlas regeringens skrivelse *Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011*, tre följdmotioner samt ett antal motioner från allmänna motionstiden 2011 som innehåller yrkanden som avser samarbetet inom Europeiska unionen.

Fru talman! Denna skrivelse är till sin karaktär tillbakablickande. Det är mer eller mindre en verksamhetsberättelse som vi har att hantera.

Men den debatt som vi för nu blir förstås mer relevant om den handlar om det som sker i dag och det som sker i framtiden. Man bör därför se

skrivelsen och betänkandet också som ett avstamp för en framtidsdiskussion om Europeiska unionen.

Man kan notera att det finns många reservationer i detta betänkande, hela 44 stycken. Det är inte särskilt konstigt eftersom vi har en regering som vill samarbeta mer i Europa och en opposition som i huvudsak vill samarbeta mindre i Europa och hellre reserverar sig.

Sverige är sedan den 1 januari 1995 medlem i Europeiska unionen. För det absolut stora flertalet invånare i vårt land är medlemskapet i Europeiska unionen i dag en självklarhet men inte för oppositionen i riksdagen.

Två partier, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna – alltså hälften av oppositionspartierna – vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen. Miljöpartiet förfäktade samma uppfattning fram till för bara några år sedan. Vad Socialdemokraterna tycker om EU brukar variera beroende på vilket partidistrikt man befinner sig i.

Låt oss, bortsett från det faktum att halva oppositionen vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen, titta på de utmaningar som vi i dag står inför.

Europa står inför mycket stora utmaningar på både kort och längre sikt. Vår kontinent befinner sig i en mycket svår kris – både en ekonomisk och en politisk kris. Det är i sådana här kriser som populisterna och extremister vädrar morgonluft, vilket vi sett inte minst i valet i Grekland förra veckan.

Enligt Världsbankens studie *Global Economic Prospects* är eurozonen den enda region i världen som förutspås få negativ tillväxt i år, -0,3 procent, att jämföra med Kina som förutspås växa med nästan 9 procent i år. Det är för övrigt ungefär vad Kina växt med varje år 30 år i sträck.

Den ekonomiska krisen i Europa är också en politisk kris. När Europas ekonomier går på tomgång minskar attraktionskraften när det gäller den europeiska modellen som helhet. EU:s så kallade mjuka makt förlorar i betydelse. Det blir svårare för oss att påverka i världen, inte minst i vårt omedelbara närområde och i det södra grannskapet.

Att Europeiska unionen är i kris försvagar hela den fria världen och förstärker den trend vi under de senaste årtiondena sett i världen till att alltmer makt flyttas österut.

Orsaken till Europas problem är inte – nota bene – att vi samarbetar för mycket med varandra. Man kan tro det när man lyssnar på vissa talare här. Problemet är att Europa i dag tvärtom är splittrat, är politiskt oenigt om framtiden, och lider av betydande strukturella problem i praktiskt taget samtliga medlemsstater när det handlar om hur arbetsmarknaden fungerar.

Konsekvensen av detta går också ut över utrikespolitiken eftersom stora stater i världen därmed får lättare att stärka sina bilaterala band med enskilda medlemsstater, på EU:s bekostnad. Detta gör att vi i en förlängning får svårare att tala med *en* röst i Europa och att i framtida förhandlingar bli en mer jämbördig part främst med USA, Kina och andra stormakter.

Risken med denna utveckling ska definitivt inte underskattas. Med ungefär samma logik kan man se att Ryssland agerar i sitt närområde eller till exempel hur Kina agerar i jakten på råvaror i Afrika.

Europeiska unionens stora potential för framtiden finns i det faktum att ett fördjupat samarbete kommer att ge oss större möjligheter att hävda för oss viktiga värden som demokrati, en mer framsynt klimatpolitik och respekten för mänskliga rättigheter.

Fru talman! För inte särskilt länge sedan – ungefär en generation bort – stred demokraterna i Europa mot tre mäktiga fiender: fascismen, nazismen och kommunismen.

Nazismen försvann i lågorna i Tredje riket. Fascismen levde kvar i flera stater ända till 1970-talet. Det kommunistiska systemet imploderade för drygt 20 år sedan till följd av kontrollmani och oförmåga att skapa produktivitet.

Men detta betyder inte på något sätt att demokratin i Europa per automatik kommer att finnas kvar. I valet förra veckan i Grekland fick de oreformade kommunisterna, KKE, 7 procent av rösterna. Det nynazistiska partiet Gyllene gryning fick lika mycket. Det här inger förstås en väldigt stor oro. Men detta hade aldrig hänt, tror i alla fall jag – man kan dock aldrig vara helt säker – om det inte vore för den djupa ekonomiska och politiska kris som Grekland befinner sig i.

Detta säger oss någonting som är väldigt viktigt, nämligen att svåra ekonomiska tider utsätter också demokratin för stora påfrestningar. Regeringar som inte sköter sina länders ekonomi riskerar inte bara sitt eget omval. Om det vill sig riktigt illa äventyras också det demokratiska politiska systemet i en förlängning.

Detta med att föra en ekonomisk politik som bidrar till att inkomster och utgifter går ihop, som bidrar till att sysselsättning och företagande ökar och som bidrar till att ett land har starkt förtroende hos världens finansmarknader och investerare är därmed något som stärker demokratin. De här sakerna hänger ihop och visar att det finns ett mycket starkt samband mellan demokrati och en öppen liberal ekonomisk politik.

Fru talman! Europa befinner sig just nu i ett farligt läge. På flera håll kan vi känna historiens vingslag farligt nära. Därför tycker jag att det är viktigt att vi också är medvetna om att det på många andra håll i världen ser betydligt värre ut.

Med rätta riktar vi kraftiga fördömanden mot en del av det vi ser när det gäller utvecklingen i Ungern i dag. Men vi ska även vara medvetna om att miljoner människor i Syrien, Jemen, Bahrain och Iran skulle vara beredda att betala med allt de äger för att tillbringa resten av sina liv i Budapest.

Vi – ja, inte alla här men i alla fall jag och några till – klagar, med rätta, över den allt inhumanare flyktingpolitiken i flera europeiska stater. Tusentals och åter tusentals människor i vårt närområde kommer ändå att söka sig till dessa länder i hopp om en bättre framtid i Europa.

Trots djup kris i många länder i Europa i dag – inte nödvändigtvis i Sverige men i många andra länder – är situationen långt värre i praktiskt taget hela Europeiska unionens närområde. Detta förpliktar oss att, trots den situation vi i Europa själva befinner oss i och trots de politiska opinioner vi demokrater har att konfrontera, höja blicken och göra vad vi kan för att bidra till en mer konstruktiv demokratisk och liberal utveckling i det östra och det södra grannskapet men även i resten av världen.

EU-kommissionen har påbörjat arbetet med en ny grannskapspolitik. Steg för steg kommer denna att mejslas ut, bland annat enligt principen

more for more, mer för mer. Länder som gör demokratiska framsteg får fördjupade relationer med Europeiska unionen. Men det kommer att krävas betydligt mer än så.

I närtid måste blodbadet i Syrien få ett slut. Det finns ingen framtid i Syrien med Bashar al-Asad vid makten. Samtalen mellan israeler och palestinier måste återupptas. Massarresteringarna i Turkiet måste upphöra – detta för att nämna några av de frågor som bör finnas högt upp på dagordningen.

När det gäller Turkiet delar jag den uppfattning som den moderata kollegan Walburga Habsburg Douglas här i talarstolen uttryckte om att Turkiet visat en sällan skådad reformvilja. Det är mycket riktigt att det är en *sällan* skådad reformvilja nu för tiden. Jag har knappt skådat den. Den var väldigt stark för ett antal år sedan men inte just nu.

Det här visar också att utvidgningen av Europeiska unionen är väldigt viktig. Det finns inte någon bättre framtid för länder i vårt närområde i att vända sig bort från Europa. Och Europa blir inte starkare av att politiska barriärer och låsningar innebär att länder drivs i väg på någon annan vandring – närmare Ryssland, närmare Iran eller närmare andra typer av stater som är betydligt mer auktoritära och mindre demokratiska än vi är.

Olika länder i vårt närområde har kommit olika långt. Det är en väsentlig skillnad mellan situationen i Bosnien och Hercegovina och situationen i exempelvis Kroatien. Kroatien blir snart medlem i Europeiska unionen. Andra länder har inte börjat förhandla. Vissa länder har kandidatstatus, andra inte. Vissa länder strävar efter associationsavtal och så vidare.

Men det finns strukturer och mekanismer för att steg för steg integrera också länderna i vårt södra och vårt östra grannskap i Europa och det europeiska projektet. Den processen är väldigt viktig, men det är den processen som undermineras av de stora problem som i dag finns i Europa.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag säga några ord om den reservation som Mehmet Kaplan ägnade en hel del tid åt. Miljöpartiet har en reservation rörande Nagorno-Karabach. Motionen om det skulle egentligen inte alls behandlas i detta betänkande, utan den skulle antas med en förenklad motionsbehandling och låg i ett annat betänkande. Men av någon anledning lyftes motionen ur och hamnade i detta betänkande.

Frågan om Nagorno-Karabach ligger i huvudsak på OSSE:s bord, inom ramen för den Minskgrupp som finns inom OSSE för att hantera frågan om Nagorno-Karabach. Jag noterar att Miljöpartiet varken i motionen eller i reservationen över huvud taget nämner detta. Man nämner i motionen inte OSSE och Minskgruppen över huvud taget. Det är ungefär som att skriva en motion om vikten av fred mellan Israel och Palestina utan att nämna Osloprocessen. Det är väldigt viktigt att se att Minskgruppen är den legitima parten för att mäkla fred och kunna skapa försoning och en framtid för Nagorno-Karabach.

Denna konflikt, fru talman, är inte riktigt svart eller vit. Det kan man lätt tro att den är om man läser Miljöpartiets motion och reservation, men så enkelt är det inte riktigt. Det handlar om ett område som juridiskt tillföll Azerbajdzjan under sovjetiseringen av Kaukasus på 1920-talet men som redan då var klassat som ett omstritt område.

Invånarna i detta område, till mycket övervägande del armenier, ville i praktiken bryta sig ur Sovjetrepubliken Azerbajdzjan under glasnost- och perestrojkaperioden när Sovjetunionen fortfarande fanns. Detta ledde till att sammandrabbningar ägde rum och att en massaker på armenier utfördes i staden Sumgait utanför Baku. Sedan var striderna i full gång, och i dag står vi i en situation där armeniska styrkor från Nagorno-Karabach, understödda av Armenien, kontrollerar Nagorno-Karabach och ockuperar de kringliggande områdena på azerbajdzjanskt territorium.

Det finns en färdkarta som båda parter har anslutit sig till och sagt: Detta är de principer som en framtida lösning av frågan om Nagorno-Karabach ska baseras på. Dessa principer innebär i grund och botten att armeniska styrkor ska lämna de omkringliggande ockuperade territorier-na, förutom den korridor som förbinder Armenien med Nagorno-Karabach. Det innebär att azerbajdzjanska flyktingar självklart ska ha rätt att återvända till sina gamla hem – givetvis.

Det innebär också att internationella styrkor ska sättas in i området och att båda parter, i detta fall Azerbajdzjan och Armenien, ska avstå från våldsanvändning. I framtiden kommer också invånarna i Nagorno-Karabach att genom ett juridiskt bindande beslut, sannolikt folkomröstning, få bestämma om områdets framtida status.

Detta är den grund för att hantera konflikten som har stakats ut. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi ställer oss bakom den.

Med dessa ord, fru talman, vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på de 44 motionerna.
(Applåder)

Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Folkpartiet hävdar att EU byggdes för att hantera kriser. Det hävdade man inte minst i förra årets debatt. Min uppfattning är snarast att EU byggdes för att skapa kriser. Det var väl föregångaren, kol- och stålunionen, som skapades för att kriser inte skulle uppstå.

För att lyckas med just detta skapade man EMU som gemensam valuta. Det finns inte någon form av ekonomisk teori att det skulle fungera att skapa en valutaunion i ett så vitt skilt område med så vitt skilda ekonomier och olika förutsättningar som Europa. I Tyskland skapades i och med detta en situation där det hade varit bra om räntan sänktes för att höja Tysklands köpkraft. I underskottsländerna har i stället den omvända situationen fått råda: Valutakursen har gröpt ur konkurrenskraften.

Vi har dock också haft problem med att ränteläget höjt den ekonomiska aktiviteten i länder som Grekland, Spanien och Portugal i ett läge där den skulle ha kylts ned, vilket bidrog till att skapa fastighetskriser och så vidare. Detta är välkända fenomen som vi nu har kallat krisen i Europa och som de allra flesta borde känna till vid det här laget.

På så vis förstärktes effekten av valutaunionen för de länder vars ekonomier var anpassade efter den europeiska penningpolitiken. Detta förstärktes ytterligare av att EU:s axelmakter Tyskland och Frankrike redan två år efter kontantsläppet i och med EMU:s bildande vilandeförklarade det så kallade EDP-förfarandet och därmed alltså stängde ned möjligheten att bötfälla länder som inte följde de ekonomiska riktlinjer som sattes upp för samarbetet.

Anf. 16 FREDRIK MALM (FP) replik:

Fru talman! Europeiska unionen skapades för att skapa kriser, säger Sverigedemokraterna. Jag tror att det räcker att ha så mycket som en stortå kvar i andra världskriget för att förstå att det inte riktigt är så.

Det är dock sant att samtidigt som vi i Sverige folkomröstade om huruvida vi skulle ansluta oss till Europeiska unionen fattade Sverigedemokraterna beslut om att det var förbjudet i partiet att bära nazistisk uniform på partimötena. Det är alltså klart att vi har helt olika historiska utgångspunkter för hur vi ser på Europa. Vi har helt olika ideologiska utgångspunkter för hur vi ser på samarbetet i Europa.

Jag förstår mycket väl, fru talman, att Sverigedemokraterna är kraftiga motståndare till en gemensam valuta i Europa. Det är klart att det följer av en mer inåtvänd, introvert och nationalistisk utgångspunkt. Min utgångspunkt är en annan. Jag tror att en inre marknad i Europa och ett fördjupat ekonomiskt samarbete i Europa innebär att vi kan främja handel, investeringar, ekonomiskt utbyte, sysselsättning och så vidare, om vi blir av med en del av de hinder som finns för handel och så.

Nu är det mycket riktigt så att det finns stora ekonomiska problem i Europa. Jag nämnde detta i mitt anförande. Jag var mycket tydlig med de stora ekonomiska problem som Europa står inför. De beror inte i huvudsak på euron. De beror i huvudsak på att enskilda medlemsstater och enskilda regeringar, finansministrar och finansdepartement inte har skött sina ekonomier. De har inte haft sina ekonomier i ordning.

Det finns en rad stater som har euron som har en mycket god ekonomi i dag. Det finns en rad stater som har euron som har en mycket svår situation i dag. Det finns en rad stater utanför euron som har betydande problem, och det finns en rad stater utanför euron som har en mycket stark ekonomi.

Man gör det alltså väldigt lätt för sig om man exploaterar den djupa ekonomiska kris som finns i ett antal medlemsstater för att allmänt kritisera den gemensamma valutan. Det tror jag inte är särskilt konstruktivt. (Applåder)

Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! 2003 skrev Anders Borg en artikel om att euron stärker statsfinanserna. Vi kan se att så inte blev fallet. Det är för att EMU aldrig var skapat för att fungera. EMU kräver nämligen en hög grad av faktorrörlighet. Den kräver stor likhet i produktionsstrukturer inom unionen, den kräver stor likhet i konjunkturmönster, och den kräver stor likhet i penningpolitik och finanspolitik inom unionen. Det är någonting även Folkpartiet hävdar. Det är därför man är för Europa 2020, och det är därför man går med på europakter och så vidare.

Det innebär alltså en maktöverföring från Sverige till Europas parlament och kommissionen i Bryssel. Det är nämligen enda sättet att hantera denna typ av kriser: Man måste göra EU mer likriktat för att få det att fungera.

Att gå med i EU och EMU är numera mer en form av solidaritetshandling med stater som har problem än någonting annat, skulle jag vilja säga. Den formen av solidaritet känner inte jag. Jag känner solidaritet med svenska folket. Svenska folket vill inte ha EMU, och ändå jobbar regeringen ihärdigt med att vi ska vara med i europakter och så vidare.

Jag skulle vilja ställa några frågor utifrån detta. Innebär det höga kostnader att stå utanför EMU? Nej. Är EMU en optimal valutaunion? Det är också en fråga jag vill ha svar på. Nej, tycker jag. Innebär en stor valuta en garanti för minskad risk för fastighetsbubblor? Nej, det har vi redan sett. Är en stor valuta en garanti mot vanskötta ekonomier? Nej, det är det inte. Till och med Tyskland och Frankrike, de två bärande EU-parterna, har brutit mot finanspakternas tidigare krav och konvergenskriterier.

Hur kan alltså Fredrik Malm se att EU-samarbetet kommer att fungera?

Anf. 18 FREDRIK MALM (FP) replik:

Fru talman! Jag vet inte om jag förväntas svara på frågorna; Johnny Skalin gav direkt svar på alla frågor själv. Svaret på alla frågor var nej, givetvis. Det brukar vara så när Sverigedemokraterna diskuterar EU. Det är nej, nej, nej. Det är aldrig ja, det är aldrig kanske, det är aldrig någon gråzon och det finns aldrig utrymme för diskussion, kompromisser eller att ta små steg framåt. Det är nej, nej, nej – kategoriskt nej.

Det är inte riktigt så enkelt, Johnny Skalin, om vi tittar på hur den ekonomiska situationen i Europa ser ut.

Jag tror att det huvudsakliga problemet som har följt av introducerandet av den gemensamma valutan är att ett antal enskilda medlemsstater inte har följt de regelverk som satts upp. Problemet är i huvudsak att medlemsstater i Europa inte har förstått vilka åtaganden som ett medlemskap i euron faktiskt innebär. Jag kan mycket väl hålla med om att det är ett problem. Det är ett mycket stort problem med alla reformer som genomförs att man måste vara medveten om vad som krävs. Och jag tror att efter den kris som vi nu befinner oss i kommer medvetenheten om detta att vara betydligt högre. Jag skulle vilja se den politiker i Grekland som om fem tio år, när Grekland har tagit sig ur krisen och ser ljuset i tunneln, som säger: Nu ska vi gå tillbaka till den politik som var. Jag tvivlar mycket starkt på det.

Jag har väldigt svårt att se att politiker i andra medlemsstater i EU skulle agera på samma sätt. Tvärtom är det så att när vi har hanterat krisen, klarat den och kan blicka framåt igen kommer vi att ha gått starkare ur den. Det innebär att samarbetet i Europeiska unionen på det här området kommer att vara fördjupat. Sverigedemokraterna vill välja att stå utanför de centrala organen, och som Johnny Skalin vet är inte stabilitetspakten samma sak som en euroanslutning.

Sverige bör redan nu aktivt ställa upp och bidra till att vi kan stärka ekonomin på hela den europeiska kontinenten.

Anf. 19 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Tack, Fredrik Malm, för att du lyfte upp fram en fråga som är relativt viktig jämte de andra frågorna som du tog upp!

Jag noterade att du passerade Palestina–Israel-konflikten och problematiken kring den väldigt snabbt och lite lättvindigt, men du kanske inte hör till den tänkande strukturer i utrikesutskottet som tar upp den typen av frågor på det sättet.

Jag vill lyfta fram något som Fredrik Malm tog upp som visar att han inte verkar ha läst vår reservation. Fredrik Malm sade att vi inte på något

sätt nämner OSSE och Minskgruppen i vår reservation, men den finns att läsa i betänkandet för alla som är intresserade. På s. 57 finns vår reservation i sin helhet. Den lyfter fram att FN:s säkerhetsråd har antagit fyra bindande resolutioner som fördömer Armeniens aggression. Den tar upp att resolutionerna kräver ett omedelbart och ovillkorligt tillbakadragande av alla armeniska trupper och att samtliga internflyktingar får återvända till sina hem. Det sistnämnda tog du upp, vilket hedrar dig. Men på nästa sida, s. 58 – det kanske var just det som gjorde att du missade det – står det att OSSE 1992 inrättade den så kallade Minskgruppen, som Sverige ingår i, för medling i denna konflikt och att man de senaste 20 åren inte har lyckats föra konflikten närmare en lösning.

Jag undrar lite hur Fredrik Malm läser andra partiers reservationer och motioner.

Anf. 20 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! För att vara konkret menade jag motionen och inte reservationen. Jag tror att jag sade motionen och reservationen, men jag menade motionen. I reservationen nämns Minskgruppen och OSSE, men inte i motionen, nota bene. I motionen nämns det ingenstans att frågan ligger på OSSE:s bord och att det är Minskgruppen som är den aktör eller interlokutör som ska sammanföra parterna så att det kan bli en förändring.

Det faktum som kvarstår är att vi har en konflikt som inte på något sätt är svart eller vit. Det är för övrigt inte heller den om Palestina. Den kan man också tro är svart eller vit när man läser vissa reservationer här i kammaren, men så är det inte riktigt.

Jag skulle vilja ta fasta på det som jag sade i mitt inlägg och som jag tycker är det mest relevanta. Det är att man kan nå en fredlig lösning och att man inte ska kunna se våldsanvändning. Här är jag rätt orolig över den utveckling vi har sett de senaste åren, inte minst i Azerbajdzjan.

Azerbajdzjan har i dag en militär budget efter en kraftig upprustning som är ungefär i paritet med hela Armeniens statsbudget. Det kompenseras militärt av att Armenien får en del stöd från Ryssland. Det finns en sorts militär balans i området, men risken för en väpnad konflikt är överhängande just mot bakgrund av det faktum att regimen i Azerbajdzjan är mycket odemokratisk. Den saknar legitimitet hos sitt eget folk.

Vi kunde häromveckan se i ett reportage i tv hur man övervakar människor. Det var en intervju med en tonåring som hade kallats upp till säkerhetstjänsten därför att han hade röstat på Armenien i melodifestivalen.

Man införde krypskytte som ämne på skolschemat i Azerbajdzjan för två år sedan. Det är gratis för alla barn under 16 år och kostar 63 dollar om man är över 16 år att lära sig att bli krypskytt.

Problemet med detta är att den dag regimen i Azerbajdzjan inser att den håller på att förlora loppet och riskerar att kastas bort av sitt eget folk är risken överhängande att man försöker skapa en militär konflikt för att på något sätt mobilisera folket till stöd för sin egen överlevnad. Det är det stora hotet just nu.

Anf. 21 MEHMET KAPLAN (MP) replik:

Herr talman! Här gör Fredrik Malm precis samma typ av överdrifter när det gäller att hantera en fråga som handlar om konflikter, som handlar om människor. Jag sade i mitt anförande mycket tydligt att den här konflikten handlar om de flyktingar, de människor som har blivit tvungna att bege sig från sina hus och hem efter en militär aggression. Jag sade vad jag tyckte om den azerbajdzjanska regimen, och det hörde Fredrik Malm. Trots det försöker han blanda bort korten och hanterar frågan som han normalt brukar hantera den. Till exempel i Israel–Palestina-frågan flyttar han fokus från det som det egentligen handlar om till att handla om något som folket har röstat fram eller som förtrycker folket. Jag tycker att det är beklämmande.

Jag skulle också vilja ta upp frågan om Minskgruppen. Den kan inte sägas ha varit särskilt effektiv. Minskgruppen har inte åstadkommit mycket mer än att befästa status quo. Vi skriver om det i vår reservation som det här handlar om. Motionen är en enskild motion denna gång. Där handlar det om vad vi vill ska hanteras från Sveriges sida.

Minskgruppen består av representanter från bland annat USA, Ryssland och Frankrike. EU-parlamentet har uppmärksammat att denna sammansättning bör förändras för att på ett trovärdigt sätt kunna fortsätta arbeta för en fredlig lösning. Man har också i en rekommendation till rådet, A70079/2012 från i mars i år, sagt att man bör överväga att ersätta Frankrikes plats med en plats för EU.

Vad anser Fredrik Malm och Folkpartiet om detta, om man nu är intresserad av att status quo inte ska fortsätta, utan tycker att det är oerhört viktigt att komma fram i denna viktiga fråga?

Jag betackar mig för inlägg som handlar om att den ena regimen skulle vara mer korrupt än den andra. Det sade jag från början vad jag tyckte om. Jag tycker att det är oerhört viktigt att få svar också på just den här frågan.

Anf. 22 FREDRIK MALM (FP) replik:

Herr talman! Mehmet Kaplan kan inte ha lyssnat tillräckligt noga. Jag har inte på något sätt försökt antyda att Mehmet Kaplan skulle vara anhängare av regimen i Baku. Det är inte det jag har sagt.

Mitt argument och de bedömningar och analyser som finns av den här konflikten är klara och tydliga. Det som skulle kunna vara den största riskfaktorn för att ett krig skulle bryta ut på nytt är om regimen i Baku, till följd av den mycket stora impopularitet som regimen åtnjuter hos sitt eget folk, för att rädda sin egen överlevnad behöver en militär konflikt. Detta är fullt logiskt och finns på en rad ställen i världen.

Det betyder inte på något sätt att Armenien skulle vara en fullfjädrad demokrati – tvärtom. Armenien har mycket stora problem med korruption, med demokratiska brister och en hel del annat, definitivt. Men vi ska inte blanda bort korten här. Det är inte så att jag på något sätt försöker antyda att Mehmet Kaplan skulle vara anhängare av diktaturen i Azerbajdzjan, och det tror jag uppriktigt sagt verkligen inte.

Vad gäller processen för en fred är den noterbara skillnaden att Miljöpartiet inte nämner den färdkarta som Baku och Jerevan har anslutit sig till, i alla fall muntligt, och som de sagt ska vara bärande. Den innebär att internationella fredsstyrkor ska sköta kontrollen och skyddet av civila i

Nagorno-Karabach när armeniska styrkor dras tillbaka. Detta nämner inte Miljöpartiet. Om alla styrkor som i dag skyddar en kvarts miljon människor av ett annat etniskt ursprung än majoritetsbefolkningen i Azerbajdzjan ska lägga ned sina vapen rakt upp och ned och promenera därifrån, vilka kommer då att komma in för att sköta säkerheten?

Mot bakgrund av det vi vet historiskt om situationen mellan armenier och andra folk i regionen, inte minst under första världskriget, skulle jag vara väldigt orolig för en sådan utveckling. Vi behöver ett arrangemang här med ett stegvis tillbakadragande så att flyktingarna kan komma tillbaka och invånarna i området får fatta beslut om sin framtida status. Det tror jag är en fullständigt logisk och nödvändig väg att gå.

Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Drömmen om Europa lever. Drömmen om samarbete i stället för krig och konflikter lever. Drömmen om fungerande demokrati, fungerande rättsordning och mänskliga rättigheter lever. Insikten om vikten av ansvarstagande i stället för populism och ”nånannanism” lever. Det är viktigt att påminna sig om det en dag som denna.

Europadagen, och i botten Europarådet, kom till för att det som hänt under så lång tid på vår kontinent inte skulle få hända igen och för att vi skulle klara att samverka politiskt, hitta lösningar och bygga fred och frihet för människor i stället för att lösa konflikter på slagfält.

I går var det 67 år sedan fredsdagen. Det finns skäl att påminna sig om det också en dag som denna. EU är alltså en stark röst för frihet och upplevs ute i världen som en stark röst för frihet och som ett exempel på nya lösningar och nya sätt att arbeta för fred och försoning. Vi är inte färdiga, men vi vet alla att Rom inte byggdes på en dag. En fredlig värld fylld av demokrati och frihet för människor åstadkoms inte heller på en kort tid. Det är bara 62 år sedan EU såg dagens ljus.

Det har hänt mycket under de här åren. Även om vi nu behandlar det gångna året finns det skäl att titta längre tillbaka. Det är naturligtvis viktigt att inte göra om misstagen från förr. Det är en del av det lärande som vi alla måste bidra till.

Jag ser EU som en global aktör i dag. Under det gångna året har vi lyckats åstadkomma en lösning på den knepiga diskussion som har förts i vår gemensamma mötesplats FN:s generalförsamling. Vi har fått möjligheter att tala som EU. Det är positivt. Det har löst ut en del av de rädslor och konflikter som har funnits. Det har skapat möjlighet för EU att bli mer synligt globalt.

EU har också attraherat flera under det gångna året. Beslutet om Kroatien som ny medlem har tidigare nämnts. Vi har också de fortsatta medlemsförhandlingarna med flera länder utanför som fortfarande vill komma med. Jag hörde att Turkiet har varit uppe i diskussionerna. För en vecka sedan hade vi i utskottet möjlighet att föra diskussioner om EU och Turkiet med en statssekreterare med ansvar för de frågorna. Det finns ett tydligt intresse i Turkiet för att komma med, och man är inte ensam. I Serbien var de glada över att få öppna dörren. Makedonien, Montenegro och andra knacker på. Även om soft power-funktionen har minskat i värde de senaste åren har vi fortfarande en attraktionskraft.

Rio + 20 kommer i juni, och i samband med Kyotoförhandlingar och annat har det spelat roll att EU har kunnat agera och finnas på plats. Man

förväntar sig mer av EU, och det är viktigt att vi klarar av att leverera som en global aktör. Det är en ny värld där ute. Det finns inte längre ett eller två maktcentrum, utan det finns många fler, och det är naturligtvis oerhört viktigt att vi kan hävda EU:s roll där.

EU är en öppen union. Det visar utvecklingen. Utvidgning har varit ett sätt att bekräfta detta. EU måste också vara en öppen union när det gäller asylmottagandet. Under det gångna året har vi haft anledning att ha rätt mycket diskussion om detta. Det är viktigt att vi värnar den öppna unionen och inte lyssnar på de röster som på nytt försöker bygga murar, riva broar och åstadkomma ett annat EU än det öppna. Vi pratar om en del av våra grundvärden. EU är en union byggd på värden. Det är viktigt att komma ihåg en dag som denna.

Det innebär inte att vi inte alla står inför stora utmaningar. EU gör det också, och vi i EU gör det. Det är inte de där ute, någon annan, som står inför de utmaningarna. Vi gör det som en del av EU.

När vi i utskottet var i Brasilien häromsistens hade vi anledning att föra diskussioner och höra hur andra aktörer ser på det som händer. Det finns en vilja från flera att komma in och hjälpa till. Utanför EU inser man att vi är beroende av varandra. Den insikten måste vi också ha inom EU. Vi är beroende av varandra. Världen är en.

Vi måste klara – och det är den stora utmaningen – att bryta hopplösheten och i stället bygga hopp. Vi kan inte möta utmaningarna genom tillbakagång till protektionism, som jag har hört en del säga i den här debatten, eller nationalism. Den vanliga reaktionen är: Nu händer det saker. Nu stänger jag dörrar och fönster för att försöka undvika att jag berörs.

Men insikten att man inte löser problem på det sättet finns sedan urminnes tider. Vi har sett vart protektionism leder. Vi har sett vart nationalism leder. Det leder inte till stärkta mänskliga rättigheter, demokrati och frihet, utan det leder till någonting helt annat. Vi vill inte gå tillbaka. Vi vill gå framåt.

Även i dessa ekonomiskt svåra tider är det viktigt att se att vi har hittat lösningar tidigare. Under de 62 år som har gått har vi mäktat med att utveckla EU. Vi har rivit Berlinmuren. Vi har lyckats att bygga demokrati där stöveltramp tidigare hörts under alltför lång tid. Vi har gjort det genom att hålla drömmen levande. Vi har gjort det genom ökat samarbete och genom fri rörlighet som har tjänat oss alla så väl. Vi har gjort genom ekonomisk och social utveckling på vår kontinent. Vi måste se att det är vägen att gå vidare. Vi har klarat problem tidigare, och vi kommer att klara problemen nu om vi väljer att våga möta dem.

Vår utgångspunkt som centerpartister är att det inte är någon tvekan – låt oss anta utmaningen! Låt oss arbeta tillsammans utan att peka finger åt någon och utan att läxa upp den ena eller den andra! Vi har ett gemensamt ansvar att kombinera ekonomi, ekologi och social utveckling för att bygga ett hållbart Europa i en hållbar värld.

Nu när vi når och går in i EU:s flerårsbudgetarbete har vi en viktig möjlighet att använda och dra nytta av det utrymme som där finns för att skapa ny energi för att bidra till hållbar utveckling.

Herr talman! I östra och södra grannskapen – våra närområden som har nämnts tidigare – har det hänt mycket, ömsom gott och ömsom riktigt

illa. Det är vårt ansvar också det. Det är en del av vår säkerhet, och det är en del av vårt gemensamma engagemang.

Jag hoppas, herr talman, att vi under det år som kommer ska se att EU mäktar med att samla ihop sig för att kunna ansluta sig till Europakonventionen. Det skulle bidra till att stärka mänskliga rättigheter på hela vår kontinent, att markera öppenhet, att markera rättsstaten och också att markera solidariteten mellan oss på vår kontinent.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! I dag firar vi Europadagen. Det är en dag som är tillkommen för att högtidlighålla minnet av Robert Schumans deklaration från 1950. Robert Schuman var en av det moderna EU:s tre kristdemokratiska grundare och en man med en vision om ett fredens Europa möjliggjort genom ömsesidigt handelsberoende mellan tidigare fiender – en motvikt till nationalism och trångsynthet och med tanken om att stå upp för värden som bygger en fredlig framtid.

Den kris vi nu ser i Europa är långt ifrån över. Samtidigt som Grekland och andra europeiska staters ekonomier skälver i sina grundvalar och deras folk lider knackar trots allt andra länder på EU:s port. Vi välkomnar dem som vill stå upp för de värden som EU har lagt fast som grundläggande och som vi kristdemokrater värdesätter – att verka för fred och frihet, mänskliga rättigheter och demokratins grundförutsättningar.

Den relativt nya europeiska utrikestjänsten, EEAS, ska fortsätta att stärka EU men också påverka andra i det vi tror är bra för människor runt om i vår värld. Det handlar framför allt om frågorna om demokrati och mänskliga rättigheter i vår omvärld men också om att bidra till handel länder emellan.

Herr talman! Eurozonens överlevnad står alljämt på spel. Större ansvarstagande inom medlemsstaterna måste till för att krisen ska kunna lösas. Striktare budgetdisciplin är en nödvändighet, och likväl behövs solidaritet medlemsstaterna emellan. Sveriges deltagande i den nya finanspakten är för oss därför en självklarhet. Medan förslagen på finansiell transaktionsskatt missar målet är kraftfulla åtgärder mot skatteparadis önskvärda för att förhindra skadlig skatteflykt.

Det är också av stor vikt att Sverige arbetar aktivt för att förhindra mervärdesbeskattning av vår ideella sektor. Det är ett hot som nu finns mot vår svenska ideella sektor, vilken vi värdesätter och tror behövs i vårt samhälle.

Herr talman! På samma sätt som kraftfulla åtgärder för att garantera kontinentens makroekonomiska stabilitet är nödvändiga är också jobbskapande och ohälsobekämpande insatser viktiga för att stärka EU. Bakom flera staters usla finanser döljer sig miljontals arbetslösa och sjuka. Att skapa sysselsättning och erbjuda högkvalitativ vård ska även framöver vara medlemsstaternas ansvar.

I bittraste kristider behövs ett kunskapsintensivt Europa mer än någonsin. Betydelsen av högkvalitativ och gränsöverskridande gångbar utbildning kan inte nog understrykas.

För lite mer än 20 år sedan delade en mur Europa. Med Schengenavtalet öppnades vår kontinent upp. Det är bra, och det skapade ökade kontakter mellan våra länder, men vi måste ändå fortsätta ha medel för att effektivt bekämpa organiserad brottslighet och människohandel.

Många tar sin tillflykt till Europa från våld och förtryck. EU har ett ansvar för att visa medmänsklighet mot de människor som på grund av förtryck, fattigdom och konflikter söker sig till vår kontinent. Vi tror att det är bra att kommissionen nu ämnar införa ett enhetligt förfarande för prövning av ansökningar om internationellt skydd, liksom att EU inom kort förväntas ansluta sig till Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Vi hoppas att det borgar för ett mer jämlikt och tolerant Europa.

Herr talman! Trots jordbrukets i dag relativt knappa bidrag till EU:s välfärd fortsätter pengar att pumpas in i den gemensamma jordbrukspolitiken, CAP. Detta är varken önskvärt eller hållbart. Förutom minskade anslag bör tullar sänkas och kontraproduktiva exportstöd avskaffas. Sverige bör verka för att i största möjliga mån göra den så kallade CAP:en förenlig med Sveriges politik för global utveckling. Europa gynnas av en öppen och inte en isolationistisk jordbrukspolitik.

Herr talman! Klimathotet är reellt. Det känner inga gränser, vare sig geografiska eller mellan generationer. För oss kristdemokrater är det självklart att vi har ett ansvar att förvalta när det gäller att inte förbruka vår miljö och att ha våra efterkommande i åtanke när vi fattar beslut på miljö- och klimatområdet.

Såväl inom EU som vid internationella klimatförhandlingar bör Sverige fortsätta att gå i bränschen för en mer ekologiskt hållbar värld. Det är glädjande att Sverige har visat sitt aktiva stöd för upprättandet av den gröna klimatfond som beslutades om vid klimattoppmötet i Durban 2011. Inom EU bör Sverige trycka på för bindande och mer ambitiösa utsläppsminskningsmål.

Unionens energisäkerhet och energiförsörjning måste säkerställas, och ansträngningar för att klimatsäkra biståndet måste fortskrida.

EU:s effektivitet avgörs inte av storleken på dess institutioner. Vi vill att EU ska växa med antal medlemsstater, inte i byråkrati. Det så kallade medborgarinitiativet är ett bra verktyg för att öka kontrollen och transparensen i institutionernas arbete, och det ger möjlighet för medborgare att ha inflytande och skapa initiativ.

Skattebetalarnas medel bör inte gå till de stora svarta hålen som uppstår genom flyttkarusellen mellan Bryssel och Strasbourg. Detta är något som förbryllar många av våra medborgare och som vi måste komma till rätta med.

Herr talman! Lika lite som dyrare EU-institutioner gynnar ett mer handlingskraftigt EU, lika mycket borgar fler medlemsstater för unionens framtida fred och säkerhet. EU mår bra, som vi ser det, av att utvidgas. Sverige mår bra av ett utvidgat EU så länge utvidgningen bedrivs utifrån vår värdegrund om mänskliga fri- och rättigheter, rättsstatsprincipen, demokrati och jämlikhet. Vi välkomnar därför att Kroatien 2013 kommer att ansluta sig som EU:s 28:e medlem.

Andra länder, som Turkiet, tycks dock stå längre ifrån EU:s värdegrund än på länge. Vi som har välkomnat ett turkiskt medlemskap ser nu med stor oro att pressfriheten är knapp, och religiösa och etniska minori-

teter förtrycks alltså. Utan större respekt för mänskliga rättigheter förblir ett turkiskt medlemskap osannolikt.

Betydelsen av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ska inte underskattas. Mellanstatlig till sin natur är den en del av Sveriges utrikes- och säkerhetspolitiska intresse. Det ligger onekligen i vårt intresse att främja demokratisk utveckling och ekonomisk integration såväl i EU:s närområde som bortom unionens gränser. Med vissa stater saknas dock förutsättningar för fördjupat samarbete. Utvecklingen när det gäller mänskliga rättigheter i Ryssland går åt fel håll, och kritiken mot Putins statsapparat måste öka från EU:s sida. EU:s utrikespolitik måste agera mot våld och förtryck var det än visar sig.

När det gäller vårt närområde och Syrien har EU och dess utrikesministrar gjort ställningstaganden mot våldet i Syrien och sagt att Assad måste kliva åt sidan. Sådana uttalanden är oerhört viktiga för att vi ska kunna säkra stabiliteten i EU:s närområde.

En annan konflikt i vårt närområde är den mellan Israel och Palestina, och det är mycket viktigt att EU genom kvartetten är med och försöker bidra till en lösning. Det är en konflikt som påverkar många och destabiliserar hela regionen. Därför anser vi att det är en viktig fråga, och vi hoppas på en lösning så snart som möjligt.

När det gäller det södra grannskapet har en demokratiseringsprocess startat. Att länder som Egypten och Marocko visar att de menar allvar med demokratisträvandena är en förutsättning för att eventuella frihandelsavtal ska komma till stånd. Så länge kristna kopter mördas och väst-saharier förnekas sina rättigheter i enlighet med olika FN-resolutioner är vägen till handelsavtal inte helt självklar.

De senaste årens framsteg i Burma inger framtidshopp. Nyligen tog frihetshjältinnan Aung San Suu Kyi slutligen plats i landets parlament, och EU har därför under våren lättat på sanktionerna mot Burmas militärregim. Senare i vår kommer ett antal kvinnliga parlamentsledamöter till vårt parlament, och jag hoppas att vi ska kunna fortsätta att utveckla samarbetet mellan våra länder.

Översynen av EU:s arbete för mänskliga rättigheter liksom inrättandet av EU:s utrikestjänst är viktiga medel för att säkra större respekt för mänskliga rättigheter världen över. Sverige bör aktivt verka för att det är utgångspunkten. Mänskliga rättigheter och demokrati är utgångspunkten för EU:s utvecklingspolitiska agenda. Särskilt betydelsefullt är att stärka utvecklingssamarbetet med de minst utvecklade länderna på den afrikanska kontinenten. Vi välkomnar de reformer som EU nu gör för att förbättra sitt biståndsarbete.

Sverige och EU behöver mer EU, ett mer ansvarstagande och öppnare EU. Det vill vi försöka arbeta för, det vill säga för ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt ansvarstagande EU som blickar framåt.

Jag blir lite förvånad när jag ser flera av de reservationer som oppositionen lämnat som gäller sysselsättning och arbetstagares rättigheter. Det är väldigt negativt beträffande vad EU kan bidra med till vår framtid. När det gäller arbetsmarknad och fackliga rättigheter har oppositionen i en reservation till exempel försökt påskina att EU är emot arbetstagares rättigheter. Det är mycket märkligt eftersom EU har en ganska stark lagstiftning på just detta område och har drivit på för att Sverige ska genomföra flera reformer, till exempel att arbetsgivare ska arbeta med

frågor om jämställdhet och lönekartläggning, ha starka krav på arbetsmiljön, motverka diskriminering i arbetslivet, stärka kvinnors rättigheter vid graviditet och att alla länder ska ge rätt till föräldraledighet.

Fackliga rättigheter finns dessutom inskrivna som grundläggande värden i Lissabonfördraget. Rätten att organisera sig är en grundläggande demokratisk fri- och rättighet och finns som ett tydligt raster i hela EU:s politik.

Flera talar om att EU uppmuntrar till lönedumpning. Det är mycket märkligt. Om man läser EU-rätten framgår det klart och tydligt att man inte får dumpa lönerna och att man måste följa kollektivavtal i respektive land. Man gör inte EU rättvisa med den negativa retorik som förs fram då EU de facto fått många länder att införa lagar till gagn för arbetstagarna. Inom EU arbetar vi även för sysselsättning, fler kvinnor i arbetslivet, minskad ohälsa och så vidare. Min förhoppning är därför att vi ska fortsätta att stärka EU vad gäller arbetstagarnas rättigheter samt påverka alla de nya länderna att anta de lagar och regler som finns på området och som gynnar befolkningen.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga att EU inte är perfekt, men vi behöver ett EU som står upp för medmänsklighet och demokratiska värden både inom och utanför EU, ett EU som inte bara säger sig vilja väl utan också gör väl. Med ett mer ansvarstagande och öppet EU kommer vi att ha en bra framtid även i Sverige.

(Applåder)

Anf. 25 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag begärde replik när Désirée Pethrus kom in på löntagarnas rättigheter och fackliga rättigheter i Europeiska unionen. Det lät som om vi på oppositionssidan svartmålade Europeiska unionen. Tyvärr är det inte fallet. Snarare har vi under alltför lång tid haft inställningen att det är frågor som inte kommer att hotas av EU. I folkomröstningskampanjen i Sverige var det ett av de kanske viktigaste argumenten som kantrade över en majoritet, att många fackligt aktiva, många löntagare, kände att de fackliga rättigheterna inte skulle ifrågasättas av ett EU-medlemskap.

Nu ser vi att det inte stämmer, utan de fackliga rättigheterna hotas på två sätt. Det ena är de domar som utfärdats av EU-domstolen. Det gäller Viking-, Laval-, Ruffert- och Luxemburgfallen. I alla de fallen angrips organisationsfriheten och konflikträtten. I alla de fallen minskar man möjligheterna för löntagarna att arbeta för rättvisa kollektivavtal. EU-domstolen är suverän. Den står över alla andra inom EU-systemet. Att påstå att detta inte är ett hot mot fackliga rättigheter är att negligera vad som verkligen sker.

Det andra sättet som de fackliga rättigheterna hotas på sker i samband med den ekonomiska krisen. Vi kan se hur man använder krisen för att förstärka trycket på löntagarna genom att sänka löner, lämna kollektivavtal, inte stå för det man kommit överens om genom fackliga avtal och genom arbete med fackliga rättigheter.

På båda dessa punkter går utvecklingen åt fel håll. Nu skulle det behövas ett juridiskt bindande socialt protokoll. Om Désirée Pethrus verkligen menade vad hon säger om vikten av kollektivavtal borde Kristdemokraterna ställa sig bakom vårt krav att innan det sker en ratificering

av något nytt fördrag inom EU måste vi ha ett juridiskt bindande socialt protokoll där fackliga rättigheter garanteras.

Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Jag kan inte säga att jag har bättre kunskaper än Lars Ohly när det gäller arbetstagarnas rättigheter inom EU. Men när vi behandlade Lavalärendet i arbetsmarknadsutskottet gick jag ganska så grundligt till väga för att ta reda på vad som faktiskt gäller. Man kan se hur EU-rätten klart och tydligt anger att lönedumpning inte får ske. De kollektivavtal som finns på de olika arbetstagarnas arbetsområden är de som ska gälla. Arbetsgivare som vill komma till Sverige eller som vill bedriva verksamhet måste ha tagit reda på vilka kollektivavtal som gäller i Sverige och anpassa lönerna till dem.

Vi har den arbetsmarknadsmodell i Sverige som vi tycker är bra. Det finns grundlagt. Det finns ett begrepp inom EU som just anger att om vi anser att vår arbetsmarknadsmodell är viktigast – den är oerhört grundläggande för det svenska rättssystemet och den svenska arbetsmarknadsmodellen – får vi fortsätta att ha den. Vi kan garantera att EU inte kan påverka den svenska arbetsmarknadsmodellen, och det tycker jag är mycket viktigt.

Det finns företag som utnyttjar människor och inte följer lagar och regler, men att angripa EU och EU:s regelverk tycker jag är helt fel. Om man läser lagarna och reglerna ser man att arbetstagarna har en stark ställning.

När det gäller den fria rörligheten är det en viktig grundförutsättning, och den uppmuntrar även EU-rätten. Vi måste ha fri rörlighet, men vi ska också ha tryggare system. Med den lag som vi antog i samband med Laval och utstationeringsdirektivet skapade vi trygghet för arbetstagarna, menar vi.

Anf. 27 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Jag sade i mitt anförande att det finns en – med ett fint ord – diskrepans, en skillnad mellan de fina, högstämnda orden och den praktik som EU står för. Det gäller även på detta område.

Jag kan hålla med om att det ofta talas om vikten av både fackliga rättigheter och kollektivavtal, men dess värre visar praktiken hur man underminerar dessa avtals giltighet. I den ekonomiska krisens spår är det väldigt tydligt. Löntagarnas rättigheter garanteras inte i något krisland, tvärtom. Man sänker löner och ifrågasätter kollektivavtal. Det görs inte bara med EU:s goda minne, utan också med starkt pådrivande från Europeiska unionen för att länder ska kunna få rättigheter till lån.

Dessutom tror jag att Désirée Pethrus har missuppfattat innehållet i de fyra domarna, Viking-, Rüffert-, Luxemburg- och framför allt Lavaldomen. Utslaget är inte en garant för möjligheterna att teckna kollektivavtal. Det är tvärtom så att man minskar möjligheterna att gå till konflikt i ett land om ett företag inte uppfyller kollektivavtal så länge det företaget har kollektivavtalsliknande villkor som stämmer överens med reglerna i ett annat land.

Det kan alltså vara som i Lavalfallet. Ett utländskt företag organiserar arbetare från Lettland som har lettiska villkor och lettiska kollektivavtal och därigenom villkor som kanske inte ens uppgår till hälften av det som

är normalt på svensk arbetsmarknad. Enligt EU-rätten är det fullt tillämpligt.

Detta är dumpning. Det är att minska möjligheten för löntagarnas organisationer och fackliga organisationer att se till att folk som arbetar på samma arbetsplats sida vid sida också har samma villkor.

Därför är det så viktigt med ett juridiskt bindande socialt protokoll. I dag står de fyra friheterna över inte bara hälsa och miljöpolitik utan också fackliga rättigheter. Det kan man komma till rätta med genom ett juridiskt bindande protokoll som garanterar de fackliga rättigheterna.

Anf. 28 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik:

Herr talman! Om det kollektivavtal som man har gjort upp om på den svenska arbetsmarknaden uppfylls råder arbetsfred. Sådan är vår arbetsmarknadsmodell.

Lettiska arbetstagare som kommer hit ska omfattas av det kollektivavtal som finns angett till Arbetsmiljöverket från exempelvis Byggnads. Det enda som de inte omfattas av är möjligtvis försäkringsområdet. Det är någonting som sker nationellt. Det vet jag att ni har kritiserat, och man kan diskutera om det är rätt eller fel att försäkringar också ska harmoniseras. Men lettiska arbetare som kommer hit ska kunna gå till Arbetsmiljöverket och titta vad Byggnads har angett som kollektivavtal, och det ska kunna hävdas.

Annars finns den naturliga gången att man kan anmäla arbetsgivare och att fackliga organisationer kan ingripa. Det är inte så att vi har en laglös situation för arbetstagare som kommer hit. Att det sedan finns sådana som försöker utnyttja arbetstagare och kanske har svart arbetskraft är en annan sak. Men regelverket från EU:s sida är ganska tydligt till arbetstagarnas förmån.

Anf. 29 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP):

Herr talman! I vår värld angår allt alla. Orden kommer från demokratikämpen Václav Havel, som tyvärr lämnade oss – alldeles för tidigt – den 18 december förra året. I dag är en dag då vi inte glömmer att krig och konflikt snarare än fred och lugn är normen för denna kontinent och att detta varit det historiska tillståndet genom åren.

När Frankrikes utrikesminister Robert Schuman i dag för exakt 62 år sedan lade fram den deklARATION som blev startskottet till dagens EU trodde han nog aldrig att utvecklingen skulle gå så snabbt i rätt riktning på så få år, att hela Öst- och Centraleuropa och Baltikum skulle bli fria demokratier och kasta av sig sovjetkommunismens diktatur, att en kol- och stålunion mellan främst Frankrike och Tyskland skulle bli en inre marknad för en halv miljard européer eller att den fria rörligheten skulle göra det lika lätt som naturligt att resa i, studera i och handla med andra EU-länder.

I en tid av Europas värsta ekonomiska kris sedan 1930-talets dagar, då vi parallellt ser en värderingskris som växer i skuggan av arbetslöshet, utanförskap och skulder, då är det dags att gå tillbaka till rötterna. Det går inte att leva på gamla meriter. EU är i dag så mycket mer än en inre marknad. Det är en union av värderingar. Vi Europavänner måste mer intensivt än på mycket länge försvara EU:s grund: frihandel, fred och

frihet. Vi inser att alla är sammanflätade med varandra, på samma sätt som inget land i världen kan vara en isolerad ö år 2012.

Svensk exportindustri är beroende av resten av Europa. Mer än två tredjedelar av Sveriges handel sker i dag på den inre marknaden. Men Europasamarbetet är också av strategisk betydelse för Sveriges säkerhet och välbefinnande och en central del av vår demokrati. Därför arbetar regeringen för att fortsätta den fördjupning av Sveriges Europaintegration som har pågått sedan vi blev medlemmar 1995.

Jag förnekar inte att EU står inför stora utmaningar på många fält de närmaste åren. Det får man inte göra, hur EU-entusiastisk man än är. När enskilda länder drabbas och missköter sina ekonomier drabbas alla. Arbetslösheten och särskilt ungdomsarbetslösheten är rekordhög i dag i hela EU. För att förebygga framtida kriser är det viktigt att varje enskilt medlemsland tar sitt ansvar och gör den hemläxa vi har kommit överens om tillsammans.

Vi har jobbat väldigt hårt det senaste året för att stärka regelverket och skapa stabilitet i de offentliga finanserna. Detta arbete måste fortsätta. Det är ett maratonlopp som bara har börjat. Men krisen är inte en eurokris, utan en skuldskris som påverkar alla medlemsländer oavsett valuta. Det handlar om att vissa medlemsländer har slarvat med sina finanser.

Sverige skrev under finanspakten med stöd av denna kammare för att minska risken för nya stora underskott och skulder inom EU i framtiden. Med pakten gav vi helt enkelt vårt stöd till att euroländerna skulle införa striktare budgetregler. Det var ett bra och klokt beslut. Men mycket arbete återstår, och krisen är långt ifrån över.

Fler måste arbeta, fler måste arbeta mer och fler måste arbeta längre. Det är allvar. På spel står hela den välfärdsstat som vi i dag tar för given. Gör vi ingenting nu blir våra barn den första generation i världen som inte kommer att kunna ha samma levnadsstandard som vi i dag tar för given. Det finns inga mirakelkurer, utan det är hårt arbete som krävs.

Här ligger fokus på att varje land måste ta sitt eget ansvar. Det handlar om att lyfta fram frågor som höjd pensionsålder, få fler att arbeta mer och satsa på forskning och utbildning för att kunna hålla uppe tempot mot länder i Asien. Men den stora gemensamma utmaningen för att ta oss ur krisen ligger i att öka tillväxten. Här har den inre marknaden en enorm outnyttjad potential. Det finns många saker som vi skulle ha gjort för länge sedan men där vi ligger efter.

Här finns också ett viktigt verktyg i Europa 2020-strategin och den europeiska terminen. I förhandlingarna om EU 2020-målen är jag stolt över att regeringen lyckades sätta fokus särskilt på kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Som feminist ser jag en självklar väg ur krisen. Den löper parallellt med vägen mot ett mer jämställt samhälle.

I kölvattnet av den ekonomiska krisen gäller det att hushålla med våra gemensamma pengar betydligt bättre än vad vi gjort hittills. Det borde vara en självklarhet, men det är inte det. Det går inte att spendera sig ur en skuldskris.

I juni förra året, när EU-kommissionen förklarade och presenterade sitt förslag till långtidsbudget, sade man att det inte var någon revolution. Jag kan säga att förslaget från juni 2011 var ren och skär konservering utan självinsikt inför de problem som EU och medlemsstaterna står inför.

Att fortsätta att låta över 70 procent av våra gemensamma EU-pengar gå till jordbruksstöd och regionalstöd för inte EU framåt en millimeter.

Sverige har två tydliga mål i förhandlingarna. För det första måste EU:s budget moderniseras för att gynna tillväxt. För det andra vill vi ha en oförändrad svensk medlemsavgift. Områden som forskning, gränsöverskridande infrastruktur, klimat, innovationer, bekämpning av gränsöverskridande brottslighet och utrikespolitik står i centrum. Klimat- och miljöfrågorna måste integreras i alla utgiftsområden i budgeten. Detta driver vi hårt och passionerat i Bryssel.

Vi har med en stor grupp av andra likasinnade länder som tillsammans företräder tre femtedelar av unionens medborgare kommit överens om att utgiftsnivån ska minska med mer än 1 000 miljarder kronor jämfört med kommissionens förslag från förra året. EU måste spendera bättre och inte mer. När EU:s medlemsländer måste spara kan inte EU dra på sig spenderbyxorna.

Den ekonomiska krisen i Europa är också ett hot mot den globala friheten. År 2050 kommer enligt prognoser Asien med Kina i spetsen att äga nära hälften av världens resurser. I dag står EU för en fjärdedel av världsekonomin. Fram till 2030 räknar man med att EU:s del krympt till en åttondel.

År 2050 räknar man med att EU bara kommer att stå för drygt 8 procent av världsekonomin om vi inte vänder och får i gång tillväxten på allvar. Omvärlden och förutsättningarna har förändrats väldigt snabbt, och Europa hänger inte med.

Man kan ställa sig frågan: Ska utvecklingsländer i framtiden ha som förebild den kommunistiska diktaturen Kina som har flest politiska fångar och avrättat flest människor i världen eller EU som har avskaffat både dödsstraffet och tortyr?

Europa står inför ett vägval. Det handlar om vi ska återta platsen som världens ekonomiska centrum och demokratiska förebild eller stå och titta på och förpassas till att bli världens största hembygdsmuseum.

EU är en värderingsunion där demokrater och marknadsekonomi har gått samman. Men i skuggan av den ekonomiska krisen ser vi en allvarlig värderingskris växa fram. Vi ser hur kriserna göder och föder varandra. Europas populistiska, främlingsfientliga och nationalistiska partier har i genomsnitt fördubblats i varje nationellt val den senaste tiden. I söndagens val i Grekland tog sig det nynazistiska partiet Gyllene gryning in i parlamentet med 7 procent tillsammans med ett annat högerpopulistiskt parti, Oberoende greker. I första omgången av det franska presidentvalet valde nästan var femte fransk väljare att rösta på Nationella frontens ledare Marine Le Pen.

Populistpartierna påverkar både debattklimatet och politiken. Under förra året genomförde Ungern hastiga konstitutionella reformer helt i strid med EU:s grundläggande värderingar. Ungern antog en medielag som närmast kan jämföras med dem i dagens Vitryssland eller Ryssland, och det är oacceptabelt.

Vi har i dag kontrollinstrument för att EU-länder inte ska missköta sina statsfinanser. Men även de mänskliga rättigheterna inom unionen måste säkras på samma sätt genom EU-samarbetet. Förra året initierade jag att kommissionen ska börja granska varje år hur EU-länderna lever upp till de mänskliga rättigheterna på samma sätt som vi självklart tryck-

er på de länder som vill komma in i unionen. Det måste bli verklighet inom kort. Om Europa ska vara en förebild i frågor om demokrati, mänskliga rättigheter och rättvisa måste vi sopa rent på hemmaplan. Det duger inte annars.

När jag besöker länder på väg mot demokrati eller som är kvar i diktatur är jag trött på att få höra: Varför ska vi förändra oss när romer förtrycks på europeisk mark och homosexuella och minoriteter trampas på varje dag på er egen kontinent? Här måste vi väga vara goda förebilder.

Med Lissabonfördraget fick EU en rättsligt bindande stadga som ger medborgarna en rad grundläggande rättigheter. Det är ett steg i rätt riktning. Men det räcker inte. Vi måste göra mer.

Om vi inte är tidiga, trovärdiga och tydliga på hemmaplan med att agera när friheten kränks då tappar EU sin trovärdighet totalt globalt. Demokrati och mänskliga rättigheter måste tydligt genomsyra EU:s utrikespolitik.

Därför driver regeringen just nu väldigt hårt ett krav som den höge representanten Catherine Ashton har lyft upp, nämligen att tillsätta en speciellt ansvarig person för de mänskliga rättigheterna inom utrikes-tjänsten.

Vi måste också fortsätta att stötta de demokratiska reformerna i våra grannländer. Här är utrikespolitiken förstas nära kopplad till utmaningarna på migrationsområdet.

Den arabiska frihetsvåren det förra året visade på det stora behovet av en gemensam asyl- och migrationspolitik med förutsägbara och rätts-säkra regelverk. Här fortsätter Sverige att strida för att människor på flykt undan förföljelse ska ges skydd. Tyvärr har vi allt färre vänner bland andra EU-medlemsstater.

Jag är också som EU-minister uppriktigt sagt orolig över tendensen att urholka Schengensamarbetet i många EU-länder i dag och att begränsa öppenheten och den fria rörligheten.

Enskilda medlemsstater ska inte godtyckligt kunna sätta upp gränsbommar. Vi får inte gå mot en utveckling där gränser stängs. Vi ska ha ett öppet Europa. Detsamma gäller utvidgningen som flera redan har talat om i dag.

Utvidgningen är kanske det bästa sättet att värna och utveckla demokratin och rättsstaten i våra grannländer. Medlemskapet i EU är en morot för demokratiska reformer i länder som knackar på dörren.

De demokratier i Europa som vill komma in i unionen måste få komma med. Balkan kommer med all säkerhet att göra samma demokratiska resa som Öst- och Centraleuropa gjorde för 20 år sedan.

Ett Europa som glider isär är för mig som liberal en mardröm. Därför måste vi hålla ihop unionen. De frågor som rör alla medlemsländer ska diskuteras och beslutas av alla 27 medlemsländer tillsammans med Europaparlamentet och kommissionen.

Här måste eurosamarbetet självklart få utvecklas parallellt med EU för de länder som är med där. Men det får inte leda till att unionen utvecklas i två olika hastigheter. Det vore förödande. EU består av 27 medlemsländer. Allas röster ska väga lika.

När europeiska huset fortsätter att byggas ska inte vi i Sverige sitta där på staketet, peka finger och titta på när Frankrike och Tyskland byg-

ger vidare. Vi är ett av Europas kärnländer och ska vara med där besluten fattas.

En förutsättning för en trovärdig union är förstås den demokratiska förankringen som många av er har lyft fram under diskussionen. Unionens medborgare måste känna sig delaktiga i de beslut som fattas.

Här ökade Lissabonfördraget öppenheten och den demokratiska kontrollen. Bland annat fick Europaparlamentet mer makt. Vem som helst kan nu följa rådsmötena på nätet.

Medborgarinitiativet är kanske inte en demokratisk revolution. Men den är ett nytt redskap för att kunna förändra. Det har redan nu i skrivande stund kommit in över 20–30 förslag på nya initiativ som dragits i gång runt om i Europa på många fält som jag tror engagerar många här i kammaren.

Herr talman! I en tid där nazister tar plats i grekiska parlamentet, i en tid där protektionsmännens vindar viner starkare än på länge i södra Europa, i en tid där ropen på stängda gränser, minskad invandring och utvidgning hörs starkt hos Västeuropas populistpartier, och i tid där romer förtrycks, där Prideparader förbjuds och där minoriteter är rädda i Öst- och Centraleuropa behövs det mer än någonsin en värderingsstyrd europeisk union som värnar, vårdar och vurmar för den frihet som byggde det moderna Europa.

Herr talman! I vårt Europa angår allt alla.
(Applåder)

I detta anförande instämde Ismail Kamil och Anna Steele (båda FP).

Anf. 30 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! Birgitta Ohlsson säger att det är viktigt för EU att gå tillbaka till rötterna. Jag håller med om det. Vi vet att den sociala dimensionen etablerades redan på 50-talet.

I dag har vi tyvärr en situation där de sociala klyftorna ökar och där vi har massarbetslöshet. Birgitta Ohlsson säger att vi lider av skuldkrisen. Även här är det viktigt att vi går till rötterna med vad som har orsakat skuldkrisen.

Det är en finanskris som har blivit en skuldkris. Det är lång tids avregleringar av finansmarknaderna som har skapat dessa förluster som nu har uppstått i finanssektorn. Det har också drivits fram av väldigt höga avkastningskrav och ett onödigt högt risktagande.

Här har EU visserligen börjat med diskussioner om en reglering av finanssektorn. Men det återstår mer att göra. Det är viktigt att ta med sig att det är en finanskris som har blivit en skuldkris. Många av länderna som i dag har stora skulder fick dem just på grund av att de fick gå in och rädda banker. Det gäller inte minst Spanien och Irland.

Hur som helst, vid sidan av att hålla i skattepengarna och ha en ansvarsfull statlig politik på budgetområdet krävs det också stimulanser. Det väcks nu allt fler förslag inom EU om en tillväxtpakt. ECB:s chef Mario Draghi har föreslagit en tillväxtpakt. Statscheferna och politikerna måste göra mer, och man måste agera i finanspolitiken.

Detta var uppe även i den franska valrörelsen från Hollande. Merkel har också sagt att hon nu är bredd att diskutera de frågorna. Frågan till statsrådet är: Är också regeringen intresserad av att se en tillväxtpakt?

Anf. 31 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Den som är satt i skuld är inte fri, sade en tidigare partiledare för det parti som Tommy Waidelich representerar.

En utgångspunkt för hur jag ser på en ekonomisk kris handlar om: När man har en skuld kris kanske inte lösningen är att man skuldsätter sig mer. Det är väldigt viktigt att tänka på när man går in i detta.

Du nämnde tidigare den finansiella sektorns risktagande och att det är ett problem. Det håller jag definitivt med om. Den finansiella sektorn måste mycket mer än tidigare bära de rättmätiga kostnaderna för vad som har hänt.

Men vad är då lösningen på detta? Vi från regeringens sida tror inte att det som många i oppositionen lyfter fram, nämligen en skatt på transaktioner, skulle vara rätt väg. Vi tror att det är andra åtgärder som är bättre för att kunna lindra och motverka bankkrisens effekter. Det kan handla om stabilitetsavgifter till en stabilitetsfond, och det kan handla om att höja kapitaltäckningskraven för bankerna. Det är två konkreta krav.

Men vi tror att just en sådan här skatt, FDT-skatten som den heter, skulle ge negativa effekter. Man behöver bara blicka tillbaka på den situation vi hade i Sverige på 1990-talet för att inte vilja göra samma misstag igen. Det är intressant att de partier som här har reserverat sig för att ha en sådan skatt lyfter fram att de pengar som kommer in ska komma tillbaka till nationerna. Men detta alternativ finns inte uppe i den europeiska debatten. Där handlar det om att pengarna ska gå till EU. Det är en helt annan utgångspunkt. Det förslag som diskuteras här är alltså över huvud taget inte uppe på europeisk nivå.

Talar vi om tillväxt är det också min utgångspunkt att det inte är fler nya toppmöten, fler nya paket, fler nya fonder och fler nya pakter som skapar tillväxt på marknaden. Det handlar om att länder gör sin hemläxa och gör mycket av det som vi gjorde i Sverige på 1990-talet. Det handlar om att fortsätta att avreglera marknader. Jag tycker att både Spanien och Italien nu har kommit i gång och börjat göra det man måste göra.

Men det handlar också om att se till att frihandeln och den inre marknaden verkligen får ut sin totala potential. Där har vi tillsammans en oerhört stor utmaning att driva i Europa.

Anf. 32 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! Vi kan diskutera finansiella skatter och annat. Vi har varit beredda att diskutera en sådan skatt, inte minst om den blir global. Men detta är också ett uttryck för att den finansiella sektorn är underbeskattad. Vi är öppna för att även diskutera andra förslag som kan vara med och bidra till det allmänna. Nu är det skattebetalarna som har gått in och räddat många banker, och de får nu stå för mycket av skulderna och kostnaderna och inte minst effekterna av detta. Det är det som skapar frustration och en känsla av orättvisa.

Det är viktigt att komma ihåg just det som är uppe i debatten på den europeiska nivån: Visst är det viktigt att hålla i pengarna. Det gjorde vi i Sverige på 90-talet. Men det är också viktigt att vi när vi genomför saneringsprogram gör det på ett rättvist sätt så att vi håller ihop samhället. Vi ska inte späda på denna utveckling som man till exempel gör nu i Spanien, där man drar ned på investeringar i forskning och utveckling. Det går tvärtemot de intentioner som EU har inte minst i EU 2020.

Det finns också förslag om att man ska kunna stimulera på andra sätt, till exempel via Europeiska investeringsbanken. Man talar om privata projektobligationer där man får överskotten till att investera i det offentliga, till exempel i snabbtåg och i omställning av energisystem.

Här skulle jag vilja se mer av ett engagemang från EU:s ledare. Jag är övertygad om att det är detta som är orsaken till att protesterna nu växer. Vi har en situation med en massarbetslöshet som biter sig fast. Det leder till precis det som statsrådet sade: Dagens unga är den första generation som kommer att få det sämre än sina föräldrar. Det finns i alla fall en stor och påtaglig risk för detta.

Jag skulle vilja ta den vante som statsrådet talar om när det gäller globalisering och att EU ska vara en förebild på det globala planet. Jag skulle vilja se ett ökat engagemang, inte minst i de internationella organisationerna, till exempel när det gäller frågor om arbetstagares rättigheter, internationella miljöregler och rättvisa handelsvillkor.

Det är detta vi har yrkat på i reservation 3, som jag yrkar bifall till liksom reservation 13, som jag utgår från att andra senare kommer att ta upp.

Anf. 33 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Vi kan inte spendera pengar som vi inte har; det är en fullkomlig ekonomisk självklarhet. På samma sätt som Tommy Waide-lich sade att vi måste hålla i våra egna pengar – vilket Sverige också har gjort och tagit ansvar för under många perioder – måste också Europa göra det.

Vi måste reformera och öppna den inre markanden och se till att vi får skjuts på den. Den har en otrolig potential med 500 miljoner individer. Det är en marknad som vi inte alls har utnyttjat på det sätt som vi borde ha gjort. Utöver detta är det viktigt att vi nu tillsammans samlar oss och ser till att långtidsbudgeten får ett så bra resultat som möjligt. Jag vet att vi har en stark samsyn på detta i denna kammare.

Det handlar förstås om att få in mer pengar till innovationer, till gränsoverskridande infrastruktur, till forskning med mera. Men det handlar också om att våga fatta de svåra beslut som vi måste fatta. Det är exempelvis oacceptabelt att över 40 procent av EU:s gemensamma pengar går till jordbruksstöd. Här måste vi reformera också regionalpolitiken.

Jag kan nämna att samtidigt som Sverige har en allians som vill banta EU:s budget och som vill få en mer receptiv och ansvarsfull politik bygger vi en annan allians vad gäller jordbruksstödet. Där försöker vi tillsammans med länder som Polen, Storbritannien och andra få ned direktstöden. För att få loss mer pengar till tillväxt, innovationer, framtiden och framsteg måste man fatta dessa tuffa beslut.

Förutom att öppna skyddade sektorer för konkurrens, något som inte minst ett land som Italien är ett utmärkt exempel på och där man måste reformera, tycker jag att det är viktigt att nämna kvinnors roll på arbetsmarknaden. Om kvinnor och män skulle arbeta i lika stor utsträckning i EU i dag skulle det kunna höja bnp med över 20 procent. Här finns en otrolig stor tillgång och kraft när det gäller att se till att fler kvinnor får chansen att visa upp sina kunskaper, tjäna egna pengar och bli oberoende.

Anf. 34 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Det finns saker i Birgitta Ohlssons anförande som man lätt kan instämma i. Det finns också mycket som man kan reagera emot.

Det som jag framför allt vill använda min repliktid till gäller den ekonomiska krisen. Det finns en risk för att man använder krisen till att förstärka argumenten för sin egen politik alldeles oavsett vad som har orsakat krisen. Det vi ser just nu, när EU går ganska hårdhänt in i medlemsländernas ekonomiska förhållanden med starka krav på nedskärningar, avregleringar, utförsäljningar och privatiseringar är att man inte alls har förstått vari krisen består. Jag är rädd att inte heller Birgitta Ohlsson till fullo har insett vad det är som har förorsakat krisen. Vad Birgitta Ohlsson sade i sitt anförande var att detta är regeringar som har misskött sina länders ekonomier. Det är en alldeles för vag definition av hur krisen har uppstått.

Det handlar om euron – ett centraliserat ekonomiskt system med en penningpolitik som inte kan anpassas till olika länders olika konjunkturförhållanden. Det handlar om den globala finanskrisen, som slog extra hårt mot några av länderna. Det handlar om bankernas girighet och om hur det finansiella systemet i dag inte har någon egentlig styrning från demokratiskt håll. Det handlar om korruption i vissa fall och om en bristande möjlighet att ta in skatter, framför allt i det grekiska fallet.

Birgitta Ohlsson säger att om vi har en skuldskris kan man inte skuldsätta sig mer. Men om vi har en eurokris tycker hon att vi ska ha mer av euron. Hon tycker till och med att Sverige ska ansluta sig till euron. Det är kanske inte den vettigaste slutsatsen av en eurokris. Att fortsätta med mer av samma i dagens läge leder till mer fattigdom, mindre jämställdhet, mindre jämlikhet, ökade klassklyftor och ökad arbetslöshet. Det är tyvärr en politik som regeringen ibland verkar ha alldeles för stor acceptans för.

Anf. 35 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Sedvanlig vänsterpartiretorik går ut på att det alltid är eurons fel. Vi kan som flera talare har konstaterat tidigare bara slå fast att det finns länder som har haft en tuff ekonomisk kris och som har euron som valuta. Det finns andra länder som har klarat sig under krisen på ett bra och tydligt sätt och som även har varit de mest dominerande länderna under krisen och som har euron som valuta. Man gör det enkelt för sig själv genom att skylla allting på euron, för det stämmer inte.

Däremot kan man ha en relevant kritik och vara efterklok. Banden, statistiken och kraven när det gäller de länder som har fått euron som valuta borde ha varit tuffare. Man borde ha implementerat bättre, och man borde se till att de regler som man hade satt upp följdes. Där kan man vara efterklok och tycka att det hela borde ha styrts upp tidigare.

Det intressanta är dock slutsatserna när det gäller de länder som vi talar om nu, exempelvis Grekland – inte minst efter det val som skedde nu i söndags. Partier som valde att gå till val på en populistisk retorik, att säga nej till åtstramningspaket, att säga nej till ansvar och att säga ja till enkla lösningar fick stöd. Det gäller både på den kommunistiska kanten och i form av nynazistiska partier. Men det som är intressant är också att samtliga tre partier som fick mest stöd – det socialdemokratiska Pasok, det konservativa Ny Demokrati men också det nya vänsterpartiet Syriza

– vill att Grekland ska vara kvar i Europeiska unionen. De vill också att Grekland ska ha kvar euron som valuta. Detta har alltså kommit fram genom ett demokratiskt val, och det är viktigt att se att man inte tror att lösningen är att vare sig lämna euron eller att lämna EU som projekt, vilket ju är Lars Ohlys och Vänsterpartiets politik i denna kammare.

Vad är alternativen när man inte har några pengar att spendera? Är alternativet att inte fortsätta med några reformer över huvud taget? Och vem ska betala i slutändan? Det blir andra länders skattebetalare.

Det är fortfarande självklart att om vi ställer upp och lånar ut pengar till andra länder, vilket vi gör efter att denna riksdag har fått fatta beslut om det, måste vi också kunna ställa krav på vad pengarna ska användas till. Det är vanligt sunt bondförnuft.

Anf. 36 LARS OHLY (V) replik:

Herr talman! Birgitta Ohlsson ska nog akta sig för att luta sig mot vänsterpartiet Syriza i argumentationen. Då kommer hon att tvingas till en hårdför retorik mot nedskärningspolitiken och de avtal som har pressats på grekerna och som har lett till ytterligare fattigdom, massarbetslöshet och uppsägningar. Den retoriken kanske inte stämmer riktigt överens med regeringens hållning i övrigt.

Nu ser vi hur människor blir fattigare i krisens spår. Det oroar. Det oroar säkert också regeringen och Birgitta Ohlsson.

Men vad regeringen och Birgitta Ohlsson förespråkar är mer av den politik som har lett till denna ökande fattigdom. Det är mer av centralisering och mer av ekonomisk politik som bestäms utifrån de stora ländernas villkor och som därför passar illa för länderna i Europas periferi.

Min poäng är inte att det inte fanns euroländer som klarade sig bra. Min poäng är tvärtom just att det inte går att ha en centraliserad penning-, valuta- och räntepolitik utan att vissa gynnas när andra missgynnas. Om man anpassar räntepolitiken till Tysklands ekonomiska utveckling kommer andra länder att missgynnas. Det är precis det vi har sett.

Nu ifrågasätts kvinnors rättigheter i spåren av krisen. De fackliga rättigheterna är hårt trängda. Människor får lönesänkningar, och möjligheterna att ens överleva i värdighet minskar för många. Då menar jag att man ska ta det grekiska valresultatet på allvar. Det är inte bara ett protestval utan också ett val som säger nej till den enda vägens ekonomiska politik. Det finns aldrig bara ett alternativ i politiken. Det måste finnas ett alternativ som står för social rättvisa, solidaritet och som inte innebär att alla rättigheter som människor har tillkämpat sig ska ifrågasättas eller att människor ska hindras från att utöva dem.

Anf. 37 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Jag känner också en stark solidaritet med det grekiska folket. På samma sätt som lettiska lärare, som har fått sina löner nedsänkta med 25 procent, lider många greker i dag. Men att jag känner solidaritet med det grekiska folket innebär inte att jag känner solidaritet med tidigare grekiska regeringar, som inte har fört en ansvarsfull ekonomisk politik. Det är en stor skillnad.

De stora utmaningar som grekerna har handlar om att det är ett land som inte har tagit itu med en stor svart sektor. Det är ett land där människor som är mycket rika – 20 procent av världens handelsflotta ägs av

greker – inte betalar särskilt mycket skatt. Folket har inte haft ett förtroende där skatter har betalats in så att man också har kunnat se att pengar kommer in till god välfärd.

Det handlar om att ta itu med korruptionen. Det handlar om stora grundläggande utmaningar som är en självklarhet om man ska bygga upp en stabil välfärdsstat. Det är viktigt att se.

Frågan är vad som är lösningen i dag. Är det bara att vända grekerna ryggen? Nej, man måste såklart ställa krav. Att ställa krav är att bry sig om att grekerna ska kunna komma tillbaka igen och få en utveckling, en utväg för landet. Men då räcker det inte för grekerna att sitta på avbytarbänken och skylla på euron, utan man måste också vara aktiv på fältet.

Jag tror att de reformer som Italien och Spanien gör nu och som flera länder i Baltikum har gjort – vi talar väldigt lite om den otroligt tuffa kris som de baltiska länderna har drabbats av – också har lett till att länder är på väg ut ur krisen. Den resan är tuff och jobbig, och vi ska stötta Grekland på många olika sätt, men de måste göra denna resa. Det finns ingen annan utväg.

Anf. 38 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Birgitta Ohlsson sade när hon förra året höll sitt anförande om Europeiska unionens verksamhetsberättelse att Lissabonfördraget kommer att vara en milstolpe i framtiden. I dagens anförande säger hon att ett fördjupat samarbete är viktigt av säkerhetsskäl.

Då undrar jag: På vilket sätt stärker fördraget EU att bli ett mer öppet, effektivt och demokratiskt samarbete? Birgitta Ohlsson uttalade också att det som rör alla länder ska beslutas gemensamt. Vilka frågor berör EU:s alla länder?

I vårt Europa berör allt alla, säger Birgitta Ohlsson också. Då undrar jag: Vem är det som bryr sig om vad som berör det svenska folket?

Anf. 39 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Om man tror på grundläggande mänskliga fri- och rättigheter blir man mycket berörd och vill agera när romer förtrycks i Rumänien. Då blir man förbannad när en Prideparad förbjuds i något land i Östeuropa. Då blir man förbannad när populistiska partier hetsar och hotar mot utsatta grupper och använder skuldskrisen för att vinna mer kraft i politiken. Det handlar om mänskliga värderingar som är universella och inte stannar vid den svenska nationens gräns.

Sverige är inte en isolerad ö. Sverige är ett land som är beroende av resten av Europa. Ekonomiskt sett sker två tredjedelar av vår handel på den inre marknaden, och andelen kan bli ännu större om vi får i gång den inre marknaden ännu mer.

För att påverka och vara en stark röst i världen kan man inte stå ensam uppe i norra Europa och gapa. Man måste ha ett starkt stöd från andra för att få den verkliga tyngden.

Vi är beroende, och för att våra barn och barnbarn ska kunna ha en god välfärd måste vi också tillsammans med andra länder få i gång tillväxt. Det kan man inte skapa på hemmaplan. Det är ett samarbete man måste ha.

Via Lissabonfördraget har vi faktiskt fått ett mer demokratiskt Europa. Jag tycker att man kan ha goda synpunkter på att det fanns för lite demokrati i tidigare fördrag, men det har gått i rätt riktning.

De svenska folkvalda Europaparlamentarikerna är valda av svenska folket för att påverka de intressen som vi har i Bryssel. Där har de i Europaparlamentet fått mer makt. Det är viktigt att vi fortsätter denna demokratiska resa. Man kan dock inte säga att EU var mer demokratiskt tidigare, och man kan inte säga att vi får mer makt och inflytande om vi lämnar Europa och unionen. Det är totalt fel väg att gå.

Anf. 40 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Herr talman! Jag delar inte Birgitta Ohlssons åsikt i den här frågan. Makten utgår från svenska folket och inte från Europa. Har man den syn som Birgitta Ohlsson företräder tycker man att det är de i Europa som ska avgöra vad som ska beslutas i Sverige. Det är också så det ser ut. Det handlar inte om samarbete, om att komma överens i stora och övergripande frågor eller om att lösa prekära situationer. Det handlar om att ta makt från de nationella parlamenten och ge den till Europas parlament och framför allt till Bryssel och EU-kommissionen. Det är detta som EU handlar om. Det handlar inte om ett samarbete.

Skulle det handla om ett samarbete skulle man ju fråga vad övriga länder tycker och anpassa sig efter det. I dag är det dock väldigt få frågor som beslutas i enighet. Det Birgitta Ohlsson kallar ”demokrati” innebär i stället att 65 procent av befolkningen och 14 medlemsländer kan besluta vad Sverige ska tycka, förutom på de få kvarvarande politiska områden där det fortfarande krävs enhällighet.

På de områden där det fortfarande krävs enhällighet stretar inte regeringen på något sätt emot för att få mer makt tillbaka till Sverige, utan man godkänner i princip allt med vissa små justeringar. Där har vi skillnaden i demokratisyn mellan Sverigedemokraterna och regeringen.

Vi sverigedemokrater tycker att makten utgår från svenska folket när man avgör vad som ska ske i Sverige. Stora, övergripande frågor är vi välvilliga till att diskutera och samarbeta om, men vi vill inte, till skillnad från regeringen, flytta över makten från Sverige till Europa.

Anf. 41 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik:

Herr talman! Genom Lissabonfördraget har det svenska folket genom valda representanter fått mer makt att påverka. Vi väljer också en riksdag här, som i sin tur blir en regering som också påverkar och står upp för svenska intressen. Det gör vi hela tiden.

Vi slåss för de värderingar som svenska folket tycker är viktiga. Vi slåss för öppenhet och för att dokument ska vara tillgängliga runt om i unionen, vilket är ett sätt att stärka demokratin. Vi slåss för ett Europa som inte har stängda gränser och fortsätter utvidgningen. Vi slåss för att få en gemensam och generös asylpolitik.

Vi slåss för att de gränsöverskridande frågor som man inte kan lösa här på hemmaplan ska lösas tillsammans av de 27 länderna i unionen.

Vi skulle inte kunna lösa allt ifrån gränsöverskridande brottslighet till gränsöverskridande klimatutmaningar och andra gränsöverskridande problem alldeles på egen hand. Ensam är inte stark.

Här skiljer Sverigedemokraterna ut sig mot många av de övriga partierna. Vi har insett att man måste samarbeta för att kunna få politiskt resultat i en fråga. Det är väldigt viktigt att se den stora skillnaden där.
(Applåder)

Anf. 42 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Alliansens favorituttryck, att EU:s utrikespolitik är vår utrikespolitik, återfinns även i årets betänkande. Med den inställningen verkar det nästan som om Alliansen vill ändra regeringsformen till att EU ska sköta all utrikespolitik och alla internationella kontakter.

Tycker vår EU-minister verkligen att Sverige ska vara som autonoma regioner, till exempel Grönland, Färöarna eller Åland, som inte alls har någon egen utrikes- eller försvarspolitik?

Utrikespolitik handlar om suveräna staters förhållande till tredjeland. Det är förhållanden som kan påverkas av ekonomiska, kulturella, historiska, geografiska eller språkliga band, och det faller sig naturligt att det är svårt att uppnå enighet inom alla områden. Även om det fortfarande ska råda konsensus i utrikespolitiken i EU anser vi att den nya utrikes-tjänsten EEAS i sin strävan att samordna utrikespolitiken går mot en alltmer överstatlig inriktning som riskerar att underminera medlemsstaternas egen utrikespolitik.

Herr talman! Sedan i maj 2011, då en FN-resolution antogs om EU:s deltagande i FN:s arbete, har EU:s representanter också fått rätten att framföra EU:s ståndpunkter i generalförsamlingen. Sverigedemokraterna menar att det här finns en risk att det är EU som ska sätta agendan i generalförsamlingen och att avvikande åsikter mellan medlemsstaterna helst inte ska få förekomma. Vi anser också detta vara ett steg närmare att EU ska erkännas som en federal stat, vilket vi motsätter oss.

Folkpartiet och Fredrik Malm gjorde också tidigare klart att strävan är att EU ska bli en stormakt som ska mäta sig med Kina och USA.

Sverigedemokraterna vill i stället värna om Sveriges utrikespolitiska intressen, och vi ställer oss bakom ett mellanstatligt samarbete i stora övergripande frågor. Men så länge dagens förhållande kvarstår vill vi så klart ändå vara med och påverka inriktningen i den utrikespolitik som EU för.

Herr talman! Sverigedemokraterna är kritiska till den nordiska stridsgruppen i EU. Medlemsstaterna har tio dagars veto att hålla inne med sitt truppbidrag vid beslut om truppinsats från EU. Allt pekar dock på att det svenska engagemanget i EU:s stridsgrupper är en övergångsfas innan vi hamnar i ett gemensamt EU-försvar. Det är ytterst tveksamt om denna utveckling är förankrad hos det svenska folket, då Sverige länge värnat om neutralitet och alliansfrihet.

Herr talman! En fråga som tidigare har berörts i dagens debatt är frågan om Sveriges agerande i EU gällande Västsahara. Socialdemokraterna har här ett förslag om att Sverige inom EU bör verka för ett erkännande samt att folkrätten ska respekteras i avtal som rör naturresurser och fiske. Detta var tänkt att bli en gemensam reservation från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Detta gjorde Tommy Waidelich tydligt i utrikesutskottet.

Sedan hände någonting. Vi från Sverigedemokraterna valde att också stödja förslaget. Då hoppade Socialdemokraterna plötsligt av. Vad var

förklaringen från Socialdemokraterna och Urban Ahlin till detta? Jo, att Socialdemokraterna vill erkänna Västsahara i dag och att vi vill att det sker genom folkomröstning och fredliga förhandlingar. Därför kan vi inte gemensamt uppdra åt regeringen att verka för ett erkännande.

Jag kan inte annat än instämma i det Lars Ohly sade, att det är ytterst märkligt att bara för att Socialdemokraterna vill erkänna Västsahara vill de inte inom EU verka för ett erkännande av Västsahara.

För det första har Socialdemokraterna också framfört vikten av folkomröstning och fredsförhandlingar i sin utrikespolitiska motion. För det andra är det väl vårt problem om vi väljer att stödja ett förslag från er även om vi inte skulle ha exakt samma utrikespolitik över lag i den frågan. För det tredje är detta ett förslag om Sveriges agerande inom EU – det handlar om det. Då anser jag att det är just det vi ska förhålla oss till. Och där är vi överens. Vi stöder ju ert förslag när det gäller detta.

För mig är det ganska uppenbart att Socialdemokraterna inte ville få igenom ett förslag med stöd av oss, vilket är ett mycket märkligt agerande och rena sandlådefasoner i ett demokratiskt land som Sverige. Om någon framöver skulle välja att stödja ett förslag från oss i Sverigedemokraterna skulle inte min strategi vara att finna så många anledningar som möjligt till att förslaget inte borde stödjas av andra. Urban Ahlin uttryckte det i Svenska Dagbladet som att de framöver ska utforma förslag på ett sätt som minskar chansen att de får ett brett stöd och därmed kan gå igenom. Betyder det att Socialdemokraternas nya strategi är att få igenom så få förslag som möjligt, så att vår statsminister och regeringen kan sitta trygga i båten?

Sverigedemokraterna ställer sig starkt kritiska till det sätt som Marocko under alla dessa år har motarbetat en folkomröstning och hanterat den humanitära situationen i området. Vi tycker inte att omvärlden gör tillräckligt. Därför anser vi att EU borde sätta press på Marocko för att se till att den utlovade folkomröstningen blir av. Oppositionen hade här en chans att ge en tydlig uppmaning till regeringen att inom EU verka för ett erkännande av Västsahara. Men detta lyckades, som sagt, Socialdemokraterna stoppa genom att ställa sig på Alliansens sida i denna fråga. Man kommer i dagens votering att rösta emot sitt eget förslag trots att vi är överens om målsättningen om ett självständigt Västsahara.

Nog om detta.

Herr talman! När det gäller EU:s förhållande till det östra och södra grannskapet vill Sverigedemokraterna framhålla vikten av att villkoren och kraven för att ingå associationsavtal och partnerskap för rörlighet och ekonomisk integration måste skärpas. Till exempel står EU inför att teckna frihandelsavtal med Egypten. Då anser vi att man bör ställa högre krav när det gäller den kristna minoritetens rättigheter och kvinnors rättigheter bland annat.

EU-parlamentet har också röstat ja till ett frihandelsavtal med Marocko, men att rättigheterna för folket i Västsahara i de förhandlingarna kommer att lyftas fram är föga troligt. Här hade det varit bra om vi hade fått en uppmaning till regeringen att verka för att Västsaharas rättigheter ska finnas med, men det gick tyvärr inte.

Jag vill också ifrågasätta att EU genom sin grannskapspolitik vill gå så långt som att i princip ge det södra grannskapet alla rättigheter som ett medlemskap innebär utan att de egentligen formellt har möjlighet att bli

medlemmar samtidigt som konditionaliteten i de här förhandlingarna, enligt mig, fortfarande är väldigt bristfällig i praktiken.

Herr talman! Det har i dag talats om att grundtanken med EU från början var ett fredsprojekt och ett mellanstatligt samarbete. Den grundtanken ställer jag mig givetvis bakom. Jag firar gärna Europadagen om det handlar om att fira fred och samarbete i Europa. Men med den överstatliga inriktningen, där EU bestämmer över alltmer detaljer i medlemsstaterna, och det misslyckade europrojektet anser jag att nuvarande EU snarare skapar en grund för konflikter. Denna överstatliga makt som går i riktning mot att bli en stormakt tycker jag inte är så mycket att fira, tyvärr.

Herr talman! Jag skulle också vilja framföra kritik mot inriktningen i EU:s biståndspolitik. Varje år ger EU stora biståndsmedel via generellt budgetstöd och sektorsbudgetstöd till ett stort antal länder. Trots att EU-kommissionen tagit fram en del krav och villkor för budgetstödet har detta än så länge gett föga effekt i praktiken. Till exempel ger EU generellt budgetstöd till Demokratiska republiken Kongo och Burundi som 2011 rankades bland de 14 mest korrupta länderna i världen. Vi menar att det finns bättre vägar att ge bistånd än att ge pengar direkt in i statskassan till länder med så hög grad av korruption.

EU-kommissionen har även framfört en önskan att medlemsstaterna och EU ska harmonisera sin biståndspolitik. Jag kan inte säga att jag ser EU som någon förebild i detta avseende utan vill gärna värna om Sveriges rätt att självt utforma sin biståndspolitik.

Avslutningsvis vill jag säga att vi ställer oss bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande instämmer jag i de yrkanden som min kollega Johnny Skalin har gjort.

Anf. 43 ULRİK NILSSON (M):

Herr talman! 8 760 timmar, 27 länder, 500 miljoner människor. Det finns naturligtvis trådar att ta upp när man ska behandla ett års verksamhet i Europeiska unionen. Att välja ämne är inte lätt. Jag skulle kunna prata om olika sakbeslut, där jag kan säga att det där tycker jag är rätt, och det där tycker jag är fel. Jag kan kritisera det ena, och jag kan ta avstamp och säga "bra gjort" om det andra.

Jag skulle kunna ta upp finanskrisen och diskussionerna om vad som kommer i Europa. Jag skulle kunna lyfta upp något problemområde. Jag skulle till och med kunna hitta på egna problem, som inte finns, genom att lägga samman idéer. Vi har sett några exempel på det i debatten.

Jag skulle också kunna ta upp saker som snarare berör inrikespolitiska ärenden än detta betänkande. Men, herr talman, jag ska faktiskt börja med två personliga möten och reflexioner.

För drygt ett år sedan hade jag möjlighet att besöka Baskien. Där träffade jag en man som talade om att han hade stått på de baskiska separatisternas sida, inte den militanta delen men den politiska delen. Han var en äldre herre som var intresserad av baskisk kultur och baskiskt utbyte, och han sade så här: Med EU är faktiskt den baskiska separatisten död, därför att vi kan inom ramen för EU-samarbetet med både Frankrike och Spanien i dag ha precis det kulturella utbytet över gränserna som vi kämpade för på 70- och 80-talet. Nu finns det egentligen ingen politiskt mo-

tiverad separatism längre. De som strider nu gör det av andra skäl, inte för saken.

Det är klart att där ser vi hur EU har kunnat innebära två positiva saker. Dels kan de ha sin kultur i Baskien och utveckla den, dels ökar säkerhetsläget för alla oss andra. Detta tycker jag visar storheten i Europafädernas tanke när detta en gång konstruerades.

Det andra mötet var i Egypten där jag i höstas hade möjlighet att tala inför några olika liberala oppositionspolitiker. De sade att vi ser EU som en modell för oss. Då var jag tvungen att fråga vad de menade med det. Egypten är ju ett land, medan EU är en union. Då sade de att EU står för en rättsstat, demokrati, tillväxt och mänskliga rättigheter. EU står för sekularitet och en rimlig fördelning av beslutsmakt på olika nivåer.

Möjligen såg de detta såsom självklara mål för sitt arbete, men jag tror faktiskt också att de lite grann såg som mål att någon gång kunna få komma in i klubben, få en möjlighet att närma sig det europeiska samarbetet, därför att det står för de värden som är viktiga också för den liberala oppositionen i Egypten att lyfta fram.

Det är just det vi i dag sluter upp kring: dessa värden och de värdebaserade utmaningar som vi har pratat om här tidigare.

Är vi nu en modell och ett mål att sträva efter? Vi har öppnat och sagt att vi ska ha samarbete med grannskapsländerna, både i det östra grannskapet och i Unionen för Medelhavet, och det är naturligtvis för att mänskliga till människa kunna börja föra vidare dessa idéer, att människa till människa kunna ge vägledning och råd och ta intryck av varandra.

På Moderata kvinnoförbundets inbjudan hade jag i går möjlighet att lyssna på Kajsa Bergqvist som talade om att ska man bli duktig i idrott måste man ha mål – mål som är höga och mål som kanske inte alltid går att nå. Hon hoppade aldrig 2,10, men med Karin Boyes ord, ”Nog finns det mål och mening i vår färd – men det är vägen, som är mödan värd”, så betydde det något att lyfta upp detta, att få en drivkraft att genomföra de förändringar som vägleder värdena framåt.

Det tror jag är den roll vi kan spela mot många länder i vår omgivning.

Men det ställer också krav på oss, och vi måste möta de krav som man rimligen ställer på oss. Det nämndes från EU-ministern, och det har nämnts från andra, att också vi måste svara upp emot någonting. Det finns exempel; Turkiet har nämnts. Har vi verkligen varit öppna mot Turkiet eller är det så att också vi har ett ansvar för att, som Fredrik Malm sade, det inte sker speciellt mycket just nu?

Man kan diskutera om utvecklingen i alla avseenden går åt rätt håll i alla länder. Jag har bekymmer för Egypten, trots att jag träffat dessa företrädare. Jag har stora bekymmer för både Ukraina och Vitryssland. Men jag vet en sak: Finns det inte exempel så finns det inget som motsäger den utveckling som nu pågår, och därför är det faktiskt viktigt att vi står för värdena.

Det är därmed också viktigt att vi själva följer dessa värden internt, att vi öppnar mellan våra länder och står för de fyra friheterna och det människornas Europa som ändå dagens konstruktion är.

Låt mig sluta med en reflexion som jag använt tidigare. Min morfar lärde mig en gång i tiden att om jag knyter handen är det aldrig någon

risk att jag tappar någonting ur den. Men det är bara när handen är öppen som jag har en chans att få någonting i den.

Herr talman! Ärade ledamöter! För mig handlar Europaprojektet väldigt mycket om att vi ska vara öppna och skapa intryck och samarbeten människor emellan.

Jag yrkar bifall till förslaget i utrikesutskottets betänkande och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 44 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Herr gamle trätobroder i EU-frågor, ska jag också lägga till.

Det finns enligt min mening anledning till betydande pessimism om EU:s stabilitet och framtid. Jag tror också att det av det skälet vore bra med en informell koalitionsregering i EU-frågorna över blockgränsen på det sätt som rådde under Göran Perssons sista mandatperiod. 2002–2006, en ny strävan efter att utveckla praxis och en organisk framväxt av förtröendefullt samarbete mellan partier som i grund och botten vilar på Europapositiva värderingar och erfarenheter.

Det allvarliga är inte i dag att regeringar faller runt om i Europa. Problemet är att det inte i stället kommer nya regeringar som är handlingsförmögna efter de regeringar som faller. I dag vinner EU-fientliga partier till höger och vänster, och det hindrar bildandet av stabila majoritetsregeringar som kan genomföra reformer som kan stabilisera ekonomin på kort sikt och göra de efterfrågade långsiktiga strukturreformerna.

Det är dessa dödlägen, bland annat dominerade av debatter om ekonomiska blindgångare och önsketänkande och därtill med fokusering på främlingsfientlighet, som är det verkliga hotet mot ett stabilt ekonomiskt uppsving i Europeiska unionen.

Det växande antalet svaga regeringar gör mig djupt pessimistisk om en snabb och stabil återhämtning i Europa. Lagg märke till att Europa kan vara ostyrbart bara inom ett år. EU-samarbetet kan falla alltmer i träda, gå i stå. Många länder vänder sig nu inåt och fokuserar alltmer på det egna och orkar inte därtill ta ansvar för det europeiska perspektivet och Europas bästa.

Nu gäller inte dessa svåra ekonomiska och politiska förhållanden i vårt eget land Sverige. Men vårt land har just därför i dag ett särskilt ansvar att i en situation när många europeiska länder inte orkar eller kan ta ansvar för det europeiska helhetsperspektivet göra detta med desto större kraft.

Vi i Sverige, liksom bland annat Tyskland, har av dessa skäl ett särskilt ansvar att i dag lägga manken till för att Europa ska komma igen efter krisen och lösa kriserna i olika länder, eftersom vårt land och Tyskland mår mycket bättre än de flesta andra länder i Europa.

Vi har naturligtvis också ett egenintresse av detta. Ett splittrat, fragmenterat Europa där EU-samarbetet går i stå kommer att leda till att de stora länderna tar för sig på bland annat vår och andra mindre länders bekostnad. Det maktvakuum som uppstår med ett stagnerat EU-samarbete kommer att fyllas av Europas stormakter. Vi och andra små och medelstora länder får mindre inflytande i Europa när EU, EU-kommis-

sionen och EU-samarbetet i allmänhet inte fungerar eller fungerar allt sämre.

Jämbördigheten mellan olika länder kommer att urholkas. Vi går mot ett av stormakterna dominerat Europa, där vi andra snällt får rätta och packa oss på ett helt annat sätt än vi gör med dagens kverulerande över att de stora länderna agerar på ett stormaktsmässigt sätt. De kommer inte riktigt fram med det i dag därför att de är tvungna att sitta ned vid samma bord och delta i samma beslutsfattande som vi andra. Men den tiden kan successivt vara över om vi inte lyckas få Europasamarbetet att fungera med kraft igen.

Då blir det Tyskland och Frankrike främst naturligtvis, Italien som haltar fram för närvarande, Storbritannien som dess värre vänder Europa ryggen och Polen som är ambitiöst och självmedvetet. Dessa länder kommer att utgöra de starka länderna i ett Europa där EU-samarbetet fragmenteras alltmer. Det är därför som jag tror att det vore bra med en på praxis och vana byggd informell koalitionsregering över blockgränsen i EU-frågorna på det sätt som till exempel Tommy Waidelich och jag erfor i EU-nämnden under tidigt 2000-tal.

Märk väl att den pessimism som jag nu ger uttryck för inte beror på valet av den nye franske presidenten Hollande. Han vill, liksom många andra europeiska politiker, vrida fokus bort från Europas åtstramning till tillväxtfrämjande åtgärder. Han vill komplettera finanspakten och han vill att man så att säga ska föra in tillväxtfrågorna på ett helt annat sätt än hittills.

Men han förespråkar inte, som Lars Ohly gör på ett ganska tydligt sätt här, en expansiv keynesiansk efterfrågestimulerande politik på det sätt som Mitterand gjorde på sin tid, som var en katastrof i Frankrike för 20–30 år sedan. Problemet med Hollandes politik är egentligen att han vill att andra ska göra jobbet åt honom, nämligen ECB. Och det vill ju varken Tyskland eller ECB göra. Jag ska inte gå in närmare på det.

Den centrala fråga som återkommer här i lite olika skepnader är: Vems pengar ska vi ta? Den flyr man ifrån. Grekland är ett mycket bra exempel. Lars Ohly säger att ”man” ska satsa. Jag hörde det i en debatt i morse på radion också. Men vem är ”man”? Det finns ingen som vill låna ut till Grekland längre. Det finns ingen som är beredd att ställa ut garantier för ett lån till Grekland. Vem är ”man” som ska göra detta? En vind som säger nej, sade Lars Ohly vackert tidigare. Men vem ska finansiera den vind som säger ja?

Många säger tillväxt inte åtstramning. Det låter ju kul. Men de brukar inte berätta vem som ska låna ut pengarna, för det krävs ju om man ska få en snabb expansiv politik.

Bristen på besked gäller inte bara personer på vänsterkanten i Sverige, ungefär som Lars Ohly, som vi har hört här i dag, utan allt fler populisterna både till vänster och till höger i hela EU. Det är ju detta som är kruxet i den uppkomna situationen, att det inte finns något annat alternativ än att spara och höja skatter, därför att det inte finns någon ny långivare. Det finns ingen i världen som vill låna ut till flera av de här länderna. Därför är det på det sättet en den enda vägens politik, men på ett betydligt dystrare sätt än regeringen Bildt skrev ut i början av 1990-talet.

Lars Ohly låtsas inte om att ingen vill låna ut. Han vill bara satsa. Men vems pengar ska han satsa? Lars Ohly vill avskaffa euron, och han

tycks tro att länder kan devalvera sig till rikedom. Det är ju det han vill. Var och en ska ha sin egen nationella valuta. Devalveringen leder ju till högre inflation. Vi kan tänka lite på de grekiska pensionärer som har sina pensioner givna i drachmer. Det är inte indexerat. Det är naturligtvis ett sätt att undergräva deras köpkraft som Lars Ohly förespråkar.

Eller är svaret på vems pengar vi ska ta – nu är inte Lars Ohly här, men han ska inte undgå kritiken för det – att han vill vara solidarisk med sina egna pengar? Nej, det har vi inte hört något förslag om. Är det någon som har hört att Vänsterpartiet föreslår att Sverige ska låna ut pengar till Grekland? Nej.

Det är faktiskt så att medan vi andra i den här kammaren beslöt oss för att låna ut pengar till Irland var det två partier som sade nej. Det var Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet. Här var alltså ett program på Irland för att hjälpa upp den ekonomiska situationen i det landet, ett land som styrs av en demokratiskt vald regering. Denna regering välkomnade Sveriges stöd för den irländska återhämtningsprocessen. Var var den vänsterpartistiska solidariteten då? Den fanns inte. Det var ett av de två partier som i Sveriges riksdag gick emot att man skulle stödja Irland med lån. Vems pengar ska vi ta? Vi ska absolut inte ta Sveriges pengar. Det var Vänsterpartiets recept.

Vänsterpartiet står alltså som vanligt för mycket snack men inte verkstad. De kan tala vackert på första maj och på sina möten om solidaritet och sjunga *Internationalen*, men när det kommer till verkstad är de borta. Då finns det inga pengar. Lars Ohly skulle aldrig drömma om att föreslå sina egna väljare att hjälpa till med Grekland, men andras pengar är han beredd att väldigt gärna spendera.

Den skadliga effekten av populisternas politik i Europa ligger inte i att de ska spendera en massa pengar, för de kan inte låna upp dem. Den ligger i att man förhindrar att det i land efter land kan bildas stabila regeringar som kan fatta beslut om stabilisering på kort sikt och nödvändiga reformer på lite längre sikt. Populisterna undergräver regeringarnas stabilitet och handlingsförmåga.

Jag tror att det är väldigt viktigt, inte bara på Europadagen utan i allmänhet, att i Sverige och i andra länder också för den delen tala väl om det europeiska samarbetet, att inte vara felfinnare – det är en lätt konst – utan att stötta EU och ta ett starkt ansvar för Europasamarbetet.

Jag tycker också att man ska påminna om det som EU har utträttat vad beträffar mänskliga rättigheter, hbt-personers rättigheter, senast i Östeuropa, och rättsstaten. Dessa länder har haft EU-medlemskapet som en ledstjärna under sin frihetstid efter kommunismens fall. Även som deltagare i det europeiska samarbetet har det varit ohyggligt viktigt för människors villkor i dessa länder. Det är lätt att glömma bort. Hälsan tiger still. Men glöm inte bort att utan Europeiska unionen hade EU:s östutvidgning naturligtvis aldrig ägt rum per definition, men det hade också varit ett väldigt mycket obehagligare Östeuropa. Det är jag helt övertygad om.
(Applåder)

Anf. 45 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Carl B Hamilton för den öppna handen. Jag tror att det är viktigt och klokt för en minoritetsregering att ha just det förhållningssätt som Carl B Hamilton ger uttryck för, att försöka hitta

lösningar i riksdagen. Vi jobbade ju ihop fram till 2006 när jag var ordförande i EU-nämnden och Carl B Hamilton var vice ordförande. Det fungerade bra, men det fungerade inte bara på grund av oss två utan det fungerade därför att vi hade en regering som var väldigt aktiv och statsråd som var väldigt tidigt ute och lyssnade in vad riksdagen tyckte i olika frågor, inte minst när det gäller EU-samarbetet.

Vi får hoppas att det här är ett uttryck för att regeringen vill vara lite mer proaktiv och mer aktiv i att förankra sina förslag. Jag tolkar det som hände i fråga om finanspakten positivt. Det var ett uttryck för en sådan process där regeringen faktiskt lyssnade och där vi fick igenom samtliga våra krav för att säga ja. Låt oss ta detta som en positiv öppning för ett nytt samarbetsklimat. Sedan återstår att se vad det leder till.

Jag ska inte här försvara Lars Ohlys förslag på stimulansåtgärder. Men det är helt uppenbart att det här först och främst är en finanskris som har blivit en skuldkris. Då handlar det om att undvika fler finanskriser och se till orsakerna. Det var en oreglerad finanssektor med ohemula vinstkrav – som fortfarande lever kvar, det finns avkastningskrav på 15 procent i vissa banker – och ökat risktagande.

Det är också viktigt, som Carl B Hamilton säger, att hålla ordning på statens finanser. Det gjorde vi i Sverige på 90-talet. Men vi hade också stimulanser. Vi använde penningpolitiken för att ge stimulanser. Arbetsmarknadens parter tog ansvar via sina avtal. Men man måste också stimulera med hjälp av rätt investeringar och rätt åtgärder. Där förs en diskussion på EU-nivå om att till exempel använda Europeiska investeringsbanken mer aktivt för att investera i infrastruktur och bygga om energisystemet. Det finns olika förslag på till exempel projektobligationer. Är Carl B Hamilton beredd att pröva dem?

Anf. 46 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Förslagen om att ge EIB ökade muskler för att genomföra europeiska projekt, liksom att använda sig av strukturfonderna, gärna på bekostnad av jordbrukspolitiken, för en expansiv politik, är bra. Jag har ingenting emot de förslagen.

Samtidigt får man inte lura folk. I fråga om byggande av infrastruktur får man ibland ett intryck av att talaren – kanske inte Tommy Waidelich – ser framför sig arbetare som står med en spade, som på 30-talet. Men det är inte riktigt så det ser ut i dag. För varje vägarbetare eller anläggningsarbetare går det ungefär 3 miljoner i utrustning. Det mesta av de satsade pengarna går till Atlas Copco och Volvo Entreprenadmaskiner. Det är lite mer komplicerat än så, men grundtanken är riktig.

Vi befinner oss i en god situation. Jag ska inte hålla ett inrikespolitiskt hyllningsanförande för svensk ekonomisk politik, men vår situation är så radikalt annorlunda än vad den är i många europeiska länder. ECB och strukturfonderna kan användas inom EU, men de löser inte nationella problem i länder som Spanien och Grekland. Skatter måste höjas och utgifter minska på nationell nivå. Det är det dystra och enkla receptet som står till buds, inte mycket annat – förutom frågor om rättsstat och korruption. Det är fråga om en lång rad strukturfonder.

Anf. 47 TOMMY WAIDELICH (S) replik:

Herr talman! Det är viktigt att göra rätt saker. Det ska vara en rättvis fördelning vid en sanering av ekonomin. När vi fattade beslut i Sveriges riksdag 1994 – jag var med vid det tillfället precis innan jag lämnade riksdagen för Europaparlamentet – var saneringsprogrammet sådant att hälften av åtgärderna var skattehöjningar. Det var också fråga om skatt efter bärkraft. Den så kallade värnskatten infördes. Det var psykologiskt viktigt för att få hela svenska folket att ställa upp bakom de uppoffringar som krävdes för att klara saneringen av Sveriges ekonomi.

Samma sak behövs i andra länder. Det är bland annat det som Holland har tagit upp i sin valkampanj, det vill säga att de rikaste, de med de högsta inkomsterna, ska bidra med mer. Han har också fått stöd för det långt in bland mittenväljarna. Det är viktigt.

På samma sätt måste vi se till att bankerna är med och bidrar i finansieringen av underskotten. Det är skattebetalarna som har fått ta över de skulder och underskott som har skapats i den finansiella sektorn.

Det handlar också om att prioritera rätt i utgifterna. Här i Sverige har vi föreslagit en annan prioritering än den regeringen har som leder till att man kan investera mer i infrastruktur och utbildning, vilket är tillväxtfrämjande.

Ett annat exempel är Spanien, som nu drar ned på forskning och utveckling. Det är helt fel ur ett tillväxtperspektiv. Dessutom går det helt stück i stäv med målen i 2020-strategin inom EU. Det handlar om att göra rätt saker på rätt sätt.

Rättvis fördelning, att alla är med och bär bördorna, saknas i dag i många länder i EU. Det är ett uttryck för att den politiken, borgerliga regeringar som regerar med stöd av högerextrema partier, har nått vägs ände.

Anf. 48 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Man kan konstatera att motsättningarna mellan höger och vänster i Sverige är relativt blygsamma jämfört med en del av de länder som Tommy Waidelich beskriver.

Vi kan ha olika uppfattning, men det är fråga om gradskillnader. Det grundläggande problemet i flera av länderna, inte minst de med fascistisk eller kommunistisk historia, är att samhällskontraktet mellan medborgarna och staten är svagt eller finns inte. Människor litar inte på att skatteintäkterna från den skatt de betalar kommer att användas av staten på ett för dem gynnsamt sätt. De ska först betala skatt, men sedan ska de ändå betala läkaren och sjuksköterskan vid besök på sjukhuset, och så vidare. Den totala bristen på förtroende för politiker och staten är särskilt tydlig i Grekland.

Det här är inte ett ekonomiskt problem utan ett politiskt problem. Det kommer att ta lång tid för grekerna att bygga upp förtroendet, om de ens är så pass insiktsfulla att de är beredda att göra det på ett systematiskt sätt. Detta är en mer nära till hands liggande fråga än gradskillnader i rättvis politik enligt svensk modell.

Det ska bli intressant, Tommy Waidelich, att se vilka förslag som Socialdemokraterna kommer att lägga fram som rekommendationer till sina systerpartier i Europa. Ni har en uppgift att tala om hur det gick till i Sverige – också med utgångspunkten att det inte finns några quick fixes.

Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag tycker också att det är intressant med frågan om att samarbeta i större utsträckning i EU-politiken. Låt mig påstå att tillsammans med Carl B Hamilton tillhör jag dem som har suttit länge i EU-nämnden. Jag har inte suttit där hela tiden, men jag har kommit och gått i EU-nämnden under i princip hela min riksdagsperiod.

I samband med en debatt gjorde jag reflexionen att när jag kom in i EU-nämnden formulerade vi den svenska ståndpunkten så att den utgick från vad vi kan bidra med i EU-debatten. Oppositionen ville i det sammanhanget naturligtvis också bidra med ännu mer till EU-debatten. I dag känner jag att den svenska ståndpunkten mer är en fråga om hur vi ska skydda oss lite extra från de förslag som EU lägger fram. Jag ska inte säga något annat än att oppositionen kanske går en bit längre.

Det här är en tråkig utväg i svensk EU-politik. Vi har gått från att vara en del av denna union, att vilja formulera den och bygga den, till att vi numera snarare funderar över hur vi vill skydda oss från de effekter unionen har.

Fru talman! Det var inte detta jag skulle prata om egentligen. Jag hade begärt ordet för att redovisa min och mitt partis syn på frågor inom näringsutskottets politikområde och framför allt kring energipolitiken.

Näringsutskottet är det utskott som har flest ärenden i form av antal ministerråd i EU-nämnden. Det berörs av inte mindre än sex råd. Det är konkurrenskraftsrådet, som kan sägas vara vårt huvudråd. Det är TTE-rådet, det vill säga rådet för transport, telekommunikation och energi, och det gäller energidelen. Det är utrikesrådet när det gäller handelspolitiken. Det är RIF-rådet vad gäller immaterialrätten, även om den stora frågan där just nu är EU-patentet, som ligger på KKR, konkurrenskraftsrådet, och allmänna rådet vad gäller sammanhållningspolitiken.

Jag tror att vi tillsammans med miljö- och jordbruksutskottet är extra intresserade av allmänna rådets diskussioner kring EU:s budget, eftersom det är så stora delar av EU:s budget som ligger på våra två utskott.

Jag ska, som sagt var, kommentera lite kring energipolitiken.

Vi kommer senare i eftermiddag att göra en granskning av det som heter EU:s färdplan för energi till år 2050. Regeringens skrivelse om EU:s verksamhet innehåller inte särskilt mycket av energifrågor, och det är därför jag har begärt ordet. Jag kan förstå att denna minoritetsregering har förhållit sig ganska passiv, för att inte säga ibland defensiv, när det gäller de riktigt omfattande dokument som behandlas av TTE-rådet.

Först är det det stora energiinfrastrukturdirektivet, det som ersätter det som förr hette TEN-E, Trans-European energy networks, som ska sammankoppla EU:s olika energiinfrastrukturer. Detta är angeläget, men problemet är att både EU-kommissionen och inte minst den svenska regeringen gör detta i fel ordning.

Vi, och de flesta EU-länder, har stora problem med vår energiinfrastruktur. Det stora problemet med till exempel våra energiprisområden är att vi inte har bytt ut våra transmissionsnät i tid och ordentligt. Då är det väldigt allvarligt att de stora projekt man börjar med är projekt för att bygga ut naturgasteknik, som förvisso är lite bättre än kol men som inte är koldioxidfri, vilket försvårar att uppnå EU:s 20-20-20-mål till år 2020.

Den andra kritiken vi har är att minoritetsregeringen villkorar att näten ska finansieras helt av marknaden, medan man samtidigt hävdar att

vårt eget transmissionsnät ska både byggas och ägas av svenska staten. Här bubblar återigen upp den tråkiga teorin, som regeringen verkar vara besjälad av, att marknaden löser allt och samhällets insatser alltid är av ondo.

Fru talman! Den andra stora frågan som började behandlas föregående år, och som kanske håller på att nå vägs ände nu, är energieffektivitetsdirektivet. Här om någonstans har minoritetsregeringen hamnat snett. EU-kommissionen har föreslagit en rad konkreta åtgärder, och minoritetsregeringen har i princip sagt nej och åter nej till så gott som alla förslagen.

Vi socialdemokrater kan hålla med om att flera av åtgärderna är väl detaljerade och rör sig i gränslandet för vad EU ska fatta beslut om. Men några frågor som verkligen är konkreta – och det är bra att det finns liknande regelverk i hela unionen – är förslaget om kvotplikt, som ibland kallas vita certifikat, och frågan om hur man bördefördelar energieffektiviseringen i hela unionen. Men också här säger minoritetsregeringen nej. Det förslag om primärenergibesparing som kommissionen föreslår avvisas också av oss, men det finns ju andra sätt att bördefördela på.

Minoritetsregeringens ståndpunkt är att energieffektiviseringsdirektivet är för detaljerat, men vår fråga till regeringen är vilka andra metoder man då har för att energieffektivisera. Det enda man har sagt är att vi ju har koldioxidskatten, och ekodesigndirektivet har man genomfört. Men i övrigt är regeringen helt utan förslag på detta område. Vi socialdemokrater menar att flera av kommissionens förslag skulle kunna tas till vara genom att man formulerar om dem lite grann och gör dem till svensk lagstiftning, till exempel den utmärkta idén att energieffektivisera genom att renovera offentliga lokaler.

Anf. 50 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Under debatten förra året vad gällde verksamheten i EU sade Kenneth G Forslund, Socialdemokraternas företrädare, att grundtanken med EU, att 27 stater möts och samarbetar, är viktig och att det är viktigt att slå vakt om det i EU-samarbetet. Han sade att det handlar om att tillsammans med övriga EU-länder söka gemensamma lösningar på gemensamma utmaningar och att det här inte ska vara politikens och byråkraternas projekt utan människornas projekt. Det viktiga för Socialdemokraterna, enligt honom, är att utveckla samarbetet i EU och att göra livet och vardagen bättre för människorna både inom och utom EU. Han sade också att Socialdemokraterna saknar den pådrivande svenska rösten.

Det mesta av det här kan Sverigedemokraterna ställa sig bakom. Där emot kan man undra om vi egentligen har samma grundsyn bakom EU-samarbetet. När Tommy Waidelich, Socialdemokraternas företrädare, i dag gick upp i talarstolen sade han att det primära för EU:s verksamhet är att skapa stabila och sunda statsfinanser och tillväxtåtgärder inom EU, alltså genom överstatliga reformer, genom europakten och Europa 2020. Man ska lägga sig i den ekonomiska politiken, och man ska lägga sig i arbetsmarknadspolitikerna.

Det jag undrar över är, om man nu har de ambitioner som man beskrev förra året: Varför har man ändrat sig så mycket till i år? Eller är det jag som har misstolkat det han sade i det anförande som hölls förra året?

Vad menar man egentligen med den pådrivande rösten i Europa vad gäller regeringen? Vi oppositionspartier har ju möjlighet att utgöra den pådrivande rösten om vi bara vill.

Anf. 51 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag ber att få noterat till protokollet att jag över huvud taget inte har pratat om detta i mitt anförande. Men jag ska gärna svara ändå.

Det är faktiskt så, Johnny Skalin, att detta att vara pådrivande är att man till exempel ser till att ta upp ledningen kring vissa frågor, att få det formulerat så att det gynnar hela unionen, att få förslagen på plats när det gäller de stora utmaningarna, när det gäller ekonomin, när det gäller arbetslösheten, när det gäller tillväxten och när det gäller konkurrensförutsättningarna i hela Europa. Det är ju det som har byggt hela Europa starkt, och det är på det sättet vi ska fortsätta att bygga Europa starkt. Vi ska inte fega ur när vi kommer till en sådan situation som vi har kommit till i dag.

Men det är viktigt att man gör rätt saker. Där menar vi socialdemokrater att det kanske inte skulle ha varit bara besparingar, kanske inte skulle ha varit bara nödlån, utan det kanske också skulle ha varit investeringar i infrastruktur, i forskning och i nytt företagande. Det är det som är det viktiga för oss socialdemokrater, att man får ett Europa som håller ihop, att man inte får två olika Europa, med en eurozon och en annan zon där vi som står utanför euron finns. Det är viktiga delar för oss när det gäller vår Europapolitik.

Anf. 52 JOHNNY SKALIN (SD) replik:

Fru talman! Det Börje Vestlund står här och säger är alltså att samarbete är detsamma som att Europa bestämmer över Sverige. Det är faktiskt så det som Socialdemokraterna kallar samarbete ser ut. Det innebär att om 14 länder och 65 procent av befolkningen tycker en viss sak, då står det över vad Sverige tycker.

Men det gäller inte i alla lägen, och det måste vi också vara ärliga att tillstå. Ministerrådet har en påtaglig makt över EU. EU kan inte göra något om ett enda land i ministerrådet säger nej. Det gjorde Storbritannien vad gäller EMU-frågan och europakten. Det är också därför det blev ett mellanstatligt projekt, inte inskrivet i fördraget, såsom EU, kommissionen och även Sverige och till och med Socialdemokraterna ville, i strid med den svenska folkomröstningen.

Vi har alla möjligheter att vara pådrivande om vi bara vill. Det kan vi vara tillsammans också i oppositionen. Tillsammans kan vi bilda majoritet mot regeringen och driva igenom det vi vill driva igenom i praktiken.

Därför tycker jag att det är förvånande att Socialdemokraterna står här i dag och säger i debatten att man till nästa fördragsändring ska kräva ett socialt protokoll. Om man nu tycker att det ska finnas ett socialt protokoll, varför kräver man inte ett socialt protokoll i och med den fördragsändring som kommer att äga rum den 30 maj?

Anf. 53 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Först och främst känner jag inte till att det ska göras någon fördragsändring, för det blev ju avvisat i och med att Storbritannien sade nej. Då blev det ingen fördragsändring. Därför är det inte aktuellt.

När det gäller det sociala protokollet har vi i Sverige drivit den frågan i olika konstellationer. Men vi har inte fått igenom den i de sammanhangen. Oavsett om man är två parter eller 27 parter som ska komma överens är det kring de frågor som man faktiskt kommer överens om som man sedan skriver under protokollet. Just den här frågan var inte framgångsrik för Sverige. Det är bara att konstatera.

Nej, det är inte Europa som bestämmer över Sverige. Om man tittar på inte minst rådsprotokollen, som Johnny Skalin får del av varje vecka, kan man konstatera att det inte är särskilt ofta Sverige står på vad man kan kalla den förlorande sidan, utan väldigt ofta har Sverige varit med och drivit på politiken på ett sätt som Sverige tror på, och sedan har man tagit hem frågan i slutändan.

Ibland har man fått justera sin uppfattning, men så är det ju alltid. Det får vi göra även här i kammaren eller fullmäktigeförsamlingen i Sundsvall eller vilken situation man nu befinner sig i. Ibland måste man justera sin uppfattning för att faktiskt få igenom den, om det är en väsentlig fråga som man vill vara med och påverka.

Den andra metoden, Johnny Skalin, är att stå vid sidan om och bjäbba. Det har ett antal partier här i kammaren lång erfarenhet av. Jag tror faktiskt att när man sedan får sätta sig ned och diskutera ihop politiken till en helhet och kanske har fått släppa någon fråga här och någon fråga där, då känner man sig nog mycket mer tillfredsställd än när man står bredvid och sedan står här i kammaren och inte har något inflytande över huvud taget.

Anf. 54 KENT EKEROTH (SD):

Fru talman! Under punkt 20.3.5 i skrivelsen redogör regeringen för Schengensamarbetets förvaltning. Under denna punkt redogör regeringen så klart inte för de negativa effekter som Schengen har medfört för Sverige. Det är negativa effekter som får anse vara så graverande att både nuvarande Schengenavtal och kommissionens arbete inte kan vara annat än ett misslyckande.

Sveriges fulla deltagande i Schengen betyder att när någon eller några har forcerat en svag punkt i Schengens yttre gränser, då är de mer eller mindre fria att resa som de vill, ända fram till Sverige. Och tyvärr gör många det.

Samarbetet kräver därför ett fullgott gränsskydd längs hela det geografiska område som Schengen utgör, som i dag innefattar 42 000 kilometer externa sjögränser och 9 000 kilometer externa landgränser.

Kommissionen och Schengensamarbetet har misslyckats med att upprätthålla ett fullgott gränsskydd. Det får katastrofala följder för Sverige och många andra länder i Europa.

Vår egen regering har tidigare erkänt att den organiserade brottsligheten har brett ut sig till Sverige just till följd av Schengen, gränserna och det samarbetet. Jag läser från proposition 63 från i år på s. 12:

”De kriminella nätverken breder ut sig och blir allt fler. Brottsligheten har också blivit mer internationell, bl.a. till följd av Sveriges medlemskap i EU och inträde i Schengensamarbetet.”

Till och med regeringen tvingas erkänna detta. Man ser fler och fler erkännanden från regeringen på senare tid om både det ena och det andra, inte minst beträffande invandringen och här när det gäller Schengensamarbetet och EU.

Vi har fått en anstormning av illegala invandrare som bidrar till en svart ekonomi genom svartarbete och därmed också utsätter hederliga medborgare och företag för orättvis lönekonkurrens.

RUT uppskattade senast antalet illegala invandrare i landet till mellan 10 000 och 80 000 i dag. Även vapen och narkotika finner sin slutdestination här i Sverige. Våldet i Malmö är en het fråga i Sverige i dag. Många glömmer att många gangsteruppställningar med skjutvapen inblandade möjliggörs av alla illegala vapen som har smugglats in till Sverige. På Tullverket uppger man att majoriteten av dessa skjutvapen kommer från länder i Östeuropa.

Vidare är det nog allmänt känt att narkotika som heroin och kokain inte härrör från Europa. Tillverkningen sker i områden som Afghanistan och Sydamerika och förs in samma vägar som illegala invandrare, det vill säga där Europas gränsskydd för tillfället är svagast.

Någon kanske invänder och påstår att det handlar om Schengens yttre gränsskydd och inte det inre eller avsaknaden av inre gränsskydd. Men det blir en sådan fråga genom att vi är med i Schengen och är beroende av de yttre landgränserna. När man väl har kommit in, då kommer man till det mest naiva landet i Europa, som är Sverige.

Dessutom har Schengen inneburit en anstormning av tiggarturister från Serbien, Kosovo och Makedonien som av någon outgrundlig anledning gavs viseringsfrihet vid inresa till Schengenområdet. Alltså: Utan visum, kom in i Schengen! Självkärligt beger sig då en stor andel av dem till världens mest naiva land upp i norr – Sverige.

I Sverige fyrfaldigades till exempel antalet asylsökande från Serbien, Kosovo och Makedonien, och Rikskriminalpolisen och andra instanser har påtalat en stor ökning av tiggarturister i Sverige. Det gick till och med så långt att Malmström, trots hennes vurm för massinvandringen, ville ha skärpta inreseregler. Det säger väl något!

Sverigedemokraterna anser att regeringen bör erkänna Schengensamarbetets misslyckande med att upprätthålla ett fullgott gränsskydd och redovisa hur detta misslyckade gränsskydd har drabbat Sverige i form av det jag nyss anförde: illegala invandrare, organiserad brottslighet, vapen och narkotika samt nyanlända tiggarturister som förpestar våra gator och torg.

Schengensamarbetet i dess nuvarande form bör omedelbart avvecklas, eftersom gränsskyddet inte fungerar i dag.

Nu kommer säkert någon som tror sig vara fyndig att gå upp och påstå att Sverigedemokraterna vill isolera sig, inte vill handla med omvärlden, inte vill ha turism, inte vill resa. Man hör ofta det så kallade argumentet.

Men om nu någon skulle få för sig att komma med ett sådant påstående måste vederbörande först och främst fråga sig om Sverige före den

25 mars 2001 var isolerat, om inga svenskar reste före den 25 mars 2001, om Sverige före detta datum inte heller handlade med omvärlden.

Om man frågade svenskarna den 24 mars 2001 ”Anser du dig vara isolerad? Reser du inte? Är Sverige ett isolerat land?”, vad tror ni att de skulle svara? Jag är helt övertygad om att de inte skulle dela den bild som vissa försöker ge om man inte är med i det gränslösa Europa, gränslöst i fråga om organiserad brottslighet.

Att gränskontroller har tillåtits att kontrollera inre gräns när gränskontrollanterna vill eller behöver det är ingen nackdel och inget problem, utan det är en fördel. Om man tittar på alla de olika delar som Schengen har medfört måste man inse att vi ska ha rätten och möjligheten och dessutom aktivt rusta upp vår gränskontroll för att förhindra alla de här aspekterna.

Tittar man på utvecklingen för den svenska tullen sedan 1990-talet ser man att det har gått ned kraftigt i fråga om personal, att beslagen har minskat med 76 procent och att kontrollerna har minskat kraftigt. Detta har medfört en massa olägenheter för vårt land och även för andra länder ute i Europa, vilket vi har sett genom den senaste debatten, bland annat med anstormningen från Nordafrika till Europa.

Det är dags att inse att Schengen inte fungerar och att vi med omedelbar verkan måste gå ur Schengensamarbetet som det ser ut i dag.

Jag yrkar bifall till reservation 26.

Anf. 55 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Fru talman! Utrikesutskottet behandlar i dag regeringens *Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011*. Det är ett betänkande som berör fler olika teman, både inom och utanför EU:s gränser. Jag ställer mig bakom betänkandet och yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på alla reservationer.

Vi lever i en globaliserad värld, och EU är en viktig aktör även för Sverige i förhållande till vår omvärld. Sverige arbetar genom EU för att bland mycket annat stå upp för mänskliga rättigheter, bekämpa korruption och främja uppkomst och utveckling av ett starkt civilsamhälle. EU är en stark röst för frihet, fred, säkerhet och utveckling både i vårt direkta närområde och globalt.

Ryssland, ett av våra grannländer i öst, är en viktig global och regional aktör. Vi kan dock samtidigt konstatera att den ryska staten inte lever upp till alla mål om en stark rättsstat och främjandet av ett starkt civilt samhälle.

I samband med de två senaste valen har det tydligt framgått att landet har stora demokratiska underskott, vilket jag själv kan vittna om efter att ha varit valobservatör vid valet till duman i december 2011. Stora demonstrationer i samband med konstaterat valfusk bekräftar bilden av att människorna i Ryssland efterlyser politiska och ekonomiska reformer. Vi såg det ryska folkets protester senast nu i dagarna när Putin svors in, och demonstrationerna stoppades av polis.

Fru talman! Viktiga mål för både EU:s och Sveriges politik är just därför att bidra till att stärka rättsstaten och att främja framväxten av ett starkt civilt samhälle i Ryssland. En uppriktig och stundtals kritisk dialog med Ryssland är ett naturligt inslag i både EU:s och Sveriges fortsatta relationer med Ryssland.

Rysslands anslutning till WTO som planeras äga rum under 2012 blir ett viktigt steg mot integration i världsekonomin och ett ekonomiskt partnerskap med EU. När kraven på både politisk och ekonomisk modernisering blir allt starkare ligger det både i vårt och EU:s intresse att Ryssland utvecklas till en verklig demokrati.

Vi står alla inför gemensamma globala utmaningar som kräver gemensam ansträngning. Både energieffektivisering och satsningar på ny teknik bör ses som viktiga delar av partnerskapet mellan EU och Ryssland.

Fru talman! Både Sverige och EU är starka röster för frihet, fred, säkerhet och utveckling. Det är därför viktigt att vi då tillfällen ges har möjlighet att föra konstruktiva och, då det krävs, kritiska samtal med länder där de mänskliga fri- och rättigheterna inte efterlevs.

I en alltmer globaliserad värld får vi också alltmer gemensamma utmaningar. Det medför också gemensamma behov och ökad handel. Det är därför viktigt att vi utnyttjar dessa tillfällen att driva på dialogen om ett starkt civilt samhälle och att vi motverkar korruption.

(Applåder)

Anf. 56 PYRY NIEMI (S):

Fru talman! Jag står bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall till reservationerna 3 och 31.

GMO, genmodifierade organismer, är ett ofta debatterat ämnesområde inom EU. GMO väcker också känslor. Många menar att det delvis är lösningen på framtidens livsmedelsproblem. Andra ser stora risker med odlingen av GMO-grödor. De som ser möjligheterna tror att till exempel utvecklingsländerna på sikt ska få bland annat en jämnare och säkrare livsmedelsodling medan andra anser att en ökad herbicidtolerans ökar till en kraftigt ökad användning av bekämpningsmedel. GMO splittar i vissa läger och förenar i andra.

Vi socialdemokrater står bakom försiktighetsprincipen och att varje beslut om marknadstillträde av GMO-grödor och odling av GMO ska bygga på vetenskaplig grund. Den ska också vara etiskt försvarbar, och användningen av gentekniken ska vara så säker att människors och djurs hälsa och miljön skyddas.

Det finns dock betydande utmaningar inom EU. Vissa länder är mer skeptiska än andra till odling och import. Skälen varierar dock. Ibland handlar det om att skydda egen konventionell odling rent exportmässigt. Ibland handlar det om en rädsla för att GMO-grödor ska spridas vidare till konventionella och ekologiska odlingar.

Det kan också, även om det sällan är officiellt, förekomma rent etiska värderingar om huruvida det ska ske GMO-manipulation och om det är försvarbart och så vidare.

Fru talman! Det danska ordförandeskapet försökte få till stånd ett kompromissförslag med syfte att utveckla möjligheterna till nationella undantag för att avslå odling samtidigt som dessa undantag skulle bli EU-gemensamma.

Efter att vi socialdemokrater lade fram ett förslag om att vi stödde det danska ordförandeskapets förslag och V, MP och SD gick på vår linje valde regeringen att backa och också stödja ett mer gemensamt regelverk

för nationella undantag. Tyvärr fick inte förslaget fäste i ministerrådet på grund av en blockerande minoritet.

Jag utgår från att regeringen fortsätter att driva en linje som är för nationella undantag och att det även framgent ska handla om ett regelverk som är gemensamt och uppföljningsbart.

Fru talman! Den europeiska jordbrukspolitiken CAP, Common Agricultural Policy, står inför en ny beslutsperiod från och med 2013. Vi socialdemokrater anser att mer pengar ska flyttas över från direktstöden inom pelare 1 till pelare 2 där bland annat landsbygdsprogrammet ingår. En allt större del av jordbruksbudgeten ska gå till en jordbruksproduktion som främjar kollektiva nyttigheter, ren luft, rent vatten, öppna och tillgängliga landskap och så vidare.

Det är bra att stöden blivit alltmer frikopplade från produktionen, men vi ser också vissa tendenser till att vi kan få motsatt effekt om det ges möjligheter att föra över budgetmedel från pelare 2 till pelare 1, vilket också föreslås i det förslag som tagits fram av kommissionen. Risken är överhängande att EU-länder som upplever stor prisvolatilitet på marknaden för jordbruksprodukter använder pengar för att till exempel stödja vissa produktionsformer i syfte att skydda den inhemska produktionen.

Vi är också måna om att minska på marknadssubventionerna inom jordbruksbudgeten. Det är väsentligt för att vi ska kunna få en mer rättvis jordbruksproduktion. Europeiska jordbruksprodukter får inte dumpas på marknader i till exempel utvecklingsländer och hämma möjligheterna för dessa länder att utveckla sin egen jordbruksproduktion och matcha de inhemska behoven av livsmedel. De ska också ha möjlighet att vara med på den globala marknaden och sälja sina produkter.

Fru talman! Det är också viktigt att jordbrukspolitiken blir en väsentlig del av EU:s 2020-strategi för att främja konkurrenskraft och tillväxt. Det finns många nya affärsmöjligheter för jordbrukarna, och mycket av detta kan komma ur en ny färdriktning för jordbrukspolitiken. Sker det en produktionsutveckling som främjar mer klimat- och miljöåtgärder kommer det också att dyka upp nya jobb och affärer.

Det är också viktigt att en utökad del av jordbruksbudgeten går till forskning och innovationer. All den kraft och entreprenörslusta som finns hos landsbygdsbefolkningen är en av många framtida lösningar på klimatutmaningarna.

Jordbrukspolitiken ska också vara rättvis, inom EU men också, som jag nämnt, globalt. De nyaste EU-länderna har med all rätt fört fram kritik om att fördelningen av direktstöden är orättvisa. De gamla EU-länderna har i genomsnitt mer betalt per hektar än de nya. Det är en snedfördelning som vi socialdemokrater anser måste förändras. Det finns ett förslag om att det ska ske en successiv förändring under fem år. Det är bra men inte tillräckligt. Vi hade gärna sett en snabbare förändring.

Fru talman! Vi socialdemokrater anser att dagens klimatutmaningar kan vändas till att bli framtidens tillväxtmotorer. Med klimatomställningen kommer vi att finna nya jobb som minskar den totala arbetslösheten inom EU. Det handlar om att förändra transportsektorn och våra fordonsparker, att ändra resvanor, att bygga ut järnvägstrafiken och att göra en systematisk förändring av energianvändningen och gå från ändliga fossilbränslen till hållbara energilösningar.

Därför är det märkligt att regeringen hårdnackat håller fast vid att inte driva på en utsläppsminskning av växthusgaserna med 30 procent inom EU fram till 2020. Det är också anmärkningsvärt att den svenska regeringen, precis som ett antal andra EU-länder, vill driva fram en utveckling där EU ska stödja minskning av växthusgaser i utvecklingsländer i stället för att göra dessa minskningar inom EU.

Det är ett etiskt dilemma. Ska vi inom EU göra allvar av klimatomställningarna måste vi också våga anta utmaningarna inom EU och inte enbart outsourca vårt klimatsamvete till andra länder för att vi är rädda eller för bekväma för att göra de nödvändiga förändringarna. Det strider också mot den analys som utförts av kommissionen. Det är inte att ta ansvar, det är att skjuta på problemen. Det duger inte att som regeringen enbart hänvisa till färdplan 2050. Åtgärderna måste ske tidigare och i en mycket snabbare takt.

Fru talman! När det gäller den gemensamma fiskepolitiken anser vi socialdemokrater att överförbara fiskenyttjanderätter inte är rätt lösning för att uppnå hållbart nyttjande av fiskeresurserna. Det är väsentligt att det finns vetenskapligt grundade förvaltningsplaner för fisket inom EU. Vi är också väldigt skeptiska till tredjelandsavtalen avseende möjligheten för till exempel spanska och portugisiska fiskare att fiska överskottet i vattnen runt främst utvecklingsländer. Det är inte långsiktigt hållbart.

Ett bra exempel på att EU nu äntligen börjat inse problemen är att vi nu lyckades stoppa avtalet med Marocko för fiske i Västsaharas vatten. Varje liknande avtal bör analyseras noggrant när det gäller socioekonomiska konsekvenser och tillväxtpotentialer. Det bästa vore i förlängningen att de pengar som EU betalar ut för att stödja till exempel den spanska fiskeflottan i stället gick direkt till att stödja en hållbar fiskeindustri i de länder som numera har avtal med EU-kommissionen. Det skulle också på sikt ge mer rimliga konkurrensvillkor för fisket. Det är inte vare sig lämpligt eller nödvändigt att EU-länderna totalt sett ska ha en överdimensionerad fiskeflotta.

Anf. 57 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Fru talman! Eftersom det finns de som sprider felaktigheter och ibland medvetna lögnen om Sverigedemokraternas EU-politik vill jag klargöra en sak.

Sverigedemokraterna ser ett stort värde i att Sverige tillsammans med de europeiska grannarna antingen genom deltagande i EU:s inre marknad eller genom bilaterala avtal underlättar rörligheten för varor och tjänster, men även för arbetskraft inom Europa.

Jag vill ha det sagt eftersom det, inte minst i den här kammaren, finns de som gärna slåss mot halmgubbar och som inte har vare sig argumenten eller förmågan att argumentera mot verkligheten som den är.

Det innebär inte att vi köper allt som EU har dikterat. Det innebär inte att vi inte har synpunkter på vissa delar av de avtal och överenskommelser som har slutits mellan Sverige och EU. Tvärtom. Det finns mycket som måste förbättras, inte minst inom arbetsmarknadsområdet.

Vi sverigedemokrater anser, tvärtemot allianregeringen, att i Sverige ska svenska regler, svenska avtal och svenska löner gälla på den svenska arbetsmarknaden – inte polska, inte lettiska, inte litauiska utan just svenska avtal och löner. Vi sverigedemokrater anser tvärtemot alliansre-

geringen att i Sverige ska samtliga arbetare på den svenska arbetsmarknaden, oavsett om de kommer från Örnköldsvik, Vilnius eller Mumbai, arbeta under svenska villkor med svensk standard på arbetsmiljö, med svenska arbetstider och med svensk lönenivå.

EU:s utstationeringsdirektiv har dess värre inneburit att arbetskraft utnyttjats på den svenska arbetsmarknaden. Litauiska arbetare har anställt i Litauen, avlönats i Litauen med litauiska löner och hyrts ut till svenska arbetsplatser där arbetsvillkoren och arbetsmiljön har varit långt sämre än vad som gäller för motsvarande svenska arbetare – ibland sämre än de förhållanden som de är vana vid hemma i Litauen. Inte minst har olika underentreprenörskedjor dolt denna av den svenska regeringen sanktionerade smutsiga verksamhet.

Nu har dess bättre Alliansen, under galgen visserligen, tvingats gå med på en översyn av regelverken för dessa underentreprenörskedjor. Det är också på gång ett EU-direktiv om just genomförande av utstationeringsdirektivet. Dessutom kommer en översyn av själva direktivet att genomföras i närtid. Kanske blir det bättre sedan. Men det återstår ju att se om alliansregeringen också verkligen genomför direktiv och förändringar som syftar till att stärka utländska arbetares situation och ställning på den svenska arbetsmarknaden.

Trots att regeringen Reinfeldt i andra sammanhang är närmast maniskt snabb med att implementera alla direktiv som kommer från Bryssel har de, när det gäller utländska arbetares villkor på arbetsmarknaden i Sverige, förhalat, fördröjt och medvetet obstruerat mot direktiven.

I andra sammanhang brukar regeringen argumentera med att vi måste implementera EU-direktiv och att EU:s lag också måste bli svensk lag. När det gäller utländsk arbetskraft ser man som sagt inga problem med att frångå den principen. Det är naturligtvis ingen slump utan en medveten politik från alliansregeringen. Vi som från nära håll har sett vad arbetslinjen innebär i praktiken är inte överraskade.

Att i Sverige skapa en låglönemarknad med osäkra villkor och utnyttjande av utländsk arbetskraft är ett naturligt steg för en regering som inte drar sig för att tvinga svårt sjuka till Arbetsförmedlingen eller för den delen gömma långtidsarbetslösa i meningslösa men för de deltagande företagen lukrativa arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

När det gäller blåkortsdirektivet som det beslutades om i maj 2009 och som skulle ha varit genomfört i maj förra året avser regeringen att återkomma med förslag om svenskt genomförande nu till hösten. Det kommer, vid en eventuell implementering, att vara kraftigt försenat, förmodligen mer än 2 år. Det kommer antagligen också att vara söndertolkat till oigenkännlighet.

Vad innebär då blåkortsdirektivet? Det har till syfte att underlätta arbetskraftsinvandring av högutbildad och eftertraktad arbetskraft. Efter genomförande av direktivet får naturligtvis regeringen svårt att hävda att den generella arbetskraftsinvandring man införde i december 2008 har samma syfte – ni vet, de där datateknikerna från Indien som Reinfeldt brukar tala om.

Behålls lagstiftningen från 2008 efter att blåkortsdirektivet implementerats står det klart för alla, inte bara för oss sverigedemokrater, att syftet med den lagstiftningen var att spä på arbetskraftsutbudet, etablera

en svensk låglönemarknad och utnyttja utländsk arbetskraft på denna svenska låglönemarknad.

Sanktionsdirektivet – har ni hört talas om det? Sanktionsdirektivet skulle ha varit implementerat den 20 juli förra året, men också det har gömts undan av den svenska regeringen i en oändlig, långdragen utredning. Nu har regeringen aviserat en proposition till hösten. Läser man utredningen kan man dock konstatera att även det direktivet har söndertolkats till oigenkännlighet.

Vad är då sanktionsdirektivet? Ni vet, de där illegala invandrarna som regeringen och Miljöpartiet kommit överens om ska etablera ett parallellsamarbete i Sverige – sanktionsdirektivet är till för deras skull för att skydda dem från samvetslöst utnyttjande och oseriösa arbetsgivare.

Sanktionsdirektivet är också till för att förhindra att en låglönemarknad etableras inom EU, en låglönemarknad bestående av illegala invandrare utan uppehållstillstånd som för någon eller några tiotusent och under fruktansvärda förhållanden utför ett arbete som någon av Europas alla arbetslösa borde utföra.

Man kan då naturligtvis också anföra att direktivet är till för att skydda Europas löntagare från en osund konkurrens. Ja, så är det. Detta direktiv försöker alliansregeringen gömma undan. Men det går väl antagligen helt i takt med den så kallade arbetslinjen.

Men vad innebär direktivet? Kortfattat innebär det att arbetsgivare som anställer illegala invandrare ska straffas med vissa specificerade sanktioner. Det ska vara bland annat finansiella sanktioner. En arbetsgivare som anställer illegala invandrare blir ansvarig för att betala för återförandet till ursprungslandet. Denna blir också i efterhand tvingad att betala lön på kollektivavtalsnivå, skatter, sociala avgifter och så vidare. Det ska också omfatta straffrättsliga sanktioner som böter, företagsbot eller fängelse som även kan drabba aktuell företagsledning.

Slutligen finns det också övriga åtgärder som syftar till att förhindra att oseriösa arbetsgivare anställer illegala invandrare. Dessa arbetsgivare mister i upp till fem år offentliga förmåner såsom stöd och bidrag, bland annat EU-bidrag. Dessutom blir det återkrav för ett år tillbaka. Arbetsgivaren blockeras från offentlig upphandling i upp till fem år. Dessutom ska sanktionerna omfatta tillfällig eller permanent stängning av inrättning och verksamhet och tillfällig eller permanent indragning av tillstånd för viss verksamhet, till exempel restaurang.

Det är alltså ett mycket omfattande regelverk dels för att förhindra att illegala invandrare utnyttjas på EU:s arbetsmarknad, dels för att förhindra att en illegal låglönemarknad etableras.

Detta går med andra ord helt stick i stäv med den svenska regeringens ambitioner. Det är därför som den svenska regeringens utredning också urvattnat direktivet. I regeringens utredning står det bland annat om kap. 7 i direktivet att eftersom det i artikeln står åtgärder och inte sanktioner är syftet inte att straffa arbetsgivaren, så det behöver man inte göra. Däremot står det i preambeln, alltså den skrift från EU som beskriver hur artikeln ska tolkas, uttryckligen just sanktioner.

Nu ska det naturligtvis sägas att vi sverigedemokrater normalt sett inte är några stora anhängare av direktiv och regelverk från EU, tvärtom. Det tror jag att alla i denna lokal är väl medvetna om. Men i just detta fall, när det gäller sanktionsdirektivet, är vi beredda att göra ett undantag.

I brist på adekvat svensk lagstiftning och framför allt i brist på ambitioner från den svenska regeringen att komma till rätta med den illegala arbetsmarknaden ser vi ingen annan utväg.

Jag vill härmed vända mig direkt till Alliansen. Vi kommer att noga bevaka denna fråga och den proposition som har aviserats till hösten. Tro inte att ni kommer undan med en urvattnad alliansversion i syfte att behålla en illegal arbetsmarknad. Tro inte att ni ska undkomma svensk eller internationell granskning av den svenska implementeringen. Där ska vi sverigedemokrater vara mycket behjälpliga.

Till de rödgröna partierna har jag följande att säga. Alliansen kan bara fortsätta att driva en politik för utnyttjande av illegala invandrare på svensk arbetsmarknad med er hjälp. Alliansen kan bara fortsätta lönedumpningspolitiken med hjälp av illegala invandrare om ni hjälper den med det. Alliansen behöver en majoritet i Sveriges riksdag när propositionen kommer för att fortsätta detta utnyttjande. Den majoriteten kommer Alliansen aldrig att få med Sverigedemokraternas hjälp. Hjälper ni Alliansen med detta ska ni vara förvissade om att vi kommer att berätta vad ni har gjort, inte bara för våra väljare utan framför allt för era väljare.

Fru talman! Just i dag firar EU-ministern, alliansregeringen och antagligen Fredrik Malm och alla andra federalister i Sveriges riksdag EU:s nationaldag och skålar i champagne.

Så många andra som firar just den här dagen av den anledningen finns nog inte att hitta i hela vårt underbara Sverige, och det är jag tacksam för.

Jag kommer att fira min nationaldag den 6 juni – stolt över ett demokratiskt och traditionsrikt Sverige, stolt över dem som byggde ett fritt och självständigt Sverige.

I den här kammaren hänger den svenska flaggan som representerar folkstyre, demokrati och självständighet. Här hänger också EU:s fana som har solkats av korruption, bristen på insyn, demokratiunderskott och stormaktsdrömmar. Jag föreslår att vi viker ihop den sistnämnda och skickar tillbaka den dit där den hör hemma, nämligen hemma hos herr Barroso i Bryssel.

I detta anförande instämde Erik Almqvist, Julia Kronlid och Johnny Skalin (alla SD).

Anf. 58 SUSANNA HABY (M):

Fru talman! I dag när det är Europadagen passar det extra bra att vi debatterar *Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011*. Man vill tro och hoppas att det inte bara är vi här i riksdag och regering som är medvetna om dagen. EU skapades utifrån att man ville undvika att återigen hamna i en situation som den som ledde till andra världskriget. Fredstanken och en bra balans i makten över viktiga råvaror blev grunden till samarbetet och föreningen i Europeiska unionen. Samarbetet fördjupades inom allt fler områden, och många av dagens medborgare har levt huvuddelen av sina liv med medlemskapet. Sverige har varit medlem i 17 år, och de som är 20 år och yngre tar sakernas tillstånd för givna. De ser inte så tydligt sambanden mellan deras möjligheter till fri rörlighet och vikten av en gemensam lagstiftning och sammanhållning.

Mycket i Europa har också förändrats sedan unionen skapades. De lösningar man ville ha på plats och de ramar och regleringar som låg till grund för budgetutgifterna måste naturligtvis förändras i takt med denna utveckling.

Jag tar mig friheten att reflektera över vad som har behandlats under 2011, mitt första hela år som ledamot i EU-nämnden. Det är ingen överdrift att säga att det har varit ett turbulent och händelserikt år där EU-samarbetet faktiskt har satts på prov.

När jag ser på vårt arbete tillsammans med utskott och regering blir det tydligt att vi har en god ordning på hur riksdagens samtliga ledamöter involveras och hur respektive minister försöker förankra de svenska ståndpunkterna, speciellt om man jämför med hur det kan fungera för övriga medlemsländers parlament.

Sverige är ett litet land, och därför är det extra viktigt att vi på hemmaplan söker breda politiska lösningar som är långsiktiga och som kan bana väg för ett stort svenskt inflytande samtidigt som vi värnar att beslut tas på rätt nivå.

Vid våra Cosacmöten där vi träffar våra EU-nämndskolleger i de andra 26 parlamenten går meningsskiljaktigheterna oftare mellan olika länder än mellan olika partier i den svenska riksdagen.

Rådet, kommissionen och parlamentet ska sedan Lissabonfördraget tillkom lagstifta gemensamt inom allt fler områden. Det ligger i människans natur att var och en av dem har sina utgångspunkter utifrån deras egna specifika syften. Detta innebär att laget EU ibland har olika strategier för att nå sina mål. Detta leder till kompromisser som i slutändan kan bli hämmande för de nödvändiga förändringar som behövs på såväl kort som lång sikt. Parallellt med detta har förtroendet länderna emellan satts på svåra prov då länder inte följer redan överenskomna direktiv och policyer. Under lång tid har man trots detta kunnat hantera såväl marknad som medborgare.

Krisen började redan 2008, och den har blivit alltmer allvarlig under 2011. Land efter land fick problem då man hade svag eller negativ tillväxt och levde över sina tillgångar och lånade pengar till de offentliga utgifterna.

Detta innebar svårigheter med att rädda den gemensamma valutan euron. Fokus har varit på att bygga upp ett nytt förtroende bland annat genom solida finansiella brandväggar och genom att få till stånd sundare banker samt genom sexpacken och ett mellanstatligt stabilitetsavtal.

Sveriges roll har trots att vi står utanför eurozonen varit betydelsefull och nog så viktig. Riksdag och regering har målmedvetet arbetat för en lösning där samtliga 27 länder kan ansluta sig, ta ansvar och delta i beslutsrum. Det är väldigt viktigt med tanke på ekonomins internationella karaktär som får konsekvenser inte bara för euroländer.

Kanske kan man av det jag nu sagt få intrycket att jag ser EU som en dålig samarbetsform. Inget kan vara mer fel. Det är naturligtvis nödvändigt att vi har en gemensam ram för hur vi håller samman Europa och arbetar mot samma mål för att garantera medborgarnas trygghet och utveckling.

Det som måste till är att vi fortsättningsvis visar solidaritet länderna emellan samtidigt som det finns en tydlighet kring att solidaritet måste vara på plats också inom länderna. I tider av åtstramning är det viktigt att

inte bara en del av befolkningen får ta konsekvenserna utan att alla hjälps åt.

Vi moderater är stolta över att Sverige är ett land med de minsta klyftorna i Europa, är ett land som håller ihop.

För att komma ur den uppkomna situationen måste EU:s institutioner säkerställa att den fria rörligheten för människor, varor, tjänster och pengar också sker i verkligheten så att den inre marknaden kommer på plats och inte hindras av kortsiktiga nationella politiska intressen. Varje land måste ta sitt nationella ansvar så att EU:s resurser används till att ge ett mervärde. Det gäller då till exempel att koppla ihop nödvändiga infrastrukturer som ger inre marknaden förutsättningar att fungera på bästa sätt.

Utvidgningen är också viktig för oss och innebär att nyss tillträdde Kroatien snart ska följas av fler länder, däribland exempelvis Turkiet och Serbien. Det är naturligtvis nödvändigt att länderna uppfyller alla kriterier för att bli medlemmar. Ju mer EU öppnar upp sina gränser och tar bort hinder – exempelvis tullar – också mot tredjeland, desto större blir möjligheterna för handel, kunskapsutbyte och utveckling internationellt, något som i alla tider gynnat Sverige.

Arabiska våren ger hopp om en bättre situation för människor som under en lång tid levt under förtryck och diktatur – diktatorer som EU historiskt faktiskt stöttat. För att kunna bistå dessa länder med rätt verktyg för en övergång till demokrati krävs det att vi låter dem själva besluta om hur denna övergång ska se ut. Viktigt är också att inse att våra lösningar inte kan översättas i sin helhet och att vi förstår att deras erfarenheter gör att de inte alltid litar på västvärldens goda vilja.

Personligen ser jag det som mycket viktigt att Sverige hjälper EU att bli av med den dubbelmoral som ibland kommer fram i frågor om respekt för mänskliga rättigheter. Vi kräver det av våra medlemmar och bidragmottagare, vilket är helt i sin ordning – det ska så vara; något annat vore otänkbart. Men vi tycker att det är tänkbart att låna pengar från världens största diktatur, Kina, när Europa behöver pengar.

Samarbete när det gäller flyktingpolitiken har blivit ännu viktigare efter utvecklingen i Nordafrika. Längre har man arbetat med att få en samsyn kring hur flyktingmottagande och en rättssäker flyktingansökan måste hanteras. Detta måste nu komma på plats. Det finns alltför många exempel på hur illa människor med skyddsbehov får sina rättigheter inskränkta. Länderna måste börja ta likvärdigt ansvar.

I all ekonomisk turbulens har miljö- och hållbarhetsambitionerna kommit att hamna i bakgrunden. Men ambitionerna måste stå fast, och miljöhänsynen måste ses som *en* av lösningarna på ett hållbart Europa.

Jag är stolt över att regeringen driver frågan som en nödvändig ingrediens för nya tekniker och innovationer som förutsättningar för ökad tillväxt och nya arbeten.

I helgen var det val såväl i Frankrike som i Grekland, så en ny politik kan innebära ännu mer av svårigheter med att få det EU som vi vill se. En ansvarsfull ekonomisk politik likt den som förs i Sverige måste bli det självklara valet för samtliga länder.

Vår roll i samarbetet i dag handlar om att vara ett bra föredöme och exempel, i hopp om att de flesta andra länder och deras medborgare inser

vikten av välskötta finanser – detta för att Europa över huvud taget ska ha någon framtid.

Strukturella reformer behöver komma på plats. Såväl kvinnor som män måste likvärdigt delta på arbetsmarknaden, och nationalistiska krafter måste hanteras mycket klokt för att de inte ska växa sig allt starkare.

Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(Applåder)

Anf. 59 EVA-LENA JANSSON (S):

Fru talman! Jag står självklart bakom samtliga socialdemokratiska reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 31.

Migrationen i världen ökar, och EU är en del av den utvecklingen. En del människor kommer hit för att söka skydd, andra för att förena sig med sin familj och många för att arbeta eller studera. Migration handlar om människor och möjligheter.

Socialdemokraternas grundläggande värderingar om alla människors lika rätt och lika värde präglar våra ställningstaganden.

Vi anser att Genèvekonventionen ska följas och att asylrätten ska hävdas. EU måste ha en öppen dörr för människor som är i behov av skydd. Fokus i ett gemensamt europeiskt asylsystem måste ligga på EU-ländernas gemensamma ansvar för att värna mänskliga rättigheter och internationella konventioner samt möjliggöra för flyktingar att söka asyl.

Asylprövningen ska vara rättvis, rättssäker och individuell och stå i överensstämmelse med internationella konventioner.

För att det ska fungera krävs ett solidariskt ansvar av EU:s medlemsstater. När många europeiska länder nu driver en allt striktare migrationspolitik måste Sveriges röst i EU vara ännu tydligare när de gäller kraven på ett gemensamt ansvarstagande och upprätthållande av internationella konventioner. Människor på flykt undan krig och förtryck ska inte behöva mötas av stängda gränser, utan de ska mötas av ett värdigt mottagande och en rättssäker asylprocess.

Fru talman! Den ökande rasism och den främlingsfientlighet som syns i flera länder måste bekämpas med en politik som främjar demokratiska krafter och ökar solidariteten människor emellan. Det krävs en aktiv tillväxt- och sysselsättningspolitik där människors, såväl kvinnors som mäns, vilja till arbete tas till vara i hela EU. En ekonomisk kris kan inte mötas enbart genom sparpaket. Det krävs också en politik som ger medborgarna hopp om framtiden.

Fru talman! Vi anser att den fria rörligheten över gränser är någonting som är mycket positivt och som skapar möjligheter för många både människor och företag att utvecklas. Vi ser också positivt på möjligheten att riva hinder såväl mellan EU-länder som i förhållande till länder utanför EU för att möjliggöra ökad rörlighet över gränserna. Denna rörlighet får dock inte ske till priset av social dumpning innebärande att människor utnyttjas i vad som närmast kan betraktas som jobbtrafficking.

Fru talman! Rörligheten över gränserna är en viktig drivkraft för ekonomisk utveckling. Men det krävs också regler för att säkerställa att rörligheten inte leder till konkurrens genom låga löner och sämre arbetsvillkor.

Den svenska kollektivavtalsmodellen bygger på att arbetsmarknadens parter tar ansvar för lönebildningen. Väl avvägda avtal bidrar till en fungerande ekonomi, till internationell konkurrenskraft samt till höjda real-löner och en rättvis fördelning av lönerna.

Poängen med kollektivavtal är att alla på en arbetsplats omfattas oavsett vilket land man kommer från. Ändå kan vi nästan dagligen läsa om exempel på löne- och villkorsdumpning, om att den fria rörligheten missbrukas av oseriösa företag. Så skapas konkurrens – alltså genom dåliga villkor, inte genom kompetens. Detta är varken värdigt eller acceptabelt.

Den svenska regeringen säger sig stå upp för den svenska kollektivavtalsmodellen, men det är bara en läpparnas bekännelse. I samband med den så kallade Laval domen 2007 valde regeringen att genomföra långtgående försämringar. Lex Laval innehåller en rad allvarliga brister som öppnar för konkurrens genom dumpning av löner och villkor. Därför måste det regelverk som omger kollektivavtalen bli starkare.

Grunden för att de fackliga organisationerna ska kunna teckna kollektivavtal är den grundlagsskyddade konflikträtten. Nu har regeringen begränsat den rättighet som begränsar möjligheten att vidta stridsåtgärder mot arbetsgivare som utstationerar arbetskraft i Sverige.

Vi vill att EU antar ett juridiskt bindande socialt protokoll som tydliggör de fackliga rättigheterna, förhandlings- och konflikträtten samt rätten att teckna kollektivavtal inom unionen. I det sociala protokollet ska det klart stå att grundläggande rättigheter har företräde framför ekonomiska intressen. Vårt förslag bygger på krav motsvarande de krav som Europafacket driver.

När Europaparlamentet och ministerrådet antog utstationeringsdirektivet rådde det bred enighet om att direktivet var en lägsta nivå för de löne- och anställningsvillkor som kan krävas av ett värdland. Nu har EU-domstolen valt att tolka direktivet som ett tak med en högsta nivå för vilka villkor som kan ställas på ett gästande företag. Det menar vi är fel.

Vi tar därför strid för den svenska modellen och mot de politiska krafter som vill se löntagare tävla om jobben med lägre löner och sämre villkor.

Vi vill ha ett solidariskt och rättvist EU där villkor för människor och miljö inte underordnas marknadens behov. Vi vill ha ett EU som präglas av solidaritet och öppenhet.

Anf. 60 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! När jag promenerade till riksdagen för några timmar sedan noterade jag att det var svenska flaggor på våra kommunala bussar i Stockholm. För mig var det lite oklart vad det rör sig om; såvitt jag vet har inte den 9 maj varit en röd dag eller flaggdag i Sverige så länge jag kan minnas.

När jag kom till mitt kontor noterade jag att vårt ungdomsförbund, Sverigedemokratisk Ungdom, också hade uppmärksammat att dagen tydligen betraktas som en flaggdag. Man hade gjort en video där man är ute och frågar folk på stan, vanliga svenska medborgare, om de känner till den 9 maj. Känner de till EU-dagen och att det är en dag att fira? Man frågar också om svenska medborgare känner till vem som är vår president och vem som är vår utrikesminister i EU.

Svaren var ganska talande. Av 132 tillfrågade var det väl egentligen ingen som i praktiken kände till EU-dagen, hade några planer på att över huvud taget uppmärksamma den eller för den delen kände igen vår gemensamma president eller vår gemensamma utrikesminister. Jag miss-tänker, fru talman, att svaren och kunskapen inte skulle vara särskilt mycket bättre ens här i riksdagen. Om vi skulle gå runt med en bild på EU:s utrikesminister och fråga riksdagsledamöterna har jag en känsla av att ganska många faktiskt inte skulle veta vem det var.

EU-dagen är ett utslag av EU-federalism, och jag tycker att symboliken att hissa den svenska nationens flagga för att fira förflyttningen av makt, demokrati och självbestämmande från Sverige till en federal EU-stat är beklämmande och upprörande. Det är en monsterunion som växer fram, en union som skapar problem och sedan försöker lösa dem genom ny lagstiftning som skapar nya problem. På så sätt växer monstret fram och slukar demokrati och självstyre i sin väg. I deras ställen växer det fram en monsterunion som kännetecknas mer av en liten politikerklass med stort avstånd till folket som de representerar och ett omfattande tjänstemannastyre.

Detta tar sig så klart uttryck på många olika sätt, även i att människors liv blir detaljstyrda av EU. Federalisterna inom Alliansen, socialdemokratin och Miljöpartiet försvarar detta detaljstyre av vårt liv i Sverige från andra delar av världen med att vi å andra sidan i utbyte får vara med och påverka. Det får dock någon av de federalister som sitter här inne gärna förklara för mig. På vilket sätt kompenseras till exempel en svensk snusare som riskerar att bli av med sitt snus framöver av att han till exempel genom folkvalda EU-parlamentariker från Sverige får vara med och påverka fransmännens möjlighet att röka på kaféer?

Birgitta Ohlsson talade tidigare i debatten om den ungerska medielagen. Birgitta Ohlsson menade att detta är en lagstiftning som kan liknas vid Vitryslands. Jag ska inte recensera deras medielag – så beläst är jag inte – men jag vet att syftet med den ungerska medielagen är att det ska finnas en instans där man kan pröva medier när man anser att medier på ett oskäligt sätt har smutskastat enskilda individer eller grupper. Det enda vi egentligen kan recensera är utfallet av den ungerska medielagen.

Birgitta Ohlsson tog själv upp det enda exempel där det har fallit en dom, i alla fall som jag har hört talas om. Det var för ett par veckor sedan som Birgitta Ohlsson tillsammans med flera partikamrater i en debattartikel i *Svenskan* uppmärksammade att en ungersk tv-station hade fått böta motsvarande 15 000 svenska kronor. Varför nämnde man inte, men den som tittar lite närmare på fallet upptäcker ganska snart att den ungerska medielagens såvitt jag känner till enda utfall där någon har bötesbelagts gällde en tv-station som hetsade mot romer i Ungern och därmed fick betala 15 000 kronor för grov, rasistisk hets mot romer.

Då undrar jag en sak. Till exempel den svenska bonde som av EU krävs på att ta bort buskar och träd därför att det inte får vara för mycket buskar och träd på betesmarker – på vilket sätt menar Birgitta Ohlsson med flera federalister att han kompenseras av att EU kräver att man ska kunna hetsa mot romer i Ungern? Att romer i Ungern ska kunna hetsas mot på grund av påbud från EU – på vilket sätt kompenseras de för detta av att en svensk bonde inte får ha buskar på sina betesmarker? Jag skulle bra gärna vilja ha svar på det.

EU inte bara detaljstyr våra liv. EU jobbar framför allt övergripande med nya regelverk, lagar och ambitioner som man talar väldigt vitt och brett om – gärna på tusentals A4-sidor så att ingen egentligen får inblick i vad det handlar om förrän dessa olika visioner förr eller senare ska börja implementeras bit för bit. Det är ett sammelsurium av papper som är så omfattande att inget parlament i världen sannolikt kan hantera helheten av det. Det är en del av tjänstemannastyret.

Jag har några kolleger som i debatten i dag redan har föredragit till exempel hur man på det här viset påverkar arbetsmarknadspolitiken och hur man försöker synkronisera och förändra lagstiftning när det kommer till skatter, brottsbekämpning med mera. Jag tycker att det visar på en respektlöshet mot svenska väljare att regeringen köper detta paket rakt av. Till exempel kan vi se hur svenska väljare har röstat nej till euron, och trots det fortsätter vi att skriva under fördrag som sedan lång tid tillbaka förutsätter att Sverige förr eller senare ska gå med i eurosamarbetet.

Vi skriver under nya avtal. Nu ska vi in i stabilitetsmekanismen där euroländer, vilket Sverige har förbundit sig att bli förr eller senare, alltså ska bli tvungna att bidra med skattemedel till beslut på en federal nivå för att rädda andra länder som krisar av olika skäl. De kanske har varit ansvarslösa med sina statsfinanser, och då ska svenska skattebetalare utan något som helst självbestämmande från Sveriges sida vara med och finansiera dessa lånefester.

Inledningsvis ska stödmekanismen ha en budget på ungefär 6 biljoner kronor. Det motsvarar ungefär svenska statens utgifter för sju år. Om vi går tillbaka lite i tiden ser vi att man när man reglerade EMU-samarbetet i Maastrichtfördraget 1993 slog fast att man inte skulle ha någon stabilitetsmekanism. Det motiverade man med att man såg en risk för att möjligheten till hjälpaktioner skulle minska ländernas eget ansvarstagande för sin ekonomi.

Jag tycker att man mot bakgrund av de senaste ett eller två årens utveckling i Europa får säga att de initiala farhågor man hade även inom EU-etablissemang faktiskt har besannats. Trots detta ska vi nu och i framtiden pumpa in ytterligare miljarder av svenska skattebetalares medel i ett projekt som bevisligen inte fungerar. Det skapar ekonomiska obalanser och uppmuntrar till ansvarslöshet. Vi sverigedemokrater menar att det är oacceptabelt att underställa svenska skattebetalare ytterligare federal makt över våra egna medel.

Vidare skulle jag vilja kommentera de förändringar regeringen stöder när det kommer till den europeiska utvecklingsbanken. Den europeiska utvecklingsbanken inrättades för att man ville främja de europeiska öststater som förut har varit en del av ett kommunistiskt Sovjet i deras transformation till att bli moderna europeiska marknadsekonomier. Detta är ett initiativ man faktiskt kan tycka är lovvärt. Det berör oss, det ligger i vår närhet och det handlar om att stötta nationer som har blivit förtryckta tillbaka till en europeisk modern kontext.

Nu vill man dock utvidga banken – och det är något regeringen redan har sagt ja till – till att även börja stötta Nordafrika och Mellanöstern. Det är lite märkligt, kan man tycka, för en europeisk utvecklingsbank att ägna sig åt utvecklingsarbete i Nordafrika och Mellanöstern. I till exempel proposition 2011/12:64 framkommer att banken endast ska bedriva

verksamheter i länder som bekänner sig till och har börjat tillämpa principer om demokrati med flerpartisystem, pluralism och marknadsekonomi. Då kan man fråga sig hur förutsättningarna i dag ser ut i Mellanöstern och norra Afrika.

Förvisso kan man tycka att demokratin i alla fall för stunden har fått sig ett litet språng framåt genom den arabiska våren, men vi kan också notera att det med den nyvunna demokrati den arabiska våren har medfört faktiskt är många just värderingar vi betraktar som demokratiska som snarare ser ut att få stryka på foten – om religiös pluralism, jämställdhet, särskiljande mellan stat och kyrka och så vidare.

Vi ser hur miljontals kristna i dag blir fördrivna på flykt under en etnisk rensning som har kommit som en direkt konsekvens av demokratiseringen som den arabiska våren har medfört. Frågan är hur pass bra och solid grund vi kan bedöma att det finns i dag för att gå in på de premisser som Europeiska utvecklingsbanken arbetar.

Utöver att Östeuropa faktiskt tillhör Europa, är en del av Europa, och det finns en naturlig förklaring till varför en europeisk utvecklingsbank går in och försöker utveckla regioner i Europa, finns det här en grundläggande skillnad. Historiskt sett var det i Östeuropa fria europeiska folk som blev ockuperade av främmande makt, blev påtvingade ett totalitärt system, medan den arabiska våren i hög grad visar på motsatsen. Det är folk som har levt under diktaturer, men folkopinionen för ofta snarare med sig mer odemokratiska värderingar när man öppnar ventilen och folkets vilja får komma fram. Det här är en process som vi menar att vi inte kan bidra till.

Det må vara så att Alliansen och Socialdemokraterna till att börja med har hjälpt islamister till makten de senaste åren i Nordafrika med militärt stöd och att man nu dessutom vill bidra till deras samhällsbygge och deras vision av hur ett samhälle ska byggas med ekonomiskt stöd. Men det är något som Sverigedemokraterna aldrig kommer att gå med på.

För att sammanfatta, fru talman, tror vi sverigedemokrater på idén om fria och självständiga demokratier och nationer. Och vi förkastar EU och förkastar EU-dagen. Vi hoppas att vi i framtiden kommer att kunna se tillbaka på debatter som dagens som en ytterst historisk parentes i Europas historia.

I detta anförande instämde Julia Kronlid och Johnny Skalin (båda SD).

Anf. 61 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Vad faller en närmast i tanken när man ser på Europa i dag? Jo, det är en bild som till stor del domineras av en kontinent i kris där många länder har ekonomiska problem och inte minst svårhanterliga skuldbördor. Tillsammans med en handfull andra länder är Sverige ett lysande undantag.

I en alltmer globaliserad värld där asiatiska tigrar och afrikanska lejon ryter hotfullt kan tanken lätt blir slående att Europa har sett sina glansdagar och att de är bakom oss.

I demokratins vagga, Grekland, har i dagarna de etablerade partierna förlorat mark till förmån för extremistpartier vars gemensamma nämnare

är att skjuta svåra beslut på framtiden eller att inte alls bry sig om dem. I många av grannländerna är situationen mindre akut, men läget för framför allt Sydeuropa signalerar att den gamla världen i viss mån lever upp till sitt namn.

Även inom EU-systemet finns det en air av viss gammalmodighet som inte alltid bidrar till att skapa den utveckling som Europa behöver. Den från svenskt håll hårt kritiserade jordbrukspolitiken är väl det tydligaste exemplet på detta.

Men, fru talman, samtidigt finns det viktiga kvaliteter som alltjämt utmärker Europa. Det bekräftas av en hög utbildningsnivå hos ländernas medborgare och de många världsledande universiteten och forskningsinstitutionerna. Och det är framför allt på detta område som Europa har möjlighet att av egen kraft försäkra sig om framtida konkurrenskraft. Att satsa på nya innovationer, göra smarta och välriktade satsningar inom forskning hör därför till de viktigaste åtgärderna för att långsiktigt skapa en stabilare grund för framtidens tillväxt och för att ta sig ur de stora nuvarande problemen.

Ett viktigt steg framåt är Horisont 2020, EU:s nästa ramprogram för forskning, utveckling och innovation. Enligt kommissionens förslag ska ramprogrammet för forskning och utveckling respektive ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation ingå. Tillsammans med Europeiska institutet för innovation och teknik blir detta en helhjärtad europeisk satsning.

Ramverket med en budget på 80 miljarder euro under sex år fokuserar främst på att stärka EU-områdets position inom högkvalitativ forskning, en position som Europa ska ta och också satsa på att bevara för lång tid framöver.

Med stora investeringar i viktig teknik och förbättrad tillgång till riskkapital stärks det industriella ledarskapet på innovationsområdet. Därmed kan Horisont 2020 bidra till att lösa några av Europas viktigaste framtidsutmaningar. Forsknings- och innovationsområdet hör till de områden där Europasamarbetet har stor potential att komplettera satsningar på andra nivåer, det vill säga i enskilda länder och i företag.

Fru talman! Satsningar på forskning och innovation är av största vikt för att Europa ska klara jobb, tillväxt och utveckling framöver. Några av dessa utmaningar handlar om att utveckla ny teknik för ekologiskt hållbara transporter, förnybar energi och livsmedelsförsörjning. Den kanske största av utmaningar att hantera är de samhällsförändringar som följer av en alltmer åldrande befolkning.

Fru talman! EU-samarbetet vilar också på principen om frihandel och öppna gränser. Från regeringens sida betonar man vikten av en väl fungerande inre marknad utan handelshinder. Samtidigt måste vi från svensk sida också verka för att underlätta handel med länder utanför EU och motverka protektionism och byråkrati. Men med en genomtänkt utrikespolitik kan unionen påverka länder i övriga världen i en positiv riktning när det gäller demokrati, mänskliga rättigheter och den ekonomiska utvecklingen.

Det är därför glädjande att utrikesutskottet särskilt påpekar vikten av att EU snarast möjligt bör inleda förhandlingar med Egypten, Marocko, Tunisien och Jordanien om fördjupade frihandelsavtal, för det skulle innebära en vidareutveckling av existerande handelsavtal men med krav

på utveckling i rätt riktning avseende demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

Fru talman! Europasamarbetet erbjuder stora möjligheter för medlemsländerna inom en rad områden. Och att göra rätt saker är viktigt i en tid då många medlemsstater står inför tuffa ekonomiska utmaningar och hanterar en hög arbetslöshet. Att Europa lyckas hålla jämna steg med omvärlden, eller ännu hellre ligga i framkant när det gäller forskning och innovationer, är därför en nyckelfaktor för att kunna stärka konkurrenskraften.

Det är med stort intresse som vi kommer att följa det vidare arbetet med bland annat Horisont 2020 och fortsätta känna stolthet över Sveriges engagemang för ett väl fungerande utbyte av idéer, tjänster och produkter på EU:s inre marknad och över gränserna ut mot omvärlden.

Fru talman! Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag och avslag på motionerna.

Jag hoppas att jag har hållit mig till ämnet, inte avvikit för mycket och dessutom kanske slutat på minuten.

(Applåder)

Anf. 62 MARIE GRANLUND (S):

Fru talman! Som väldigt många talare här tidigare konstaterat är det just i dag, den 9 maj, Europadagen.

Lite smärtsamt kan man konstatera att det är länge sedan som det har sett så bekymmersamt ut för det europeiska projektet. Det europeiska projektet håller på att krackelera, även om den mest akuta ekonomiska fasen för tillfället är över.

Som väl känt har vi socialdemokrater på olika sätt stött de initiativ som har kommit fram bland EMU-länder och bland andra för att få Europas ekonomi i balans. Men självklart kan man diskutera om alla dessa åtgärder är de bästa, om de är tillräckliga och om det inte behövs fler åtgärder.

23 miljoner människor är i dag arbetslösa i Europeiska unionen. Ungdomsarbetslösheten är skyhögt. Det är ett väldigt högt pris som vi kommer att få betala långt fram i tiden om ingenting görs.

Man kan välkomna att socialisterna har kommit till makten i Frankrike. Man kan också välkomna att man nu tar initiativ på Hollandes begäran till ett nytt toppmöte som just ska diskutera tillväxtfrågorna, för hjulen behöver sättas i gång. Efterfrågan behöver faktiskt höjas i Europa. Det går inte att hela tiden uteslutande driva åtstramningar, som högerregeringar i Europa gör. Man måste också se till att de produkter som tillverkas i Europa får en avsättning och att människor kan efterfråga varor, annars kommer Europa att gå omkull.

Det är mycket bekymmersamt att legitimiteten för hela det europeiska projektet av förklarliga skäl håller på att sjunka. Det är väl snart vi i Sverige som har högst förtroende för Europeiska unionen. I många andra länder sjunker det som en sten, och det är inte så konstigt. En ekonomi i balans är mycket viktigt, men människor måste också få jobb och kunna försörja sig själva.

De olika tendenser som EU-kommissionen och enskilda länder nu visar är också mycket oroande. Under täckmantel av den ekonomiska krisen genomför man förändringar som man aldrig annars hade kunnat få

till stånd. Det handlar om försämringar av arbetsrätten, sänkta löner och så vidare. Det är någonting som vi socialdemokrater aldrig kan acceptera.

Vi säger bestämt nej till det nya förslag som kommissionen har presenterat om Monti II där konfliktåtgärderna helt plötsligt ska bli proportionerliga. EU-domstolen ska kunna gå in och säga om fackföreningsrörelsen i ett land har rätt att vidta de konfliktåtgärder man vill vidta. Det här är helt oacceptabelt.

Vi socialdemokrater tycker att vi måste hävda varje lands rätt och sätt att organisera arbetsmarknaden. Vi har kollektivavtal i Sverige. Det är någonting som har visat sig vara mycket framgångsrikt. Det kommer vi verkligen att slå vakt om.

Jag står självfallet bakom alla reservationer i betänkandet, men för att vinna tid vill jag yrka bifall endast till nr 3 och nr 31.

Anf. 63 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru talman! Jag såg väldigt mycket fram emot den här debatten innan den ägde rum. Jag såg framför allt fram emot en diskussion om ett bättre Sverige. Så här i slutet av debatten känner jag mig däremot mest bara upprörd. Jag känner mig upprörd eftersom det enbart har varit en debatt och ingen diskussion. Vi har inte diskuterat vad som är bäst för Sverige. Vi har diskuterat vad som är bäst för Europa.

Det är snarare så att flosklerna fullkomligt har haglat här i kammaren i dag. Man pratar om fred och samarbete. Det samarbete man talar om handlar inte bara om de politiska områden som vi redan har flyttat över till Europa, utan det handlar också om att vi ska flytta över finanspolitiken, utbildningspolitiken, försvarspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och socialpolitiken till Europa.

EU:s demokrati består av 65 procent av befolkningen och 14 länder. Det är de som avgör vad vi ska tycka här i Sverige. Det tycker den här kammaren är riktigt. Det tycker jag är felaktigt.

Inte ens Vänsterpartiet, som utmålar sig som ett EU-kritiskt parti, står upp för sina ideal. Det såg vi tydligt i debatten tidigare, och det ser vi tydlig nu. Det finns ingen vänsterpartistisk representant här.

Det är faktiskt så illa att jag undrar om majoriteten av riksdagsledamöterna ens känner till skillnaden mellan ministerrådet och EU-kommissionen. Vi hörde tidigare Socialdemokraternas företrädare Börje Vestlund som uppenbarligen inte kände till att vi kommer att votera om en fördragsändring nu i maj.

I stället lyfter man gärna fram att EU har blivit mer demokratiskt. Vi har medborgarinitiativ, vilket innebär att en miljon människor måste skriva under uppropslistor för att driva igenom frågor. Man har subsidiaritetsprövningar som kräver att tio länder säger ifrån. Det har aldrig hänt tidigare.

Jag skäms över riksdagens inställning till den svenska demokratin.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

6 § Tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Prot. 2011/12:111
9 maj

Föredrogs
utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU18
Tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner (prop. 2011/12:128).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

7 § Genomförandet av EU-direktivet om mänskliga organ avsedda för transplantation

Föredrogs
socialutskottets betänkande 2011/12:SoU19
Genomförandet av EU-direktivet om mänskliga organ avsedda för transplantation (prop. 2011/12:95).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

8 § Nya faktureringsregler för mervärdesskatt m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU18
Nya faktureringsregler för mervärdesskatt m.m. (prop. 2011/12:94).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

9 § Överklagande av vitesföreläggande i fastighetstaxeringen och genomförande av direktiv på skatteområdet

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU19
Överklagande av vitesföreläggande i fastighetstaxeringen och genomförande av direktiv på skatteområdet (prop. 2011/12:96).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

10 § Utlåning till Irland

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2011/12:FiU41
Utlåning till Irland (prop. 2011/12:119).

Anf. 64 ERIK ALMQVIST (SD):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Under 90-talet, efter den ekonomiska kris som vi upplevde då, var vi i Sverige, som i resten av Europa och en stor del av världen, överens om vikten och behovet av en självständig penningpolitik och en oberoende riksbank som kunde sätta styrräntan. Trots det har ett flertal länder i vår närhet, genom EMU-samarbetet, frångått just de här så viktiga principerna. Bara några år senare har de avskaffat sitt oberoende och låter i stället ECB sätta räntan och penningpolitiken underkasta sig Europa.

För Irlands del kunde man till exempel se konsekvenserna i den fastighetskris som de upplevde för några år sedan när det snarare fanns ett behov av att höja räntan för att hålla nere utvecklingen eftersom det fanns risk för en bostadsbubbla. Men det fanns andra behov i andra delar av euroområdet. Det fanns andra regioner som hade ett behov av en sänkt ränta, och därmed bidrog euron snarare till att blåsa upp den här bubblan. Dessutom har Irland hållit sig med oansvariga statsfinanser under en längre tid.

Sammantaget är det Sverigedemokraternas uppfattning att det inte är vårt ansvar att andra länder väljer att ha oansvariga statsfinanser och underkastar sig en penningpolitik som de själva bara några år tidigare har förkastat genom att gå med i euron. Med de här riskerna som grund ser vi inte heller att kreditrisken är värd att ta till den ränta som det rör sig om för de aktuella lånen. Det är inte värt att äventyra över 5 miljarder svenska kronor i skattemedel genom de här lånen. Därför yrkar jag som sagt bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Anf. 65 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation. Jag vill också vara mycket tydlig med att Vänsterpartiet gärna lånar ut pengar till andra länder i en mycket svår situation. Det vi däremot inte kan göra i det här fallet är att ställa oss bakom de kriterier man har satt upp för att få ta del av det här lånet.

Det gör mig lite oroligt att se att det finns väldigt många partier som tycker att det är helt rimligt att vi ställer krav på andra länder enligt följande: Enligt det här avtalet som Irland ska uppfylla för att få ta del av lånet ska Irland förbinda sig att sänka minimilönerna och reformera kollektivavtalen, och det ska ske i samråd med kommissionen. Dessutom förbinder man sig att skära i arbetslöshetsförsäkringen och genomföra sanktioner mot arbetslösa för att garantera ett aktivt arbetssökande. Irland ska dessutom privatisera sjukvården, apoteken och elmarknaden samt säga upp anställda i välfärden och sänka deras pensioner.

Är det så att Irland har bedrivit en osund finanspolitik? Har Irland haft osunda statsfinanser? Var det detta som var problemet som orsakade att Irland hamnade där man hamnade? Svaret är nej. Irland var ett eko-

nomiskt mycket välskött land med en mycket låg stadsskuld på ungefär 25 procent. Man hade överskott i statsbudgeten i många år. Men det Irland gjorde var att garantera de sju stora bankernas verksamhet, vilket i sin tur ledde till katastrof. Man fick ett budgetunderskott på 30 procent av bnp, och helt plötsligt hade man en statsskuld på ungefär 120 procent. De hade inte för stora offentliga utgifter, det vill säga de hade inte för många anställda i välfärden eller för höga löner. Det var inte det som var problemet, utan det var att man gick in och räddade sin banksektor. Det var det som var det grundläggande problemet.

Jag tycker att det här är ett väldigt tydligt exempel på hur det ser ut runt om i Europa där man gång på gång försöker få det till att det är osunda statsfinanser som ligger bakom krisen när det oftast är valutaunionens uppbyggnad som har orsakat hela krisen. Irland är ett sådant exempel, Spanien är ett annat. Man har dragit ned de offentliga utgifterna väldigt kraftigt och inskränkt fackliga rättigheter och kollektivavtal fast det egentligen är på den privata sidan som man har en hög skuldsättning – eller man har gått in och räddat banker.

I Greklands fall går 7 av 10 kronor i de olika räddningspaket som sätts in just till att rädda banker, och så är också fallet i Irland. Det är därför vi inte kan ställa oss bakom de här lånekraven för Irlands del. Vi hade gärna lånat ut pengar. Vi var del i de förhandlingar som pågick, men när vi fick se de slutliga villkoren för att ta del av det här lånet kunde vi inte vara med längre, för vi tycker inte att det är rätt att inskränka fackliga rättigheter. Vi tycker inte att det är rätt att gå in i andra länders kollektivavtal. Vi tycker inte att det är rätt att sänka löner som redan är låga, och vi tycker inte att det är rätt att kräva att andra länder ska privatisera sjukvård, apotek eller elmarknad. Därför har vi motionerat om ett annat alternativ, och jag yrkar bifall till vår reservation.

Anf. 66 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Låt mig börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet och poängtera att sex av riksdagens partier står bakom förslaget.

I dag ska riksdagen fatta beslut om ett bilateralt lån till Irland. Bakgrunden är att när den irländska staten hösten 2010 fick svårt att finansiera den kraftigt stigande statsskulden begärde man den 21 november 2010 ett internationellt finansieringsstöd. Då slöts en överenskommelse om ett stödpaket på 85 miljarder euro mellan den irländska regeringen, EU, ECB, alltså den europeiska centralbanken, och Internationella valutafonden. Vid ett möte i Ekofinrådet samma dag lovade också Danmark, Storbritannien och Sverige att sammanlagt låna ut 45 miljarder euro till Irland. Efter ett samråd i EU-nämnden söndagen den 28 november åtog sig Sverige att bidra med 600 miljoner euro av den här utlovade krediten. En förutsättning för Sveriges åtagande var att riksdagen skulle godkänna den här kreditgivningen, och det är därför vi är här i dag.

Man kan absolut kritisera Irland för att de delvis själva har orsakat den situation som de har hamnat i – det är inget snack om saken. De hade kunnat bedriva en annan inrikespolitik för att mildra krisens effekter. Man skulle ha behövt en betydligt starkare reglering, bättre övervakning av finanssektorn och bättre system för kreditanalys och riskhantering. Men nu hamnade Irland i den här situationen, och man kan fråga sig: Varför ska Sverige bistå med ett bilateralt lån till Irland som de kan ut-

nyttja om de vill? Det finns flera orsaker till det, och man skulle kunna sammanfatta det med två ord. Det ena är solidaritet, och det andra är självbevaringsdrift. Vi ska vara solidariska. Irland drabbades hårt av finanskrisen, och det krävs lån för att de ska kunna klara upp sin situation och för att den inte ska förvärras.

Vi vill helt enkelt stödja Irland. Men det är också en form av självbevaringsdrift i detta eftersom Irland har omfattande finansiella kopplingar till många av de största ekonomierna i Europa och resten av världen. Risken är stor att en finansiell oro i Irland sprider sig till andra länder, framför allt genom att den europeiska banksektorn har stora exponeringar mot Irland.

Sveriges ekonomi är liten och öppen och extremt känslig för finansiell oro. Därför är det viktigt att vi som har goda möjligheter att bistå Irland också gör det.

Anf. 67 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Elisabeth Svantesson tog upp behovet av kreditreglering och finanssektorns oansvariga utlåning, och jag vill ställa följande frågor: Varför ska då Sverige ställa krav på Irland att de ska sänka sina minimilöner? Varför ska då Sverige ställa krav på Irland att de ska ändra sina kollektivavtal och dessutom göra det i samråd med tjänstemännen i EU-kommissionen? Varför ska då Sverige kräva att ett annat land ska privatisera stora delar av sin verksamhet? Varför ska då Sverige kräva att man ska säga upp anställda i välfärden och sänka deras pensioner?

Jag skulle gärna vilja ha en förklaring. Irland har ju inte haft en oansvarig finanspolitik, utan snarare har Irland drabbats hårt av den icke-fungerade penningpolitiken inom valutaunionen som inte alls har varit anpassad efter den situation som rådde i Irland där inflationen var högre än räntan och det blev en lånekarusell.

Varför ska man inskränka fackliga rättigheter, skära i minimilöner och privatisera? Varför ska Sverige ställa sådana krav?

Anf. 68 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är väl känt att Vänsterpartiet även tidigare, när vi hade diskussioner om Island, har velat förhandla om egna krav vid utlån av pengar. Jag har all respekt för detta. Jag tror dock att det är bättre att man i hela den här sammanslutningen har gemensamma krav. Sverige var med i förhandlingen, och finansminister Anders Borg var rätt tydlig mot oss i EU-nämnden, när vi hade förhandlingen söndagen den 28 november, med att Sverige har lyft fram kraven att det ska vara en sammanhållen politik. Sedan är det många parter i detta.

Nu låter det som att kraven främst handlar om att man ska konsolidera statsfinanserna. Självklart måste man konsolidera i en situation där man har drabbats otroligt hårt av krisen när finanserna har blivit bedrövliga, men en viktig hörnsten i det här programmet är att man ska återställa stabiliteten i banksektorn och höja kapitalbasen, vilket man har gjort. Man har vidtagit rätt kraftiga åtgärder i Irland just för att göra bankerna betydligt mer stabila. Man jobbar hårt på att öka konkurrenskraften.

När jag ser på Irland nu ser jag att de verkligen går åt rätt håll. Jag kan ha missat något, men jag märker inte att det finns någon stark och

högljudd opinion i Irland just nu om det som Ulla Andersson här nämner. Det kan hända att det både längst ut till vänster och längst ut till höger finns en opinion, men vad jag ser är att Irland går åt rätt håll och att stora delar av det irländska folket ser att det här var nödvändigt.

Prot. 2011/12:111

9 maj

Utlåning till Irland

Anf. 69 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Du svarar inte på mina frågor, Elisabeth Svantesson! Varför ska man inskränka de fackliga rättigheterna? Varför ska man korrigera ingångna kollektivavtal i samråd med kommissionen? Det är ju det ni har krävt. Under de här förhandlingarna fick man höra: Sverige kan inte ställa så mycket krav, för vi är så långt bak. Därför får vi ställa oss bakom detta, för det är viktigt att man är överens.

Men här går vi in och gör en väldigt politisk markering och talar om för ett annat land exakt vilka politiska åtgärder de ska vidta för att uppfylla kriterierna för lån. Man kunde ju faktiskt ha varit solidarisk och sagt: Vi lånar gärna ut pengar till er! Sedan kunde man visst ha haft krav, men frågan är om de kraven skulle vara så politiska som de är i det här fallet och som dessutom inskränker fackliga rättigheter.

Jag kan tala om för Elisabeth Svantesson att det är ganska upprört i Irland. Man har massarbetslöshet. Många människor flyttar från Irland. Jag känner människor som har bott i Irland som nu har flyttat till Sverige, för man ser ingen framtid. Oerhört många människor har lämnat landet just för att de inte känner någon framtidstro längre. Jag tror inte att det blir bättre av att man går in och säger: Nu ska ni vara under förmyndarskap av EU-kommissionen, och ni ska göra nya förhandlingar med de fackliga organisationerna där kommissionen ska ha det avgörande ordet.

Jag skulle vilja fråga Elisabeth Svantesson – och egentligen skulle jag vilja ställa samma fråga till Socialdemokraterna eftersom jag har väldigt svårt att förstå hur de kan ställa sig bakom ett avtal som inskränker kollektivavtal och fackliga rättigheter – var det sägs att man har rätt att göra ett sådant ingripande i ett annat lands nationella självbestämmande.

Anf. 70 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Som Ulla Andersson säger är Sverige en av flera intressenter, höll jag på att säga, som lånar ut pengar, och vi har också varit med i diskussionerna. Det är ett brett och stort reformprogram där man sett att man måste hålla nere de offentliga utgifterna, och då har lönerna varit en del i det.

Jag vet inte allt om den irländska inrikespolitiken just nu, men jag tror att det, generellt sett och inom varje del av programmet, är det bästa tillvägagångssättet. Programmet har gett effekt. Marknaden har lugnat sig och räntorna går ned, och det gynnar i längden de irländska arbetarna. Om vi inte hade fått programmet på plats hade räntorna stigit och vi hade haft större underskott och större skulder och ännu fler i arbetslöshet. Det hade definitivt inte varit bättre för de irländska arbetarna.

Men visst: Man kan absolut diskutera hur långt man ska gå när det gäller fackliga rättigheter och minimilöner – absolut. Jag tror dock att det var fullständigt nödvändigt, med tanke på den irländska situationen, att man förhandlade fram avtalen för att de skulle få pengarna. Sedan kan man diskutera vissa delar – jag håller med om det – men jag tror inte att lösningen hade varit att ställa sig vid sidan av, ställa hårda krav på Irland

och kanske inte låna ut pengar. Det skulle ha fått förödande konsekvenser.

Anf. 71 CARL B HAMILTON (FP):

Fru talman! Jag har debatterat frågan om Irland och Grekland med Jonas Sjöstedt och Lars Ohly, och nu är det dags att debattera den med Ulla Andersson. Anledningen till det är att jag tycker att detta är höjden av hyckleri från Vänsterpartiets sida. De talar om att man måste satsa. Vem ”man” är vet man inte. Det finns ju inga pengar i vissa av dessa länder. De kan inte låna. Det finns ingen som vill låna ut till dem. ”Man” ska ändå satsa. ”Man” ska ändå investera.

Om det nu är så viktigt att ”man” ska satsa och ingen annan vill – IMF säger nej, de måste uppfylla villkor först, och andra säger att de inte vill ställa några ytterligare garantier – då går bollen till Vänsterpartiet. Ska Sverige inte ställa upp av solidaritetsskäl? Om det är så viktigt att satsa, varför föreslår inte Vänsterpartiet att Sverige ska ställa upp? Det kan man möjligen förstå beträffande Grekland, för där verkar situationen vara oerhört komplicerad och hopplös, men även i fråga om Irland säger Vänsterpartiet, tillsammans med Sverigedemokraterna, nej. Extremerna berör varandra.

För att svara på Ulla Anderssons upprepade frågor vill jag säga att man på Irland har en demokratiskt vald regering. De har ett parlament som är demokratiskt valt och en majoritetsregering med bra stöd. De har begärt att få hjälp från andra länder med sitt program. De välkomnar Sveriges stöd. Men då överprövar Ulla Andersson och Vänsterpartiet denna demokratiska regering och säger: Nej, demokraterna på Irland, de som är utsedda av det irländska folket, vet inte sitt eget bästa. Jonas Sjöstedt, Lars Ohly och jag vet bättre vad som passar det irländska folket. Det är nykolonialism i andra sammanhang, men här är det tydligen inte så från Ulla Anderssons sida.

Vänsterpartiet kan sjunga *Internationalen* på sina möten och gå i förstamajtåg med banderoller om solidaritet, men det är snack, för när det kommer till verkstad är det inte värt någonting. Då ska man motarbeta att andra länder hjälper en demokratisk regering och ett folk i en demokrati som Irland. Det är skamligt.

I detta anförande instämde Hans Rothenberg (M).

Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Tack, Carl B Hamilton, för ditt inlägg! Jag hör att du övat på det, för du hade ungefär samma ingång i den förra debatten. Det var väl helt enkelt en repris. Jag har även tidigare hört det inlägget från dig. Men har man inget nytt att komma med kör man med fula slagdängor.

Irland har en folkvald regering. Där har man inte tillsatt en tjänstemannaregering, vilket man gjort i Italien och Grekland. Krisen har lett till att demokratin fått betala ett mycket högt pris. Carl B Hamilton anser att han vet bättre än den folkvalda regeringen. Det är han som ställer kraven som ska vara uppfyllda, inte Vänsterpartiet.

Vi säger att vi gärna lånar ut pengar till Irland men inte under de villkoren. Vi tycker inte att man kan inskränka fackliga rättigheter. Vi tycker

inte att man kan gå in och riva upp kollektivavtal. Sverige ska inte ställa det som krav på ett annat lands folkvalda regering. Inte heller tycker vi att Sveriges riksdag ska besluta att Irland ska privatisera sin sjukvård, sin apoteksrörelse och sin elmarknad. Vi tycker inte att det är rimligt. Det irländska folket ska självt bestämma om de vill göra det. Det är det som demokratin handlar om.

Jag förstår inte hur Carl B Hamilton kan anse att han ska bestämma över det irländska folket, vilka reformer man ska genomföra, hur man ska inskränka de fackliga rättigheterna, hur man ska riva upp kollektivavtalen. Det tycker tydligen Carl B Hamilton att han och Sveriges riksdag ska ha rätt att göra. Jag tycker inte det. Vänsterpartiet tycker inte det. Vi hade gärna lånat ut pengar, men när vi såg avtalen kunde vi inte ställa oss bakom de kraven. Hade inte privatiseringar och inskränkning av fackliga rättigheter funnits med skulle vi ha ställt upp. Ni gjorde ingenting för att dessa inte skulle finnas med. Ni lyfte inte ett finger. Ni tyckte att det var helt okej, för så ser er politik ut.

Anf. 73 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Anledningen till att jag tar upp det igen är att jag aldrig får några bra svar. Jag tror inte att det finns några bra svar från Vänsterpartiet att ge när det gäller detta. Varken Jonas Sjöstedt eller Lars Ohly har kunnat ge det tidigare. Det är helt enkelt en enorm inkonsekvens i er politik, Ulla Andersson. Ni snackar mycket om solidaritet och talar om att man måste hjälpa till. Ni talar om investeringar och satsningar, och därför undrar man varifrån pengarna ska komma.

Det finns en källa för att få pengar, i detta fall Sveriges pengar till Irland. Det finns ett avtal mellan Irlands demokratiskt valda regering och internationella organisationer samt bilateralt med ett land som Sverige, men då säger Vänsterpartiet nej – den överenskommelse som den irländska regeringen är beredd att ingå, och som den har stöd för i sitt parlament, måste överprövas. Den irländska hållningen ska överprövas av Vänsterpartiet. Vänsterpartiet underkänner den demokratiska regeringen i Irland och dess ställningstagande i den här frågan. Det kallar jag för nykolonialism i andra sammanhang, men nu är Irland knappast en koloni och ligger inte heller utanför Europa.

Om irländarna begär stöd från ett annat land, i detta fall Sverige, och har ett avtal som de bejakar och vill att Sverige ska skriva under för att stödja dem med krediter ska vi göra det. Vi ska inte gå in och överpröva den irländska demokratin. Jag tror att det irländska folket klarar sin demokrati själva och skulle om de vore här betacka sig för att Ulla Andersson lägger sig i deras inre angelägenheter.

Anf. 74 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tycker inte att Carl B Hamilton egentligen alls har svarat på mina frågor. Det är trots allt jag som ställer frågorna till Carl B Hamilton eftersom jag begärde replik på honom. Jag förstår att frågorna är känsliga, alltså varför Folkpartiet vill inskränka fackliga rättigheter i Irland, varför Folkpartiet kräver att man ska privatisera verksamheter i Irland och varför man inte låter det irländska folket självt avgöra det.

Det är de facto så, Carl B Hamilton, att Irland inte var ett land med krisande ekonomi innan de gick in och räddade sina banker. Det var inte så att de hade för stora offentliga utgifter eller en stor statsskuld. De krav ni ställer på Irland handlar så gott som enbart om att dra ned på de offentliga utgifterna, att inskränka de fackliga rättigheterna och att privatisera verksamheter. Jag har svårt att förstå hur det kan vara medicinen för en skenande banksektor och en illa fungerande valutaunion.

Jag har också svårt att förstå – om vi ska tala om solidaritet – varför Sverige inte ska ta ett större ansvar och upprätthålla sin konsumtion och efterfrågan i krisen, vilket även Tyskland egentligen borde göra. Någon ska ju efterfråga produkter och tjänster i EU och EMU. Alla kan inte dra ned samtidigt, för i så fall kommer vi aldrig ur krisen. Men det är det vi gör, och Sverige har faktiskt ett ansvar även i det fallet.

Som sagt lånar jag gärna ut pengar till Irland. Men jag kunde inte ställa mig bakom inskränkta fackliga rättigheter och krav på privatiseringar av apotek, sjukvård och elmarknad. Jag kunde inte ställa mig bakom det ingrepp man gör i den nationella demokratin. Jag tycker att det är det irländska folket som ska ha detta avgörande.

Innan vi tog beslutet hade vi ganska omfattande kontakter i Irland angående hur man själv såg på situationen och vilka krav som borde ställas på landet. Jag kan säga att ni hade väldigt lite stöd för de här förslagen. Det var därför vi valde att säga att vi gärna lånar ut pengar, men inte till dessa villkor. Det kan uppröra Carl B Hamilton, som tycker att han har rätten att diktera villkor för andra länder, men det tycker inte vi att vi har.

Anf. 75 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Fru talman! Jag tror säkert att Ulla Andersson haft kontakter i Irland, sannolikt med meningsfränder till henne själv. Men frågan är om hon haft kontakt med majoriteten i det irländska parlamentet. Irländska folkets åsikt är ändå den som kommer fram i ett beslut stött av majoriteten i parlamentet. Om man hittar enskilda personer eller organisationer som tycker likadant som man själv kan det vara intressant och kul medan man är där. Men om man som annat land ska ta ställning till vad Irland tycker som land kan man inte gå någon annanstans än till den regering som finns och det demokratiskt valda parlament ur vilket denna regering springer.

Ulla Andersson sade flera gånger att hon har svårt att förstå. Jag förstår att Ulla Andersson har svårt att förstå det här om hon inte förstår hur demokratin i Irland fungerar. Det är den irländska regeringen som företråder Irland, inte enskilda personer eller organisationer som Ulla Andersson träffar när hon är där.

Jag tycker att det är lite magstarkt att säga att Sverige inte ska hjälpa ett annat land därför att det inte har gjort sin apoteksavreglering på det sätt som Ulla Andersson tycker är bäst. Ulla Andersson kanske är helt emot det. Och elmarknaden i Irland får inte förändras på det sätt som irländarna gör. Det ska göras på Ulla Anderssons sätt. Först då kan Ulla Andersson acceptera att Irland får stöd. Jag tycker att det är lite småttigt, för att inte tala om att Ulla Andersson säger att den irländska demokratin inte fungerar som hon vill och att man därför inte ska stödja Irland. Den irländska demokratin är förvisso inte någon kopia av den som råder i Sverige. De har sina egna valkretsar, valsysteem etcetera. Men den duger

gott för att Sverige som demokrati ska kunna göra upp med ett annat land som också är demokratiskt om ett avtal för att hjälpa det landet och visa solidaritet i praktiken och inte bara snack.

Prot. 2011/12:111
9 maj

Utlåning till Irland

Anf. 76 BO BERNHARDSSON (S):

Fru talman! När det gäller Socialdemokraternas positioner i de här frågorna ser det ut så här: Vi har sagt att vi naturligtvis är beredda att hjälpa till för att rätta upp situationen, bland annat i Irland, men också i andra euroländer. Sedan är det så, som Ulla Andersson säger, att det inte var någon offentlig skuldkris i Irland som var utgångspunkten för att krisen uppstod. Det gäller också Spanien och en rad andra länder. Det var en privat skuldsättning och en finanskris som triggade i gång det hela och sedan ledde till att man fick problem i den offentliga ekonomin.

Jag förstår däremot inte varifrån Ulla Andersson hämtar sin bild när det gäller verklighetsbeskrivningen av hur det här går till. Vi har såvitt jag vet inte ställt några krav, och vi har lyft fram frågan gång på gång i EU-nämnden och finansutskottet. Det är en sak att ett land som har hamnat i skuld måste ha en plan för att konsolidera och rätta upp sin ekonomi. Det är självklart. Men det är upp till landet självt att bestämma hur man gör det. Jag hoppas verkligen att vi inte har rekommenderat några privatiseringar. Jag tycker inte att det är särskilt vettigt att lösa ekonomiska kriser av den sort som vi ser med hjälp av privatiseringar och utförsäljningar. Men det är irländarnas beslut. Jag kan tycka att det är dumt, men det är irländarnas beslut.

Vi har gång på gång i EU-nämnden tagit upp frågan om fackliga rättigheter med Anders Borg, och vi har drivit den när det gäller sexpacken, lagstiftningen som vi nyligen har genomfört. Vi har fått viss framgång beträffande att skriva in att man måste visa respekt från kommissionens, andra medlemsländers och IMF:s sida för fackliga rättigheter och löner. Vi har nått framgång på den punkten, tycker jag.

Men sedan är det så att vi inte riktigt kan veta vad som händer mellan skål och vägg. Det är rätt dystert. Inte minst om man har en enda valuta är handlingsutrymmet begränsat. Det skulle inte vara enklare att gå ur valutan heller. I dag tror jag att det är ofrånkomligt att det leder till försämringar och stora påfrestningar också för löntagargrupperna. Det är dystert. Man kan säga att det är orättvist, eftersom det var finanssystemet och bankernas utsvävningar som ledde till krisen. Det drabbar löntagarna. Notan hamnar dess värre till sist någonstans.

Bara för att upprepa detta: Från vår sida är det glasklart. Det som har gällt i diskussionerna om Irland, den europeiska terminen och så vidare är att det är en sak att man när ett land hamnar i kris ställer krav på att de måste upprätta en plan för att ta sig tillbaka till hållbara och uthålliga statsfinanser. Men sedan måste kommissionen och vi respektera att det är länderna själva som väljer vilka åtgärder de ska sätta in. Jag kan, som Ulla Andersson, tycka att vissa av åtgärderna som Irland eller andra länder har valt inte är särskilt vettiga, till och med att de är kontraproduktiva. Det är för mycket åtstramning och för lite investeringar. Men det är faktiskt inte vårt beslut. Vårt beslut har gällt frågan: Vill vi vara solidariska med Irland – vilket vi är; vi är faktiskt en del av Europa – eller vill vi inte vara det?

Anf. 77 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag står här med avtalet. Här står det nedpunktat vad Irland ska göra 2010, 2011, 2012 och så vidare. Det är alltifrån pensions-sänkningar, lönesänkningar, sänkta minimilöner, sänkta ingångslöner, privatiseringar och inskränkningar av fackliga rättigheter till att kommissionen ska vara rådgivande i kollektivavtalsfrågor och sådana saker. Det är det som Sverige har ställt sig bakom. Därmed har också Socialdemokraterna ställt sig bakom det.

Detta var det underlag vi hade när vi fattade beslut om huruvida vi skulle ge lån till Irland. Som jag sade hade jag gärna varit med och lånat ut pengar till Irland. Jag tycker att man kan kräva att de ska upprätta någon form av plan för vilka åtgärder de ska vidta, ungefär som Bo Bernhardsson sade. Men om man sitter i situationen att man har ett budgetunderskott på 30 procent för att man har gått in och räddat banker och helt plötsligt har en statsskuld på 120 procent är man i ett väldigt utsatt läge. Frågan är vilken förhandlingsstyrka man över huvud taget har när det kommer en samlad trupp och säger: Detta ska ni göra för att få ta del av lånen!

Jag tycker inte att detta egentligen är riktigt demokratiskt heller, för man är i en väldigt utsatt situation och har bara att köpa det som pådyvlas en. Därför tycker jag att det är tråkigt att fackliga rättigheter och krav på privatiseringar i andra länder inte har större tyngd i Sveriges riksdag än att det är vi som ska stå och ifrågasätta och problematisera detta själva från Vänsterpartiets sida.

Som sagt var detta det underlag vi hade innan vi fattade beslut i finansutskottet och när vi hade förhandlingarna om huruvida vi skulle ingå avtalen. Det är inget hemlighetsmakeri. Vi satt och hade de här samtalen via telefon, och så fick vi höra ungefär vad låneavtalen skulle innehålla. Men sedan fick vi det nedskrivet och överskickat till oss innan beslutet togs. Det var då vi sade: Nej, vi kan inte stå bakom de här kraven. Visst kan man ha krav när man lånar ut pengar, men det måste finnas någon form av begränsningar, och de är vida överstigna i de här kraven.

Anf. 78 BO BERNHARDSSON (S) replik:

Herr talman! När vi får det här underlaget är det framtaget i en process inom Irlands demokratiska system där fackliga organisationer haft möjlighet att delta. Men om det då inte passar oss ska vi alltså säga att vi tycker att de har kommit fram till fel slutsatser. Ja, det kan man tycka. Men sådan har inte vår utgångspunkt varit, och sådan är den inte.

Jag säger det en gång till. Så här är det: Den som är i skuld är inte fri. Det är glasklart så att har man hamnat i en sådan situation har man ett knepigt läge. Det är legitimt att ställa kravet.

Vi kan tycka vad vi vill om euron. Men om man är med i det systemet blir det rätt rimligt att andra länder i systemet har synpunkter. Man har satt sig i den sitsen att man måste prestera en plan för att ha hållbara och uthålliga finanser på sikt. Sedan kan man laborera olika med skattehöjningar, låta bli att privatisera och så vidare. Men man måste ha en plan.

När man är satt i den skuldsitsen har man inte ett jättebra utgångsläge. Det är irländarna själva som har att prestera och i så fall ta fram alternativ till det som du redovisar att man har kommit fram till.

Vi har sagt – och så måste det vara – att man måste respektera den nationella suveräniteten från Sveriges sida och kommissionens sida. Jag utgår från att man har gjort det. Men det är klart att Irland befinner sig i en väldigt svår situation där man måste presterar lösningar som leder till konsolidering av budgeten.

Det är rätt otrevliga processer över huvud taget.

Anf. 79 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Visst är det så att man har en väldigt begränsad handlingsfrihet när man hamnar i en sådan situation. Irland var ett land som inte hade en stor bruttoskuld och inte heller hade för stora offentliga utgifter. Det var inte problemet. Problemet var att man gick in och räddade sin banksektor.

Det man gör och kommer att nästan ensidigt göra är att skära i de offentliga utgifterna. Jag tycker precis som Bo Bernhardsson att man ska ha en plan för hur man ska klara av att hantera sin situation. Men det borde kanske vara Irland själv som lägger fram ett förslag. Så har det inte riktigt varit här.

Det är långivarna som har ställt kraven. Jag menar att irländarna har fått köpa det under galgen. Man kan diskutera hur mycket demokrati och frivillighet det är i det.

Hade vi velat hade vi kunnat ge ett grannlandslån till Irland och sagt: Varsågod, vi är med och lånar ut pengar till er. Lägg fram en plan för oss hur ni tänker hantera de pengarna i så fall. Men det valde man att inte göra.

Man valde att ställa sig bakom EU:s och IMF:s lånekrav. Det är det som jag menar är själva problematiken. Där finns sådana krav som verkligen inskränker det nationella självbestämmandet. Jag menar också att det är väldigt långtgående när man inskränker till exempel fackliga rättigheter och kräver privatiseringar.

Om man tittar på historien kan man också se att Internationella valutafonden har varit inne i ett otal länder och ställt sådana krav. Utfallet av de kraven har inte varit så gott. Det har blivit en väldigt stor diskussion. Alldeles före krisen var det väldigt många länder som valde att betala tillbaka sina lån i förtid för att de förlorade så mycket på den politik som IMF och Världsbanken förde. Nu försöker man pådyvla europeiska krisande länder samma medicin.

Det finns ett demokratiproblem när man kommer till ett land i väldigt stor nöd och utsatthet och säger: De här kraven ska ni uppfylla, annars får ni klara er själva. Då är inte demokratin så omfattande som den borde vara.

Anf. 80 BO BERNHARDSSON (S) replik:

Herr talman! Det finns ett stort demokratiproblem. Det ser vi nu spelas upp framför våra ögon i bland annat Grekland. Det är en större diskussion. Visst hamnar demokratin i en väldigt knepig situation i Europa.

När det gäller Irland har vi inte olika uppfattningar om upprinnelsen till krisen. Irland hade ungefär lika bra statsfinanser som vi har nu bara något år eller ett par år innan finanskrisen slog till. Men det hjälper inte.

Vi kan diskutera, önska att det hade varit annorlunda och lägga den moraliska skulden där den ska ligga. Men Irland har de facto dragit på sig ett stort ekonomiskt problem som måste lösas någonstans.

Ulla Andersson säger att vi skulle ha kunnat ställa till förfogande ett eget bilateralt lån. Det skulle vi väl ha kunnat. Vad hade Ulla Andersson sagt då om irländarna hade kommit med en plan och sagt att nu ska vi försämra fackliga rättigheter, sänka löner och privatisera? Vi hade sagt: Då blir det ingenting.

Jag tar det en gång till. Vi har gång på gång hävdat vår utgångspunkt i EU-nämnden och finansutskottet när det gäller detta, europeiska terminen och alla dessa processer som nu pågår. Man måste visa respekt för den nationella suveräniteten.

Det är framför allt länderna själva som måste bestämma vilka metoder de väljer. Vi har också understrukit detta med att i högsta grad visa respekt för just fackliga rättigheter och de modeller för lönebildning som man har valt i respektive land.

Den som är i skuld sitter naturligtvis i en svår sits. Kan man inte prestera egna bättre lösningar tvingas man kanske lägga fram lösningar som inte är särskilt attraktiva.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

11 § Offentlig upphandling från eget företag

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2011/12:FiU42
Offentlig upphandling från eget företag (prop. 2011/12:106).

Anf. 81 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! I den proposition och det betänkande som vi i dag debatterar föreslås att det i lagen om offentlig upphandling införs ett nytt så kallat in house-undantag från kravet på upphandling. Det nya undantaget innebär att avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet och en juridisk person eller en gemensam nämnd inte anses utgöra ett kontrakt enligt lagen om offentlig upphandling. Undantaget gäller endast under förutsättningen att vissa kontroll- och verksamhetskriterier har uppfyllts.

Socialdemokraterna stöder det permanenta undantaget som föreslås i propositionen. Men vi anser att undantaget borde ha fått en mer generell utformning så att även koncerninterna transaktioner mellan kommunala bolag hade omfattats. Med den lagstiftning som regeringen nu föreslår finns en uppenbar risk att kommuner och landsting tvingas till betydande och för skattebetalarna mycket kostsamma förändringar i hur man organiserar sin verksamhet, vilket också har påpekats av Sveriges Kommuner och Landsting. Det är olyckligt att regeringen valt att inte lyssna på just dessa synpunkter.

Vi förstår att regeringen har tagit hänsyn till det oklara rättsliga läge som råder inom EU när det gäller just möjligheten att undanta koncerninterna transaktioner från kravet på upphandling. Men i stället för att utgå från att EU-domstolen i ett eventuellt framtida utslag inte kommer att godta koncerninterna transaktioner anser vi att regeringen borde ha haft ambitionen att få en praxisbildning genom att föreslå en nationell bestämmelse som sedan hade kunnat prövas av EU-domstolen. Det är så vi testat EU:s lagstiftning. Vi beklagar att regeringen väljer att tolka lagstiftningen innan EU själv kunnat få göra det.

Herr talman! Lagen om offentlig upphandling upplevs av många som otydlig och krånglig. Det finns en stor osäkerhet om vad som är möjligt inom lagstiftningen, hur den ska användas på bästa sätt och hur man ska få ut mesta möjliga effekt av den lagstiftning som finns.

Det är en viktig lagstiftning och ett viktigt regelverk för kommuner, landsting och inte minst näringsliv. Det är mycket olyckligt och otillfredsställande att denna osäkerhet råder. Det finns många gånger en förvirring när det gäller vad som är möjligt.

Just därför är det olyckligt att regeringen väljer att pytsa ut förändringarna i lagstiftningen trots att vi har en pågående utredning och att det pågår ett arbete som är ganska gediget inom EU som kommer att påverka även vår nationella lagstiftning. Det är olyckligt att man inte tar ett mer samlat grepp om just den här frågan.

Det borde ha varit en mer heltäckande proposition som vi i riksdagen hade kunnat hantera utifrån ett större perspektiv än vad vi gör i dag. Men läget är som det är. Utifrån det har jag inget annat yrkande än bifall till vår reservation.

Anf. 82 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Herr talman! Som vi precis har hört handlar detta om offentlig upphandling som man kan frånga i vissa fall om man handlar inom eget företag när det gäller bolag. Reglerna för hur myndigheterna kan och får göra dessa undantag innebär att ärendet blir väldigt tekniskt. Jag tar därför på mig att upprepa lite grann av det Marie Nordén precis har sagt.

Jag vill börja med en historisk tillbakablick och berätta att vi tidigare har debatterat och beslutat i ett ärende om de så kallade Teckalreglerna, som innebär att man kan göra avsteg från lagen om offentlig upphandling.

Då, vid det förra tillfället, fattades ett tillfälligt, tidsatt beslut som har sin utgång vid årsskiftet 2012/13. Det är det som vi nu permanentar i denna del. Det vi säger är att man vid upphandling i de fall bolaget lever upp till kontroll- och verksamhetsregler inte behöver följa lagen om offentlig upphandling, utan man handlar då internt. Den upphandlande myndigheten måste då stå upp för att de utövar kontroll över den juridiska person och den gemensamma nämnd som motsvarar den kontroll som man utövar över sin egen förvaltning.

Det som också gäller är att man måste uppfylla krav på att huvuddelen av verksamheten bedrivs med den eller de myndigheter som kontrollerar den. Om detta uppfylls till fullo anses relationen vara intern, och då kan man göra avsteg från lagen om offentlig upphandling. I denna del finns, som ni har hört, en samsyn i utskottet.

Däremot finns det skilda åsikter om hur finansutskottet ska skriva i den del i betänkandet som handlar om koncerninterna transaktioner, det vill säga köp och sälj mellan kommunala bolag. Här vill reservanterna Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna göra en skrivning som i dag säger något annat än vad EU-rätten gör. Det innebär att man med detta förslag skriver in en EU-praxis som ännu inte har bestämts av EU-domstolen.

Därmed menar de att detta hjälper kommuner och landsting att få en större säkerhet i beslutet. Denna uppfattning delar inte jag, som menar att vi ska ha en skrivning från finansutskottet som följer såväl nuvarande som blivande praxis i EU-domstolen samtidigt som vi håller öppet för koncerninterna transaktioner, det vill säga möjligheten till köp och sälj.

Med vår skrivning, herr talman, anser vi att vi uppnår två mål samtidigt utan att gå emot lagstiftning. För det första: Vi följer en uppfattning om att svensk lagtext språkligt sett ska utformas i enlighet med EU-praxis och inte mot den. För det andra: Det finns en skrivning i lagtexten som varken exkluderar eller inkluderar anskaffningar som görs inom ramen för koncern eller koncernliknande avtal, det vill säga köp och sälj mellan bolag.

Därmed täcker vi in såväl nuvarande praxis som kommande praxis, och lagförslaget har då också tagit hänsyn till möjligheten att köpa och sälja inom koncern. Remissvar har också pekat i denna riktning, bland annat det som SKL har skrivit och som det hänvisas till i reservationen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 16 §.)

12 § Trygg naturgasförsörjning

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2011/12:NU18
Trygg naturgasförsörjning (prop. 2011/12:68).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

13 § Energipolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2011/12:NU19
Energipolitiska frågor.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 16 §.)

Föredrogs
näringsutskottets utlåtande 2011/12:NU20
Energifärdplan för 2050 (KOM(2011)885).

*Energifärdplan
för 2050*

Anf. 83 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Vi ska nu behandla näringsutskottets utlåtande nr 20 som handlar om energifärdplan för år 2050. Jag vill göra kammaren uppmärksam på att detta är en historisk debatt. Det är första gången man behandlar ett kommissionsmeddelande innan det har åkt runt i systemet i parlament och i ministerråd. Detta är ett nytt sätt att arbeta, och vi får utvärdera vad det har gett så småningom.

I meddelandet tas upp hur EU-ländernas energiproduktion fram till år 2050 ska kunna bli i det närmaste koldioxidfri utan att energiförsörjning och konkurrenskraft skadas för att bidra till att EU når målet om minskade växthusgasutsläpp till år 2050.

Herr talman! EU-kommissionen har undersökt hur EU i fem framtidsscenarioer kan nå en minskning på 80 procent av växthusgasutsläppen, vilket motsvarar en minskning av ca 85 procent av de energirelaterade utsläppen inbegripet utsläpp från transportsektorn.

De fem framtidsscenarioerna är följande: hög energieffektivisering, diversifierade teknologier, stor andel förnybar energi, fördröjd utveckling av avskiljning och lagring av koldioxid, så kallad CCS, och ingen kärnkraftsutbyggnad.

Kommissionens slutsats är att det är möjligt att utforma energisystemet så att det går att minska koldioxidutsläppen och att energisystem med låga utsläpp på lång sikt kan bli mindre kostsamt jämfört med dagens förda energipolitik.

Kommissionen konstaterar vidare att omfattande energibesparingar kommer att ske och att användandet av förnybara energikällor kommer att öka markant. Dessutom måste CCS få en central roll i energiomställningen, och kärnkraften ger ett viktigt bidrag till att minska CO₂-utsläppen. En annan slutsats som kommissionen drar är att det kommer att krävas mycket omfattande investeringar i det framtida europeiska energisystemet, men det kan också innebära en konkurrensfördel för EU-länderna i framtiden. Slutligen konstaterar kommissionen att för att nå målen till 2050 krävs det att man fullt ut genomför den gemensamma energipolitiken.

Herr talman! Samtidigt som kommissionen har lagt fram detta meddelande om energifärdplan har man lagt fram en färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnått samhälle som behandlas av miljö- och jordbruksutskottet. Det huvudsakliga budskapet i detta meddelande är att man dels måste sätta delmål till år 2030 och 2040, dels hur stor minskningen måste vara i olika sektorer. I allt väsentligt kommer kommissionen fram till samma slutsats, det vill säga att EU kommer att bli mer konkurrenskraftigt i förhållande till andra regioner i världen om man genomför de båda färdplanerna.

Herr talman! Minoritetsregeringen har mottagit energiplanen väl. Man menar bland annat att kommissionen skyndsamt måste komma fram med konkreta förslag. Man invänder mot att det måste råda kostnads-

effektivitet och effekter på hela ekonomin. Minoritetsregeringen tror på generella åtgärder såsom ekonomiska styrmedel som energiskatter, koldioxidskatter och utsläppshandel för att åstadkomma kostnadseffektiva utsläppsminskningar. Man instämmer också i att energieffektiviseringar, förnybar energi och kärnkraft är viktiga medel för att nå målen om minskade utsläpp av växthusgaser.

Herr talman! Vi socialdemokrater välkomnar också Energy Roadmap. Det är viktigt att man redan nu sätter ut en tidpunkt för när vi vill uppnå ett fossilfritt samhälle. Vi från S, V och MP har redan tidigare föreslagit att man ska uppdra till Energimyndigheten att utreda när vi kan ha ett helt fossilfritt samhälle. Detta avvisade majoriteten, vilket förvånade oss då vi var övertygade om att det var ett mycket viktigt mål för alla riksdagens partier.

Herr talman! Vi har i huvudsak två viktiga invändningar mot kommissionens slutsatser. Den första gäller att kommissionen och minoritetsregeringen har anslutit sig till kärnkraftslobbyn, som tycks tro att kärnkraften är svaret på de stora utmaningar som finns inom energisektorn. Vi har för svenskt vidkommande kunnat konstatera att kärnkraften ska fasas ut i en takt som inte hotar svensk konkurrenskraft och arbetstillfällena. Det är alltjämt vår ståndpunkt när det gäller kärnkraften.

Men det finns också ytterligare skäl att invända mot att kärnkraften skulle vara en del av lösningen för att uppnå ett fossilfritt samhälle. För det första tycks kommissionen och minoritetsregeringen tro att den energi som produceras av kärnkraft är koldioxidfri. Det är häpnadsväckande att man trots 30–40 års debatt inte har förstått någonting. Man blundar för att kärnkraften från uranbrytning till slutförvar innebär mycket stora påfrestningar på miljön och dessutom inte på något sätt kan betraktas som koldioxidfri. Tvärtom är och förblir kärnkraften en mycket farlig hantering för samhället och för miljön.

För det andra tycks nya kärnkraftverk innebära att det blir en mycket dyr form av energi. Ser man till de länder som i dag bygger ny kärnkraft i Europa, främst Frankrike, Storbritannien och Finland, är det tveksamt om industri och hushåll kommer att ha råd att köpa den energin.

Herr talman! Vår andra invändning är regeringens och kommissionens tro på att CCS skulle kunna bidra till att uppnå målen om ett nästan koldioxidfritt EU till 2050. Det finns flera invändningar mot denna teknik. För det första är det en teknik som fortfarande befinner sig på forskningsstadiet. För det andra måste frågan ställas var lagringen av denna koldioxid skulle ske. Låt mig i detta sammanhang påminna kammaren om att Vattenfall så sent som för några veckor sedan fick nej till att lagra avfallet i de tomma berggrummen i Nordsjön efter att man tömt dem på naturgas.

Herr talman! Vi är ett litet exportberoende land med en stor exportindustri som är elintensiv. Vi måste ha svaret på hur vi ska behålla konkurrenskraften för exportindustrin under denna övergångstid även om vi instämmer i kommissionens analys – det kommer att krävas stora investeringar för att uppnå kommissionens mål för att sedan komma in i en situation där vi kan få stora konkurrensfördelar genom våra investeringar. Minoritetsregeringen måste noggrant analysera hur vi ska behålla Sveriges goda konkurrenskraft trots att energipriserna lär öka. Vi social-

demokrater förordar att regeringen ska se till att hålla nere energipriset för den elintensiva industrin även i framtiden.

Herr talman! Jag måste i detta sammanhang påpeka minoritetsregeringens dubbelspel när det gäller energieffektivisering. Regeringen har en övertro på att ekonomiska styrmedel som energiskatter, koldioxidskatter med flera är de mest effektiva styrmedlen för att uppnå energieffektivisering. Vi socialdemokrater instämmer delvis i detta, men det behövs ännu fler effektiva styrmedel än skatter och avgifter. Regeringen har nästan helt avvisat samtliga konkreta åtgärder för att uppnå EU:s energieffektiviseringsdirektiv trots att Sverige knappast kan anses som ett föregångsland när det gäller energieffektivisering.

Minoritetsregeringen avvisar helt frågan om vita certifikat, renovering av offentliga byggnader med mera. Några alternativa förslag har man inte heller. Man ställer upp på EU:s energieffektiviseringsmål men vill inget göra. Men pratar gärna vitt och brett om vad andra ska göra men har inga egna förslag. Ordspråket om att tomma tunnor skramlar mest har aldrig passat bättre än för hur minoritetsregeringen hanterar energieffektiviseringsmålen.

Herr talman! Avslutningsvis vill vi socialdemokrater slå ett slag för en av de viktigaste investeringar som vi kan se i dag, nämligen investeringar i smarta nät. Näten kommer i framtiden att vara en del av både energisparåtgärder och energieffektiviseringar. Vi behöver nät där man både kan få energi och också leverera in energi. Det är beklagligt att varken regeringen eller kommissionen har tagit denna fråga på allvar.

Herr talman! Jag vill slutligen yrka bifall till reservation 1.

Anf. 84 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! Sverige liksom många andra länder står inför ett vägval. Dagens kärnkraftverk börjar bli gamla och skruttiga. Det är dags att fatta beslut om framtidens energi.

Företagen i energibranschen står nu med en påse pengar som ska investeras i den elproduktion som ska ta vid när dagens tio kärnkraftsreaktorer ska avvecklas av åldersskäl. Det är långsiktiga investeringar som behövs, och branschen behöver få tydliga besked om vart vi är på väg.

Regeringens energipolitik är allt annat än tydlig. Allianspartiernas energiöverenskommelse ger ingen guidning till branschen om vilken energi som ska ta vid. Folkpartiet säger att överenskommelsen innebär ny kärnkraft, medan Centerpartiet säger att den garanterar att ingen ny kärnkraft ska byggas. En överenskommelse som kan tolkas hur som helst är inte mycket värd.

Medan regeringen tvistar om innebörden av sin uppgörelse flyttar investeringar i förnybar energi till länder med en tydligare inriktning. Ett av Sveriges stora solcellsföretag berättar att man flyttar utomlands därför att regeringens oklarhet om kärnkraften inte ger svar på om det kommer att finnas plats för deras solel. Denna oklarhet i energipolitiken gör att Sverige nu blir omsprunget och tappar viktiga gröna jobb.

Mot denna oklarhet ställer vi i dag alternativet om 100 procent förnybar energi. Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet presenterar ett gemensamt förslag med en tydlig inriktning på ett helt förnybart energisystem. I vår gemensamma reservation skriver vi: ”I stället för att göra kostsamma investeringar i kärnkraft förordar vi en kraftfull utbygg-

nad av förnybar energi och en offensiv satsning på energieffektivisering.”

I denna riksdag står en majoritet av ledamöterna bakom målet om 100 procent förnybar energi, men regeringens uppgörelse står i vägen för den politiska inriktning som har stöd av fler. S, MP och V står bakom målet om 100 procent förnybart. Även Centerpartiet säger sig stå bakom detta mål, men man låter sig ännu låsas in av Moderaterna och Folkpartiet.

I Danmark har de två politiska blocken enats om målet 100 procent förnybar energi. Det är precis en sådan tydlighet som även svensk energipolitik behöver.

Utvecklingen i världen visar tydligt att framtidens energi är förnybar. Den förnybara sektorn växer snabbare än både kärnkraft och kolkraft tillsammans. Det avvecklas fler kärnkraftsreaktorer än det byggs nya. För några dagar sedan stängde Japan ned den sista av sina 54 kärnkraftsreaktorer. Eon har rapporterat att man drar sig ur planerna på att bygga kärnkraft i Storbritannien. Frankrikes nye president Hollande har gått till val på att inleda en kärnkraftsavveckling.

Kvar i Västeuropa står ett försök att bygga kärnkraft, Olkiluoto i Finland. Bygget är nu fem år försenat och kostnaden mer än dubbelt så hög som beräknat. Elen från Olkiluoto beräknas bli 20 öre dyrare per kilowattimme än den el som nu levereras från vindkraft.

Den svenska debatten om kärnkraft är lika förlegad som kärnkraftstekniken. Det enda som är säkert med kärnkraften är att den inte behövs.

Sverige har bland de bästa förutsättningarna för ett helt förnybart energisystem. För att nå dit behövs två förändringar i förhållande till dagens politik: en energieffektivisering värd namnet och en återgång till den tidigare, betydligt högre, utbyggnadstakten av förnybar energi.

De kommande tio åren väntas utbyggnadstakten av förnybar energi halveras jämfört med de senaste 40 åren enligt regeringens egna prognoser. Takten de kommande tio åren är 1,2 procent ökning per år fram till 2020. Det är den näst lägsta utbyggnadstakten i EU efter Lettland. Trots att vindkraften växer har utbyggnadstakten sjunkit sedan regeringens uppgörelse.

I dag föreslår Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet en kraftfull utbyggnad av förnybar energi. För att nå dit förordar vi höjda ambitioner i elcertifikatsystemet.

Herr talman! Förutsättningarna är goda för att göra lönsamma energieffektiviseringar, men regeringen Reinfeldt strider i EU för rätten att få fortsätta slösa energi. Det är dåligt för både miljön och konkurrenskraften. Många företag visar tvärtom att det går att energieffektivisera. Som exempel kan nämnas Volvo i Torslanda, som halverade sin elanvändning per tillverkad bil efter att ha lärt av sina kolleger i Belgien. Det är inte rimligt att Sverige har dubbelt så hög elanvändning per person som en genomsnittlig dansk, tysk eller engelsman. Många bedömer att användningen i Sverige kan halveras och att hela minskningen innebär ekonomiska vinster.

Sverige behöver smartare hus, effektivare transportsystem, moderna tillverkningsprocesser och en genomtänkt uppvärmning. EU:s mål om 20 procent energieffektivisering till år 2020 bedöms inte bli uppnått. Regeringen agerar här bromskloss och säger nej till alla konkreta åtgärder utan att presentera egna.

I vårt gemensamma förslag föreslår Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet bindande mål för energieffektivisering. För att befria människor från höga energikostnader ser vi positivt på ett förslag om vita elcertifikat som redan har införts i många länder. Förslaget innebär att energiföretagen avkrävs årliga energibesparingar med en metod som liknar den som gäller för utsläppsätter i Europa. Ett system för mer nytta med mindre energi minskar sårbarheten för både hushåll och företag vid elpristopp.

I Europa finns fortfarande mycket klimatskadlig fossil energi. EU:s energifärdplan fastslår att vi inte kommer att nå målet att minska utsläppen med 80–95 procent till år 2050 om vi inte inför ytterligare åtgärder. Energipolitiken är helt avgörande för att vända trenden i fråga om ökade klimatutsläpp. Förnybart är det snabbaste och billigaste sättet att fasa ut den smutsiga kolkraften.

Energipolitiken är också viktig för att hantera den ekonomiska nedgången. Det är i förnybar energi som många gröna jobb kommer att växa fram. European Wind Energy Association beräknar att vindkraften kommer att sysselsätta över 500 000 människor i EU till år 2020. Frågan är hur många av dessa gröna jobb som vi vill attrahera till Sverige.

Sverige förtjänar en tydlig inriktning mot framtidens energisystem. I takt med att regeringens uppgörelse från 2009 framstår som alltmer osäker och visionslös ökar tveksamheten hos alla de aktörer som vill satsa på förnybart. I stället behövs en energipolitik som fasar ut kärnkraften i takt med satsningar på förnybart och energieffektivisering.

En sådan inriktning har också stöd hos svenska folket. I de senaste opinionsciffrorna från oberoende SOM-institutet ser vi att kärnkraftsmotståndarna i dag är fler än anhängarna. Fler vill avveckla än bygga nytt. När man frågar människor vilken el de helst vill ha i sitt eluttag är inriktningen ännu tydligare. 85 procent vill ha el från förnybara energikällor. Endast 8 procent föredrar kärnkraftsel.

Energipolitik handlar ändå om att människor ska kunna sätta på spisen där hemma med gott samvete.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 med målet om 100 procent förnybar energi.

Anf. 85 LARS ISOVAARA (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2.

Energifärdplan för 2050 tar upp, som det beskrivs, hur Europas energiproduktion i framtiden ska kunna bli i det närmaste koldioxidfri, utan att energiförsörjningen och konkurrenskraften störs, för att bidra till att EU når målet om minskade växthusgasutsläpp till 2050.

Det kan tyckas att 2050 ligger långt fram i tiden, men vi ska ha i åtanke att energipolitik och energisystem inte är något som snabbt kan förändras vare sig genom enkla politiska beslut eller genom snabba tekniska lösningar.

Miljöprövningar, myndighetstillstånd och remisser av infrastrukturärenden och överklaganden kan ta bra många år innan beslutet slutgiltigt kan fattas. Dessutom tillkommer den tekniska projekteringstiden och tiden för själva uppförandefasen.

Det är av vikt att betona att de slutsatser som kommissionen har redovisat till stor del bygger på osäkerhetsmoment i form av framtida eko-

nomisk tillväxt, världsmarknadspriser, politiska förändringar etcetera. Många av de frågor som berör exempelvis koldioxidutsläpp och andra globala miljöfrågor måste lösas – och de kan inte lösas på annat sätt – genom avtal och i samverkan med länder utanför EU.

Herr talman! Jag kan först konstatera att energifärdplanens väsentligaste villkor är: koldioxidfri utan störningar av vare sig energiförsörjning eller konkurrenskraft. Enligt min mening ligger Sverige bra till för att uppfylla villkoren. Sverige har redan nu en så gott som koldioxidfri elproduktion i form av kärnkraft, vattenkraft och nu också vindkraft på marginalen.

Genom att ha gått från en småskalig oljeförbränning till storskaliga fjärrvärmeanläggningar, med i många fall biomassa som bränsle, har vi lyckats minska nettoutsläppen av koldioxid. Restvärme utnyttjas också till viss del.

Utmaningen när det gäller de svenska koldioxidutsläppen ligger således inte på sikt inom elproduktion eller hushållsvärme utan snarare på transportsidan. Men den delen måste till stor del lösas med överenskommelser över nationsgränserna.

Jag kan svårligen se framför mig hur det skulle kunna fungera med inkompatibla drivmedelslösningar bara för att fordon passerar gränsen mellan exempelvis Sverige och Norge. En fordonsmotormodell som enbart fungerar under svenska premisser och villkor skulle knappast gagna någon.

Ät vilket håll de tekniska lösningarna inom motorutvecklingen slutligen bär hän kan man inte mer än spekulera i. Vi får inte glömma bort att det finns helt andra marknader än den europeiska marknaden, marknader som kan tänkas styra mot ett håll där den europeiska fordonsindustrin bara helt enkelt har att haka på utvecklingen för att inte bli akterseglad.

Just i det sammanhanget är det värt att notera att särskilt Kina och nu även Indien har en utveckling inom fordonsbranschen som måste beskrivas som anmärkningsvärd. Några aktuella siffror är ganska talande och inte minst tänkvärda.

Antalet nyregistrerade fordon i Kina uppgick till 1,4 miljoner under december 2011. Inom EU uppgick det till knappt 1 miljon under januari 2012. Vilken marknad som kommer att sätta standard för fordonsdrivmedel återstår således att se. Jag vill bara påminna om att de konventionella drivmedlen oftast döms ut, men vi får inte glömma bort att de moderna motorerna också hela tiden utvecklas mot en lägre bränsleförbrukning.

När det gäller transportsektorn är det givetvis önskvärt att så mycket som möjligt överförs från väg till tågtransporter, men i grund och botten är det en helt annan diskussion.

Herr talman! Beroendet av fossila bränslen, i första hand kol, bör på sikt brytas. Men vi ska inte förvänta oss några snabba lösningar på de problem som finns ute i Europa med koldioxidutsläppen.

Alltför stora förhoppningar kan heller inte i detta läge knytas till CCS-tekniken. Tekniken är oprövad. Det återstår en hel del teknikutveckling. Och till detta kommer avsevärda investeringskostnader för att bygga ut infrastruktur.

De stora investeringskostnader som krävs i form av utbyggnad av exempelvis ledningskapacitet måste belasta de enskilda nationernas budge-

tar, och det måste ske under marknadsmässiga villkor. Utvecklingen får dessutom inte gå i den riktningen att nya lokala miljöproblem skapas.

Under den tid som jag var verksam som utvecklingsingenjör kunde jag ta del av många tekniska projekt som i förstone verkade lovvärda men som stupade av rent tekniska och ekonomiska orsaker eller till och med på politiska beslut i form av skatter eller färdriktning.

Energieffektivisering är en viktig åtgärd, men detta bör i hög grad skötas nationellt och under marknadsmässiga villkor. Villkoren är alltför olika i olika länder för att gemensamma normer och system ska kunna appliceras rakt av. Det är tyvärr ibland alltför lätt att fastna i svepande sifferkrav om effektiviseringar utan att ta ställning till om det finns andra, mer kostnadseffektiva åtgärder.

Herr talman! Att världens fjärde största ekonomi och dessutom en av världens största exportnationer, Tyskland, nu har antagit en, i mitt tycke, mycket våghalsig energipolitik är sannerligen inte något som bör belasta svensk inhemsk energipolitik. Att vindkraften helt skulle kunna täcka bortfallet av den tyska kärnkraften ser jag svårligen framför mig. Det är fråga om en femtedel av hela den tyska elförsörjningen.

200 miljarder euro pumpar Tyskland in i detta energiskifte. Det är en summa som är mer än hälften av Sveriges bnp. Jag håller det inte heller för otroligt att den storskaliga utbyggnad av vindkraften på land som nu ska ske i Tyskland kommer att möta motstånd från lokalbefolkningen.

Det finns dessutom en risk att Tyskland och Europa blir än mer beroende av gasleveranser från i värsta fall politiskt instabila regioner. Vinden blåser som bekant inte alla dagar och alla timmar, så gaskraftverk och kolkraftverk lär nog behövas för elbalansens skull.

Merkels kristdemokratiska miljöminister Norbert Röttgen har uttryckt sig så här: Världen tittar på oss. Vi måste lyckas.

Vad som händer om Tysklands vindkraftsplaner havererar kan man verkligen fundera över. Jag menar att det tyska beslutet på sikt kan drabba svensk export om vi får se en stagnerande tysk ekonomi.

En grundprincip bör gälla, och det är att varje stat bör sträva mot att vara självförsörjande när det gäller elproduktion.

Avslutningsvis, herr talman, får de mål som är uppsatta för att minska utsläppen av växthusgaser inte äventyra de enskilda hushållens ekonomi eller de nationella ekonomierna. Forskning och utveckling bör i högre grad lyftas fram som en framkomlig väg till en minskning av utsläppen. Det är av största vikt att konkurrenskraften för inhemsk industri inte försämras med risk för utflyttning av verksamhet eller produktion till länder med mindre ambitiös klimatpolitik.

Anf. 86 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Det vi i dag ska diskutera är näringsutskottets utlåtande till EU-kommissionens Energifärdplan 2050. Det är en välkommen debatt, och jag kan bara instämma i det Börje Vestlund och Lise Nordin tidigare har sagt. Det var väl valda ord, och i allt väsentligt håller jag också med i dessa anföranden.

Man kan ställa sig frågan varför EU-kommissionen kommer med Energifärdplan 2050. Det har sin bakgrund i jordens uppvärmning. För att inte nå över 2 graders höjning av medeltemperaturen måste vi vidta fler och effektivare åtgärder än vad som sker i dag.

EU-kommissionen skriver att fönstret håller på att stängas för att vi ska nå detta mål. Regeringen håller med om det. Även utskottet delar den uppfattningen. Då förväntar jag mig också att man presenterar någon form av svensk hållning när det gäller energipolitiken och den strategi som vi bör ha när vi går in i de här förhandlingarna.

Utgångspunkten för de diskussioner som har varit är att vi når de målsättningar vi har satt upp i 2020-målen om energieffektivisering, förnybar energi och att minska växthusgaserna. Men det räcker inte, vilket regeringen och utskottet håller med om. Fortsätter vi i den här takten kommer vi inte att nå målet 80–95 procents minskning av växthusgaserna till 2050, alltså det som är målet för att vi ska klara av 2 graders höjning.

Därför måste det vidtas ytterligare åtgärder utöver vad som redan har vidtagits. Då finns det en rad olika förslag i det här, och det som jag blir väldigt förvånad över är den svenska hållningen. Man säger en sak men motverkar i princip varje förslag som kommer. När det gäller energieffektiviseringen som är grunden för att klara av omställningen motarbetar regeringen dels vad EU-kommissionen har sagt om bindande mål, dels det danska ordförandeskapet som nu har lagt fram en rad förslag. Detta säger regeringen och utskottet blankt nej till.

Vi kommer alltså inte att kunna leva upp till målsättningen. Då svarar regeringen att vi har bättre system i Sverige, för vi har koldioxidskatter, vi har energiskatter och vi har ett handelssystem.

Men här är det på samma sätt väldigt tvetydigt vad regeringen egentligen vill. Man lyfter fram koldioxidbeskattningen som en mycket verksam del, och det kan jag hålla med om. Men den minskar vi i Sverige när det gäller fjärrvärme. Vi minskar det som vi i andra sammanhang säger är bättre än att ha bindande mål när det gäller energieffektivisering. Det är ett väldigt märkligt agerande.

I de här förhandlingarna blir därför regeringens politik inte trovärdig på en enda punkt när det gäller energieffektivisering, det som är grunden. Ni når inte upp till det här, men näringsutskottet ställer sig bakom det. Ni hyllar ett system med koldioxidbeskattning, men i praktiken går ni in och sänker den när det gäller fjärrvärmens. Hur ska ni ha det egentligen? Vad är regeringens politik?

När det gäller förnybar energi är det likadant. Ni säger att det behövs en kraftig utbyggnad av den förnybara energin, men i praktiken säger ni nej till de förslag som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har lagt fram när det gäller elcertifikatssystemen. Det måste höjas om vi ska nå 2-gradersmålet. Vindkraften kommer att slå i taket om något år, och vad händer då när vi har möjlighet att bygga ut den ytterligare?

Vi poängterar också forskning och utveckling som är en central del för att titta på vad smarta nät kan göra. Det gäller även lagring av energi. Då tänker jag inte på CCS-tekniken, utan jag tänker på möjligheten att lagra energi från sol- och vindkraften. Vi vet att det pågår mycket bra forskning inom ett av våra större företag i Sverige där man nu har lyckats komma fram till att lagra energi i upp till en timme. Men det behövs betydligt mycket mer forskning för att vi ska klara av dessa utmaningar.

Ni hyllar också systemet med utsläppshandel. Men som det har varit ser vi ju att det inte fungerar. Man är nere på 6 euro per ton koldioxid.

Det har ingen som helst betydelse. Vi måste sluta skänka bort utsläppsrätter till industrin som inte har behov av det. Det är en av orsakerna.

Vårt gemensamma mål från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet är ett fossilfritt Sverige med 100 procent förnybar energi. Det har vi i vår gemensamma reservation, och det har vi också lagt fram som ett förslag som riksdagen har röstat ned. I våra förslag har vi bett att Energimyndigheten skulle komma med ett förslag på hur det här skulle kunna se ut. Men ni tyckte inte ens att det var okej att de skulle få det uppdraget. Ni vill nämligen inte ha ett fossilfritt Sverige. Ni vill inte ha 100 procent förnybar energi i Sverige. Det är därför ni röstar ned detta förslag.

Avslutningsvis vill jag ta upp en sak till när det gäller energieffektivisering, och det handlar om den skrivelse som regeringen lade fram om nollenergihus. Skrivelsen har varit ute på remiss, och den blev väldigt hårt kritiserad av byggmaterialbranschen. Varför då? Var det för tuffa krav som ställdes? Nej – enligt branschen var det för lågt ställda krav. Vi kan så mycket mer, säger branschen. Se till att det blir tuffare byggregler och byggnormer så att vi kan utveckla vår industri och hålla den konkurrenskraftig gentemot andra!

När en bransch på det här sättet går ut och talar om att vi kan så mycket mer och se nu till att vi får de spelreglerna, då säger regeringen att nej, det är vi inte intresserade av. Snacka om hyckleri när vi pratar om energieffektivisering!

Det är därför regeringen inte heller blir trovärdig i sina förhandlingar med EU-kommissionen när det gäller Energifärdplan 2050. Jag tycker att det är en skam.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 1.
(forts. 17 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

15 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 3 maj

SfU14 Ett återinförande av begreppet normalt förekommande arbete

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU10 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011

Punkt 1 (EU:s utvidgning)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 1

19 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 1: 19 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 2 (EU som global aktör)

1. utskottet

2. res. 3 (S)

3. res. 4 (MP)

4. res. 5 (SD)

5. res. 6 (V)

Förberedande votering 1:

19 för res. 5

19 för res. 6

282 avstod

29 frånvarande

Andre vice talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Andre vice talmannen anmodade Kenneth Johansson (C) och Åsa Torstensson (C) att fungera som kontrollanter vid lottningen samt Kerstin Haglö (S) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res. 6.

Förberedande votering 2:

23 för res. 4

20 för res. 6

278 avstod

28 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Edip Noyan (M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Förberedande votering 3:

100 för res. 3

24 för res. 4

197 avstod

28 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Tomas Tobé (M) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat nej.

Huvudvotering:

158 för utskottet

100 för res. 3

60 avstod

31 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 21 FP, 20 C, 19 KD

För res. 3: 100 S

Avstod: 22 MP, 19 SD, 19 V

Frånvarande: 12 S, 9 M, 3 MP, 3 FP, 3 C, 1 -

Punkt 3 (EU och internationellt samarbete)

1. utskottet

2. res. 7 (SD)

Votering:

301 för utskottet

20 för res. 7

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 18 V, 19 KD

För res. 7: 19 SD, 1 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 5 (Området söder om EU)

1. utskottet

2. res. 10 (SD)

Votering:

188 för utskottet

19 för res. 10

113 avstod

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 4 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 1 V, 19 KD

För res. 10: 19 SD

Avstod: 95 S, 18 V

Frånvarande: 13 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Carina Moberg (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 6 (Västsahara)

1. utskottet
2. res. 12 (MP, SD, V)

Votering:

159 för utskottet

61 för res. 12

101 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 M, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 12: 23 MP, 19 SD, 19 V

Avstod: 100 S, 1 M

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Johan Johansson (M) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 7 (Motverka finansiella transaktioner till stöd för bosättningarna på Västbanken och i östra Jerusalem)

1. utskottet
2. res. 13 (S, MP, V)

Votering:

179 för utskottet

141 för res. 13

29 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 1 MP, 22 FP, 20 C, 18 SD, 19 KD

För res. 13: 100 S, 22 MP, 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 SD, 1 -

Kew Nordqvist (MP) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 8 (Finansiellt och ekonomiskt samarbete)

1. utskottet
2. res. 14 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 14

19 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 14: 19 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 12 (Mervärdesskatt för ideella föreningar)

1. utskottet

2. res. 25 (SD)

Votering:

302 för utskottet

19 för res. 25

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 V, 19 KD

För res. 25: 19 SD

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 15 (Schengensamarbete)

1. utskottet

2. res. 26 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 26

19 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 26: 19 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 16 (Sysselsättnings- och socialpolitik)

1. utskottet

2. res. 28 (SD)

Votering:

283 för utskottet

19 för res. 28

19 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 28: 19 SD

Avstod: 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 18 (Starka kollektivavtal)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 31 (S)
3. res. 32 (SD)

Förberedande votering:

102 för res. 31
19 för res. 32
200 avstod
28 frånvarande

Kammaren biträdde res. 31.

Jonas Eriksson (MP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

183 för utskottet
100 för res. 31
38 avstod
28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 31: 100 S

Avstod: 1 9 SD, 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 33 (V)

Votering:

187 för utskottet
19 för res. 33
115 avstod
28 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 4 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 33: 19 V

Avstod: 96 S, 19 SD

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Punkt 22 (Öppenhet och insyn)

1. utskottet
2. res. 41 (MP, SD, V)

Votering:

260 för utskottet
61 för res. 41
28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 100 S, 99 M, 22 FP, 20 C, 19 KD
För res. 41: 23 MP, 19 SD, 19 V
Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

Prot. 2011/12:111
9 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU18 Tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU19 Genomförandet av EU-direktivet om mänskliga organ avsedda för transplantation

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU18 Nya faktureringsregler för mervärdesskatt m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU19 Överklagande av vitesföreläggande i fastighetstaxeringen och genomförande av direktiv på skatteområdet

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU41 Utlåning till Irland

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

23 för res. 1

21 för res. 2

276 avstod

29 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Esabelle Dingizian och Mehmet Kaplan (båda MP) anmälde att de avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

283 för utskottet

20 för res. 1

18 avstod

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 S, 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res. 1: 19 SD, 1 V

Avstod: 18 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

FiU42 Offentlig upphandling från eget företag

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Koncerninterna transaktioner)

1. utskottet
2. res. (S, SD, V)

Votering:

183 för utskottet

138 för res.

28 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 99 M, 23 MP, 22 FP, 20 C, 19 KD

För res.: 100 S, 19 SD, 19 V

Frånvarande: 12 S, 8 M, 2 MP, 2 FP, 3 C, 1 -

NU18 Trygg naturgasförsörjning

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU19 Energipolitiska frågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Energifärdplan
för 2050*

17 § (forts. från 14 §) **Energifärdplan för 2050** (forts. NU20)

Anf. 87 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Vi ska gå tillbaka till det vi pratade om förut, EU:s energifärdplan för 2050.

För några år sedan beslutade Europeiska rådet att vi ska minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till år 2050 jämfört med 1990 års nivå. Det är väldigt bra. Annars kommer vi inte heller att kunna nå det gemensamma målet inom EU om att den globala medeltemperaturen får öka med högst 2 grader.

Den stora minskningen av växthusgaser är egentligen en fortsättning på EU:s klimatmål, som innebär att EU fram till 2020 ska energieffektivisera med 20 procent, öka andelen förnybar energi lika mycket och minska växthusgasutsläppen med 20 procent.

EU-kommissionen säger själv att EU:s nuvarande klimat- och energimål är ambitiösa men att det krävs ytterligare insatser och förändringar för att vi ska kunna nå utsläppsmålet för växthusgaser till 2050. Tyvärr måste jag säga att det i dag saknas konkreta riktlinjer för vad som behöver göras efter 2020.

EU-kommissionen lägger i färdplanen fram olika scenarier för möjliga energitrender, som det så fint heter. Man drar också vissa slutsatser, till exempel att elanvändningen kommer att öka fram till 2030, att vi kommer att behöva energieffektivisera i stor utsträckning och att användandet av förnybar energi kommer att öka.

Kommissionen lyfter också fram CCS-teknik och kärnkraft som betydelsefulla. Men Sverige förordar i EU-förhandlingarna framför allt utbyggnad av det förnybara.

Det är också positivt att färdplanen försöker skapa långsiktiga spelregler för marknadens aktörer. Det underlättar planeringen för framtida investeringar när det gäller både produktion av energi och distribution.

Dessutom kan en övergång till en ekonomi med låga koldioxidutsläpp innebära en möjlighet inte bara för hållbarhet utan också för försörjnings- trygghet och konkurrenskraft i Europa. Genom att minska användandet och beroendet av fossil energi bidrar vi till en bättre miljö. Men det gör också att vi blir mer konkurrenskraftiga på den växande globala marknaden för energirelaterade varor och tjänster.

Det är också bra att kommissionen har erkänt och pekat på att de brådskande åtgärderna med minskning av växthusgaser kan bidra till att vi undviker kostnader i ett senare skede. Vi måste alltså här och nu ta hänsyn till att kostnaderna kommer att öka ju längre vi väntar. Ett minskat beroende av fossila bränslen kommer också, som jag sade tidigare, att öka försörjningstryggheten och minska kostnaderna på sikt.

Många av EU:s medlemsländer står inför stora investeringar och kostnader när det gäller energiinfrastruktur. Men det handlar ändå om något som kommer att behöva göras till slut, på grund av åldrande infrastruktur för energi och produktionsanläggningar. Det här är ett utmärkt tillfälle att göra hållbara val.

För att nå målen i Europa och Sverige anser vi, som någon var inne på, att just allmänna och marknadsbaserade ekonomiska styrmedel, som energiskatter, skatter på kol, handel med utsläppsrätter och gröna elcertifikat, är viktiga drivkrafter. Vi håller också med kommissionen om att instrumenten måste kompletteras med investeringar i forskning och utveckling.

Vi i Alliansen i utskottet anser precis som regeringen att det är dags för EU att börja ta fram konkreta åtgärder för vad som händer efter 2020. Hur ska den miljöpolitiska ramen se ut då? Vi vill att kommissionen ska lägga fram en tidsplan för vägen till en ny energi- och klimatöverenskommelse efter 2020.

Det är alltså viktigt att kommissionen lägger fram skarpa förslag. Långsiktiga utsläppsmål behövs för att ge företagen tillräcklig förutsägbarhet och för att skapa incitament för långsiktiga, nödvändiga investeringar.

Regeringen anser att förnybar energi är en nyckel i den framtida utvecklingen. De många fördelarna med förnybar energi – hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft, som jag har nämnt tidigare – är alla väsentliga delar för att ställa om till ett hållbart energisystem. Men återigen: Vi behöver långsiktiga spelregler som sträcker sig mer än åtta år fram i tiden.

Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag tar fasta på det som Helena Lindahl avslutade med, nämligen att det måste finnas långsiktiga spelregler. Det är sant. Vi måste ha en stabilitet mellan olika regeringar och olika sätt att hantera dessa frågor på, och vi har länge diskuterat att man borde ha en blocköverskridande överenskommelse när det gäller energifrågor.

På vilket sätt tänker regeringen hantera detta? Det är ändå regeringen som sitter inne med möjligheten att bjuda in till en sådan överenskommelse.

Jag tror inte att ens Helena Lindahl tror att vi kommer att ha samma regering i Sverige fram till 2050. Man kan alltid önska det när man sitter

i regeringsställning, men jag tror ärligt talat att situationen kommer att se lite annorlunda ut då.

Vilka konkreta åtgärder tycker Helena Lindahl att man ska vidta? Regeringen föreslår inte mycket. Allt det här med gröna elcertifikat, CO₂-skatter och utsläppsrätter finns.

När det gäller CO₂-skatter är det praktiskt taget bara Sverige som tycker att det är en god idé. Det är pinsamt. När vi träffar kolleger i Europa är det första man säger i sådana här debatter: Absolut inte CO₂-skatter!

Vilka medel ska vi då använda för att hela unionen ska klara detta?

Den viktigaste frågan är dock: Hur ska man nå en blocköverskridande överenskommelse med regeringen?

Anf. 89 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag sitter inte i regeringen, Börje Vestlund. Jag skulle ta mig vatten över huvudet om jag bjöd in er till ett sådant samtal. Jag bjuder dock gärna in dig på en kopp kaffe efter debatten så att du och jag kan samtala. Så långt kan jag i alla fall sträcka mig.

För mig är det inte speciellt klart vad Socialdemokraterna vill i denna fråga. Jag får lite dubbla budskap från Socialdemokraterna. Stefan Löfven har de senaste veckorna intagit en näringslivspositiv hållning, men här i kammaren hör vi något helt annat. Här hör vi att man ska sätta tak på energieffektivisering i länderna i Europa, vilket skulle verka tillväxthämmande för industrin i Sverige.

När det gäller konkreta åtgärder väntar vi på att EU ska komma tillbaka med något som kan gälla för hela Europa. Det är *en* sak vad vi kan göra i Sverige men en annan vad vi kan göra i Europa. Förutsättningarna ser lite olika ut.

I min mammas hemland Polen och i mitt hemland Sverige ser ju förutsättningarna olika ut när det gäller till exempel energislag och snabb energieffektivisering.

Jag litar på att regeringen för vår talan och att EU kommer tillbaka med konkreta förslag.

Anf. 90 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Vi som har suttit i huset en tid har varit med om några blocköverskridande överenskommelser, inte bara på energiområdet utan också på andra politikområden. Jag kan inte påminna mig en enda gång när oppositionen har tagit initiativet till en sådan diskussion. Jag var inte med när Miljöpartiet diskuterade migrationspolitik med regeringen, men jag tror att det var regeringen som bjöd in Miljöpartiet och inte tvärtom. Så brukar det i alla fall vara.

Skulle det vara en fara för tillväxten i Sverige om man genomförde den politik som vi har föreslagit? Det är i stort sett den politik som Centerpartiet drev till för bara några månader sedan. Är energieffektivisering, förnybara energikällor, smarta nät, gröna certifikat, CO₂-skatter och utsläppsrätter helt plötsligt tillväxthämmande? Det där förstår jag inte ett dugg av.

Vi har sagt samma sak som vi sade innan man gjorde den berömda överenskommelsen på energiområdet mellan fyra partier, som dessutom riskerar att falla så fort man får en votering i kammaren om Sverigede-

mokraterna skulle välja en annan linje på energipolitikens område än vad de gör.

Vi har redovisat vår syn på energipolitiken. Det är det som står här och det som Stefan Löfven säger.

Sanningen är den, Helena Lindahl, att skulle vi ändra så mycket som ett kommatecken i er överenskommelse faller regeringen. Det går inte att göra det, och det är därför ni inte vill bjuda in oss.

Anf. 91 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag ställer en fråga tillbaka till Börje Vestlund: Är S, V och MP överens om takterna i energipolitiken?

Vad ska alliansregeringen bjuda in till? Vi har redan en energiöverenskommelse som fungerar bra. Ni får hemskt gärna ansluta er till den. Jag behöver inte sitta i regeringen för att kunna säga att det finns en sådan öppning. Den öppningen hade ni också tidigare, men den tackade ni nej till.

Jag ställde en fråga till Börje Vestlund om det tak på energieffektivisering som ni föreslår. Ni tycker att det är lämpligt att sätta tak på energieffektivisering i EU-länderna.

Vad skulle det betyda för Sverige? Jo, att industrin kan råka illa ut. Trots att industrin energieffektiviserar och använder rätt energislag innebär det en hämsko under perioder av högkonjunktur när man vill exportera mycket. Det kallar jag tillväxtfientligt. Jag undrar om Stefan Löfven håller med om det.

Hur har ni tänkt att den svenska industrin som är elintensiv ska fungera om man sätter ett tak på hur mycket energi man får använda i Sverige och i andra länder?

(ANDRE VICE TALMANNEN: Börje Vestlund har inte rätt till ytterligare replik.)

Anf. 92 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är lite trist att ännu en gång behöva upprepa hur förhandlingarna för något år sedan mellan Alliansen, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet gick till.

Det var Maud Olofsson som sade nej och bröt förhandlingarna. Varför? Jo, hon hade inte mandat att diskutera kärnkraften eftersom ni hade en överenskommelse när ni kom till förhandlingarna. Det fanns inget rent paper att förhandla om.

Jag är den enda här som deltog i dessa förhandlingar, så jag vet exakt vad som hände och sades. Jag har noterat detta noggrant i min dagbok. Det är viktigt att hålla sig till sanningen här.

Helena Lindahl efterlyste det konkreta innehållet i EU:s energipolitik efter 2020 för att nå målet till 2050. Jag efterlyser regeringens hållning i detta. Vad är det för mandat regeringen åker ned till EU med? Vad är utskottets ställning om politiken efter 2020? Det finns inget uttalat efter 2020.

Helena Lindahl sade att det är tillväxthämmande med obligatoriska mål. Men det är det som byggindustrin eftersträvar och vill ha när de diskuterar nollenergihus. Man vill ha betydligt tuffare krav än dem som

regeringen har satt upp. De ser det som en konkurrensfördel för att behålla konkurrenskraften gentemot byggindustrin i konkurrerande länder.

Anf. 93 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag var inte med vid de förhandlingarna, det har Kent Persson rätt i. Jag kan i alla fall fråga: Är Vänsterpartiet överens med Miljöpartiet och Socialdemokraterna om energipolitiken? Kan du stå här i dag och säga att ni är helt överens om energipolitiken?

När det gäller om det är tillväxthämmande med ett tak på energieffektivisering vill jag upprepa att det är tillväxthämmande. Vad händer för ett land som Sverige med en elintensiv industri som förbrukar mycket el om det är högkonjunktur och vi behöver öka produktionen och därmed behöver mycket energi? Om det då finns ett tak är det ett tak även för förnybar energi; det gäller all sorts energi. Det menar jag är tillväxthämmande. Jag tycker att definitionen av energieffektivisering inte är att man ska minska energianvändningen utan hur man använder energin på ett smart och hållbart sätt. För mig är det vad det handlar om.

Anf. 94 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Energieffektivisering handlar om två saker. Den ena är hur man på bästa sätt använder energin där den gör bäst nytta. Den andra är att hushålla med energi. Det är en generationsfråga.

Jag fick en fråga som jag ska svara på. Den energiöverenskommelse som finns mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet gäller fortfarande, och den gäller tills något annat händer.

När det gäller huruvida det är tillväxthämmande eller inte med energieffektivisering talar vi om energieffektivisering i hela samhället. Det utesluter inte att industrin i en högkonjunktur använder mer energi om vi samtidigt kan minska användningen totalt sett i hela samhällssektorn. Så är det på transportsidan och bostadssidan. Det är på bostadssidan, som jag har pratat mycket om, som vi har stora möjligheter att minska energiförbrukningen.

När vi talar om energi i våra diskussioner talar vi om den totala energin som består av olika energikällor, inte bara elektricitet; det är en annan form.

Industrin måste vara med och energieffektivisera om de ska klara av att möta de höjda elpriserna som EU-kommissionen säger kommer fram till 2030. De måste använda energin smartare, och de måste spara energi. Det är också en generationsfråga. Vi har ett ansvar, inte bara för dem som lever här och nu, utan vi har ett ansvar som sträcker sig långt fram i tiden.

Anf. 95 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag håller egentligen med om det mesta av det du säger, Kent Persson. Det vi inte är överens om är att man ska sätta ett tak på energieffektivisering, ett tak för Sverige, ett tak för andra länder. Situationen är så olika. Det kanske fungerar med ett tak i ett land som inte har så mycket industri och där klimatet är mildt. Förutsättningarna är helt olika.

Jag håller med om att vi naturligtvis ska nyttja energin på bästa och smartaste sätt. Men jag tror att just taket kan vara tillväxthämmande för ett land som Sverige som har mycket export och en elintensiv industri.

Jag tycker att överenskommelsen mellan Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna svajar. Stefan Löfven har ju inte deltagit i så många partiledardebatter, men han gör ju en del uttalanden i tidningar också och det känns som om Stefan Löfven är öppen för mer kärnkraft medan ni i er överenskommelse säger tvärtom. Det är lite motsägelsefullt. Ni säger en sak här i kammaren och när Stefan Löfven gör entré på näringslivsarenan säger han något helt annat som är mer kärnkraftsvänligt. Det tycker jag är en stor gåta.

Anf. 96 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Sverige står inför ett vägval i energipolitiken. Det är hög tid att besluta vilken elproduktion man ska satsa på för att ersätta den kärnkraft som snart måste avvecklas av åldersskäl. Därför har Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet här i dag presenterat en gemensam reservation om målet 100 procent förnybart. Det är ett mål i enlighet med det mål som Danmark har satt upp i en bred politisk överenskommelse.

Med regeringens överenskommelse som Centerpartiet stöder ser vi i stället att utbyggnadstakten av förnybar energi minskar i Sverige. Nu har vi en utbyggnadstakt på 1,2 procent per år. Det är den lägsta på 40 år.

Jag vill fråga Helena Lindahl och Centerpartiet om man anser att man använder sin plats i riksdagen och de röster man har fått av centerpartistiska väljare till att gynna förnybar energi när den i dag minskar. Vi vet att Centerpartiet är vågmästare i riksdagen. Man har vid flera tillfällen uttalat ett mål om 100 procent förnybar energi. Om man stöder det förslag som vi tre partier lägger fram innebär det att riksdagen har en majoritet för det tydliga målet 100 procent förnybar energi. Det är ett tydligt mål som skulle underlätta för alla företag i förnybartbranschen som nu försöker investera och få klarhet i om det kommer att byggas ny kärnkraft eller inte och om det finns plats för deras förnybara el.

Står Centerpartiet fortsatt bakom målet om 100 procent förnybar energi? Är det en centerpartistisk politik? Anser Helena Lindahl att Centerpartiet använder sin plats i riksdagen på ett klokt sätt när man här i dag faller möjligheten att få politisk enighet för målet om 100 procent förnybar energi?

Anf. 97 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! De väljare som har röstat in Centerpartiet i riksdagen tycker nog att de gjorde ett bra val. Vid nästa val får väljarna avgöra om de fortfarande tycker att det var klokt.

Lise Nordin har rätt i att Sverige står inför ett vägval i energipolitiken. Men jag vet inte varifrån de siffror kommer som säger att utbyggnadstakten minskar. I går hade vi besök av Näringsdepartementet som redovisade att utbyggnaden av vindkraften har sexfaldigats sedan 2006, det vill säga sedan alliansregeringen tog över makten. Jag vet inte varifrån Lise Nordin har fått siffrorna.

I dag diskuterar vi en energifärdplan för 2050 för Europeiska unionen. Jag tror att Lise Nordin håller med om att det är viktigt med både en

europaisk och en global aspekt när det gäller energipolitiken. Sverige har många fördelar jämfört med andra länder i Europa som nu står inför betydligt större utmaningar när det gäller energipolitiken. Vi har mycket naturresurser, som till exempel vattenkraft, och vi har stora vidder för vindkraft. Andra länder har inte samma förutsättningar som Sverige.

Är vi en del av Europeiska unionen ska vi också agera på ett mer globalt och europeiskt plan. Det tycker jag att vi ska diskutera i dag, och inte enbart Sveriges mål.

Anf. 98 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Att utbyggnadstakten av förnybar energi avtar i Sverige kan man läsa i regeringens egna prognoser. EU-kommissionen har bett samtliga länder att skicka in sina prognoser för hur det förnybara kommer att växa fram till år 2020. Sverige hamnar näst sist när det gäller utbyggnadstakt. Det är bara Lettland i hela EU som har lägre utbyggnadstakt.

Helena Lindahl har helt rätt i att vindkraften byggs ut, men utbyggnadstakten för den förnybara energin avtar. Det dröjer länge innan Sverige kan nå sin potential för ett helt förnybart energisystem.

Jag håller med Helena Lindahl om att Sverige har fantastiska möjligheter. Nu handlar det om hur vi ska tillvarata dem. Vi är ett av de länder som har allra bäst förutsättningar. Jag är inte nöjd med att utbyggnadstakten avtar. Det leder till att Sverige får en försämrad konkurrenskraft när allt fler länder storsatsar på förnybart. Som jag sade i mitt anförande bedöms över en halv miljon människor jobba med vindkraftsindustrin inom tio år. Frågan är hur många av dem vi ska få till Sverige.

Med regeringens politik vet vi inte om det kommer att byggas ny kärnkraft eller inte, och många företag flyttar utomlands och vågar inte investera.

Vi ser att opinionen i Sverige har förändrats när det gäller energifrågorna. Efter kärnkraftsolyckan i Fukushima finns det fler kärnkraftsmotståndare än anhängare. I Dagens Industri kan vi i dag läsa att en del av de grupper som har svängt i kärnkraftsfrågan är centerpartister och moderater. Det finns allt fler väljare hos Centerpartiet och Moderaterna som nu förespråkar en avveckling av kärnkraften.

När vi ser till vad svenska folket vill ha i sitt eluttag förespråkar en stor majoritet förnybar energi för att kunna ha gott samvete när man använder spisen.

Min sista fråga till Helena Lindahl är om man i Centerpartiet är nöjd med att utbyggnadstakten avtar. Om man inte är det, vad avser man då att göra för att vi ska kunna komma igen och att Sverige ska ha en chans i den utveckling som nu sker i resten av världen med en storsatsning på förnybar energi?

Anf. 99 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag kan bara konstatera att kärnkraften inte byggs ut i Sverige i dag. Däremot byggs det förnybara ut. Det är ett svar på dina frågor till mig, Lise Nordin.

Sedan håller jag inte med om att det förnybara inte växer och att det skulle gå bakåt. Dessa siffror skulle jag gärna vilja att Lise Nordin presenterar för mig. Det är främmande för mig med tanke på den informat-

ion som jag fick senast i går, inte bara om vindkraften. Var skulle den informationen komma från? Är det regeringen själv som säger att man backar när det gäller utvecklingen av det förnybara? Jag tror inte på dessa siffror.

När vi nu talar om Europa och Energifärdplan för 2050 kan jag säga att jag vet att den svenska regeringen i förhandlingar förordar framför allt utbyggnad av det förnybara. Det tycker jag att jag känner mig rätt trygg med. Jag tycker att det är bra att Sverige har en sådan hållning.

Som jag sade i mitt anförande har EU-kommissionen utmålade olika scenarier och förordar bland annat CCS-teknik, kärnkraft och annat, medan den svenska regeringen förordar en utbyggnad av det hållbara och det förnybara.

Anf. 100 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Klimathotet är reellt, och detta problem måste lösas. Lyssnar vi på det som sägs här i dag från talarstolen är vi alla trots allt överens om att stora insatser behövs. Det kan faktiskt låta som om vi står här och tävlar om vem som är mest för att lösa problemet med klimathotet. Det är en tävling, men det är inte en tävling där vi från talarstolen ska försöka överglänsa varandra utan en tävling där vi måste hitta den bästa vägen framåt. Och utvecklingen går framåt. I alla delar av världen diskuteras just nu hur vi ska mota det ständigt närvarande klimathotet.

I dag är det EU:s beskrivning av hur utmaningarna ser ut och vilka åtgärder som kan behöva vidtas som vi debatterar. Det är det som kan behöva göras. Detta är en roadmap till 2050, och den innehåller inga skarpa förslag. Men den är mycket tydlig när det gäller vilket håll som vi behöver gå för att komma i mål. Energieffektivisering, mer förnybar energi men även traditionella energiformer som kärnkraft pekas ut som viktiga för att man ska klara av att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent.

Det blir även tydligt att klimathotet är globalt. Flera av de utmaningar som vi måste ta itu med är globala, men väldigt många är lokala. Sverige är i många avseenden lyckligt lottat. I Sverige har vi en mycket liten andel smutsig kolkraft i vår energiproduktion. Oljeberoendet är till stor del koncentrerat till fordonssektorn. Vi har byggt vår framgång på ren och förnybar elproduktion från vattenkraft, och kärnkraften har varit med och gjort så att behovet av smutsig kolkraft och naturgasberoendet har uteblivit. Det ska vi vara mycket glada för.

Vi har i dag en elproduktion i Sverige som till stor del är klimatneutral. Men fortfarande återstår stora utmaningar även för vår del inom övrig energiproduktion och inom fordonssektorn.

Herr talman! De gröna elcertifikaten har gjort att andelen förnybart inom vår energiproduktion har ökat. PFE, programmet för energieffektivisering, har visat vägen till energieffektivisering inom den elintensiva industrin. Det finns en mycket positiv inställning till att energieffektivera inom den svenska konkurrensutsatta industrin som inte ser detta bara som en klimatåtgärd utan även som en konkurrensfördel.

Energirådgivare ute i kommunerna och elanvändarnas snarliga möjlighet att ha tånkoll på sin elförbrukning är exempel på att Sverige satsar utifrån sina utmaningar och förutsättningar. Även om en gemensam plan och målsättning behövs inte bara i EU utan även globalt måste varje

åtgärd beslutas och vidtas lokalt. Suboptimering, som ofta beskrivs som ett hot i detta läge, kan bli resultatet av att flera åtgärder överlappar varandra och inte löser ett marknadsmisslyckande, och det bör undvikas.

I remissvaren som Näringsdepartementet har fått in poängteras just vikten av att hänsyn tas till svenska förhållanden och utmaningar. Åtgärder som inte skulle förbättra klimatutsläppen utan som tvärtom kan hota svenska arbetstillfällena och därigenom riva undan möjligheterna till framtida investeringar i förnybar energi och arbetstillfällena måste undvikas.

Det är viktigt att vi, samtidigt som vi minskar klimatutsläppen, vårdar konkurrenskraften för våra svenska företag. Flera remissinstanser lyfter fram utmaningarna när det gäller att konkurrera på en global marknad. Det gynnar inte klimatet att försvåra och fördyra för företagen här hemma så att de i stället väljer att lägga sin tillverkning i andra länder med lägre klimatambitioner än Sverige. Carbon leakage beskrivs som ett hot. Det gynnar inte klimatet, och det gynnar inte våra arbetstillfällena. Vi måste ha en klimatpolitik som ser till hela samhället.

Det finns självklart ett bra sätt att åtgärda carbon leakage. Hade vi haft ett globalt regelverk hade det hjälpt. Vi har just nu Rio + 20 att se fram emot. Förhoppningen är att vi ska kunna få avtal där som gynnar klimatmålen. Men ett gemensamt globalt regelverk som skulle behövas finns troligtvis inte heller i Rio.

Herr talman! Den svenska preliminära ståndpunkten till EU:s Energy Roadmap är positiv. Regeringens kommentarer är generellt hållna, och vikten av en skyndsam hantering understryks.

Energieffektivisering, energiskatter och koldioxidskatter tillsammans med utvecklingen av mer förnybart och en bibehållen kärnkraftsproduktion är delar som regeringen väljer att omnämna.

Herr talman! Den skyndsamma hanteringen måste följas upp med policydokument i enlighet med Energikartan. Det är brådskande om vi ska nå tvågradersmålet. Vi kan och ska förvänta oss konkreta förslag från EU om hur vi ska klara klimatutmaningarna.

Klimatutmaningarna är, som sagt, globala. Men jag vill ändå avsluta med att påpeka att vi alla har lokala förutsättningar som vi för samhällets och klimatets del måste ta hänsyn till. På så sätt får vi klimatvinster, teknikutveckling och kunskap här hemma som vi kan dela med oss av till övriga EU och resten av världen.

Herr talman! Jag ser fram emot att återkomma till kammaren och diskutera konkreta åtgärder i fråga om hur EU:s Energy Roadmap ska bli ett verkligt verktyg för att nå målen. Verktygen kan vara gemensamma för hela EU och även globala men även åtgärder som bär en inhemsk stämpel som till exempel vårt PFE-system och våra gröna elcertifikat som jag gärna ser på export.

I detta anförande instämde Jonas Jacobsson Gjørtler (M).

Anf. 101 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Jag hör vad Cecilie Tenfjord-Toftby säger i sitt anförande och kan bara dra slutsatsen att regeringen och Moderaterna är ganska nöjda med det som sker i Sverige.

Jag undrar därför vilka slutsatser som Cecilie Tenfjord-Toftby och Moderaterna drar av den utveckling som sker i världen.

Det senaste året har två av världens största industrinationer beslutat sig för att förpassa kärnkraften till historiens sophög. Vi har läst att Schweiz kommer att fatta beslut om att avveckla sin kärnkraft. Japan stänger ned sin sista reaktor i helgen. Italien har stängt dörren för ny kärnkraft för gott. Den nya presidenten i Frankrike har gått till val på att avveckla kärnkraften. Totalt sett i världen avvecklas det fler kärnkraftverk än det byggs nya. I stället är det förnybart som växer snabbare än både kärnkraft och kolkraft tillsammans.

Det som vi har att titta på är exemplet i Finland där man försöker bygga ny kärnkraft. Bygget är fem år försenat, och kostnaden bedöms bli minst den dubbla mot beräknat. Den el som kommer att levereras från Olkiluoto i Finland kommer att kosta 20 öre mer än den el som nu produceras från vindkraft. Kärnkraftselen är redan dyrare än vindkraftselen. Varför ska vi i Sverige stå kvar vid beslutet att tillåta ny kärnkraft när resten av världen går i en helt annan riktning?

Min fråga till Cecilie Tenfjord-Toftby är: Vilka slutsatser drar Moderaterna av den utveckling som sker i världen när utvecklingen i världen pekar på att det konkurrenskraftiga är den förnybara energin som är billigast, skapar flest arbetstillfällen och snabbast kan fasa ut den smutsiga kolkraften med stora klimatutsläpp? Vad skulle kunna göra att Moderaterna omprövar kärnkraftens roll?

Anf. 102 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Jag funderar lite grann på vad det är Lise Nordin oroar sig för. Om det nu är så som hon säger, nämligen att kärnkraften är dyrare, svårare och mer komplicerad att genomföra än annan energiproduktion, undrar jag vad det är som får Lise Nordin att tro att det ska byggas kärnkraft i Sverige.

Jag tror på marknadsekonomi. Jag är moderat och står upp för det. Det vi sagt i vår energiöverenskommelse som är väl förankrad i alliansregeringen är att vi är öppna för att ny kärnkraft byggs. Men det är klart att det är marknaden, företagen själva, som kommer att stå för kostnaden.

Om det är så som Lise Nordin här försöker beskriva blir det ingen ny kärnkraft. Men det är inte jag och inte heller Lise Nordin som avgör vad som är mest ekonomiskt att bygga ut.

När vi talar om energifrågor kan vi inte isolerat tala om dessa, utan vi måste se till *hela* samhället. Lise Nordin brukar här i talarstolen lyfta fram olika länder som strålande exempel på hur det borde se ut även i Sverige.

Jag vill påpeka att vi måste utgå från hur det ser ut i Sverige. I Sverige har vi en väldigt stor andel förnybar energiproduktion till skillnad från hur det är i exempelvis Tyskland som sitter i ett djupt kolberoende och i ett ständigt ökande naturgasberoende.

Japan har i dag ett handelsunderskott på grund av att de just nu måste importera stora mängder naturgas för att klara sin energiproduktion. I Japan går ledande ekonomer ut och säger att de ser ett stort hot mot den japanska ekonomin och det japanska samhället på grund av de ständigt ökande energikostnaderna. I dag ser de att stora japanska energikoncer-

ner är på väg att lämna Japan. Det gynnar inte landet. En sådan utveckling vill jag inte se i Sverige!

Anf. 103 LISE NORDIN (MP) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Cecilie Tenfjord-Toftby och Moderaterna inte vill ge branschen besked om vad som kommer att byggas nu när man står med en påse pengar och funderar på vad det ska investeras i när kärnkraften måste avvecklas.

Jag är glad över att Cecilie Tenfjord-Toftby säger att energipolitiken borde styras av marknadsekonomin. Men det vi vet är att vi fortfarande inte har fått något besked från regeringen om hur man kommer att avveckla de ekonomiska subventioner som i dag finns till kärnkraften.

Kommer man att tvinga kärnkraftsägarna att stå för den fulla kostnaden eller inte om en olycka sker?

Att Miljöpartiet anser att det handlar om en subvention råder det kanske inget tvivel om. Även Naturvårdsverket har nyligen beträffande situationen med de spelregler vi har för kärnkraften fastslagit att här finns en av de miljöskadliga subventioner som Naturvårdsverket tar upp i sin rapport.

Cecilie Tenfjord-Toftby frågar mig om jag tror att ny kärnkraft kommer att byggas. Jag har konstaterat att det beror på vilka signaler regeringen ger branschen. Min förhoppning är att det inte byggs ny kärnkraft. Jag skulle önska att regeringen kunde ge branschen det beskedet.

Jag skulle säga att det snarare är upp till regeringen att svara. Anser Cecilie Tenfjord-Toftby att det med dagens villkor kommer att vara lönsamt att bygga ny kärnkraft? Vi ser ju nu att elen från försöket i Olkiluoto i Finland kommer att vara dyrare än vindkraftselen. Det är alltså snarare regeringen som borde svara på frågan om man bedömer att ny kärnkraft kommer att byggas eller inte.

När kommer branschen att få besked från regeringen om vad som är inriktningen för svensk energipolitik? Uppenbarligen vet man inte det i dag. Vi ser att flera företag inom det förnybara flyttar utomlands därför att de inte vet om det kommer att finnas plats för deras el i systemet eller om de kommer att slås ut av fortsatt subventionerad kärnkraft.

Anf. 104 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Återigen måste jag svara Lise Nordin att vi i alliansregeringen har en bred, väl förankrad energiöverenskommelse och en klimatöverenskommelse som tydligt visar hur vi vill att utvecklingen ska se ut. Vi ska ha vattenkraft. Vi ska ha nya förnybara energikällor. Vi har också öppnat för ny produktion av kärnkraft om det är ekonomiskt genomförbart.

Jag har läst en debattartikel som Lise Nordin har skrivit och som hon tagit upp tidigare här i sitt anförande. Där står det att en majoritet, 44 procent, av Sveriges invånare nu är mot kärnkraft. 100 – 44 blir för mig 56. Jag tror att Lise Nordins kunskaper i räkning kanske borde kunna förbättras lite grann här.

Knäckfrågan i svensk energipolitik har varit kärnkraften; så är det. I partiledardebatten i söndags blev det väldigt tydligt att vi på allianssidan har en överenskommelse i energifrågorna. Vi talar om vad vi vill och är tydliga med det.

På oppositionssidan känns det lite vagare, så när det gäller tydliga besked tror jag att oppositionen har en hemläxa att göra. Stefan Löfven öppnade upp och sade att det framtida energibehovet ska avgöra om ny kärnkraft ska byggas i Sverige. Jag har inte hört några större protester vare sig från Miljöpartiet eller från Vänsterpartiet när det gäller detta. Men jag utgår från att både Miljöpartiet och Vänsterpartiet förutsätter att Stefan Löfvens utredning om hur mycket energi som kommer att behövas visar att kärnkraft inte kommer att behöva byggas.

Hur ser den rödgröna energiöverenskommelsen ut om Stefan Löfven skulle komma till slutsatsen att vi kommer att behöva ny kärnkraft? Kommer ni då att stödja ett regeringsalternativ med Socialdemokraterna?

Anf. 105 MATS ODELL (KD):

Fru talman! En av vår tids största utmaningar är att minska den negativa påverkan på miljö och klimat. För oss kristdemokrater är förvaltar-skapstanken – att miljön och våra naturresurser förvaltas på ett ansvarsfullt sätt – en grundläggande förutsättning och en bra politisk ledstjärna för ett hållbart samhällsbygge.

Miljöfrågan är inget som vi här i vårt vackra land ensamma kan lösa. Vi behöver samarbeta globalt, men vi måste också nationellt och lokalt ta ansvar för att klara denna stora utmaning.

Energifärdplan 2050 och utformningen av den europeiska klimat- och energipolitiken är då ett viktigt steg mot, som det heter, en närmast koldioxidfri energiproduktion på vår kontinent. Detta ska ske utan att Europas energiförsörjning och konkurrenskraft försämras.

En av avsikterna med ett utlåtande som det vi diskuterar här i dag är att skapa debatt och att öka offentligheten kring EU-arbetet. Syftet med utskottets granskning av kommissionens meddelande är således inte att formellt avge en sorts yttrande till kommissionen. Vi vill också påminna om att det är regeringen som har huvudansvaret för uppgiften att exempelvis i Europeiska unionen företräda riket.

Som flera varit inne på konstaterar kommissionen i färdplanen att befintliga åtgärder – åtgärder som är implementerade och som ligger i pipeline – måste stärkas för att EU ska klara av de nu uppsatta målen om att minska utsläppen av växthusgaser med 80–95 procent till år 2050 jämfört med år 1990.

Regeringen har uttryckt en oro, vilket också vi i utskottet gjort, över att fönstret för att nå tvågradersmålet håller på att stängas om ytterligare åtgärder inte vidtas. Utskottet anser att Sverige måste vara drivande i frågan om att konkreta förslag måste läggas fram för att målen ska kunna uppnås.

Stabila och långsiktiga spelregler är helt avgörande för energimarknadens aktörers möjligheter att investera i ny produktion och distribution. Färdplanen är ur den synvinkeln ett oerhört viktigt dokument.

Energieffektivisering och ökad användning av förnybar energi är avgörande medel för att nå de gemensamma mål för EU:s energipolitik som är fastlagda.

Kärnkraften har diskuterats, och det har frågats vad olika partier säger. Det kommer fram i färdplanen att kommissionen konstaterar att kärnkraften är en viktig del av Europas energiomställning.

Helena Lindahl har redan tagit upp att vi anser att vi måste ta hänsyn till medlemsländernas olika energisystem och olika förutsättningar vid utformningen av metoder för att uppnå en energieffektivisering.

För en medlemsstat som bara påbörjat ett energieffektiviseringsarbete skulle införandet exempelvis av obligatoriska mål för energieffektivisering, till exempel så kallade vita elcertifikat, kunna vara till stor nytta. Men för ett land som däremot har infört ett högt pris på koldioxid – som vi i Sverige gjort – är vita elcertifikat inte alls på samma sätt ändamålsenliga för energieffektivisering och inte heller lika lönsamma samhällsekonomiskt.

Gemensamma system som i praktiken inte tar hänsyn till de enskilda ländernas olika utgångsläge tycker i alla fall inte alliansmajoriteten i utskottet är en bra lösning, tvärtom. Vi tycker att generellt verkande ekonomiska styrmedel som till exempel energiskatter, koldioxidskatt och EU:s utsläppshandel är centrala för att åstadkomma kostnadseffektiva utsläppsminskningar, och de bör därför få en större roll än hittills. Det är viktigt att dessa styrmedel också kompletteras med satsningar på forskning och utveckling.

För att skapa en väl fungerande europeisk energimarknad är en modern infrastruktur som möjliggör energihandel över nationsgränserna en viktig förutsättning. Men, fru talman, här är det viktigt att det är marknadsaktörerna som ska ansvara för både planering och finansiering av energiinfrastrukturinvesteringarna.

Kommissionen konstaterar att EU med dagens åtgärder bara kommer att nå en minskning med 40 procent till 2050. Därför måste de åtgärder som redan är beslutade stärkas, och ytterligare åtgärder måste till. I färdplanen presenterar kommissionen hur det satta utsläppsmålet ska kunna nås samtidigt som försörjningstrygghet och konkurrenskraft säkras. Här utgår man från fem olika scenarier för globala energitrender och har utifrån dem dragit tio slutsatser som kan bidra till att forma strategier för ett hållbart energisystem.

Slutsatserna säger bland annat att en politik för minskade växthusgasutsläpp i längden kan bli mindre kostsam än dagens politik, att el kommer att spela en allt större roll i Europa, att energikostnaderna för hushållen kommer att öka – det är inga goda nyheter, utom kanske för en del; jag vet inte – att energieffektivisering är nödvändigt och att förnybar energi kommer att öka i betydande grad.

Utifrån dessa slutsatser lyfter färdplanen fram ett antal utmaningar och möjligheter, nämligen att effektivisering ska ha fortsatt prioritet och att teknik för lagring av energi kommer att vara nödvändig. Gas kommer att spela en allt viktigare roll i energiomställningen.

Om tekniken CCS, som Börje Vestlund var inne på, blir tillgänglig i stor skala kan gas bli en teknik som bidrar till låga koldioxidutsläpp. Om detta är möjligt vet vi inte, men jag tycker att det är fel att på förhand utmönstra den tekniken. Vi vet att exempelvis Vattenfall har slutat med de experiment de har gjort, men det innebär inte att man ska kasta ut barnet med badvattnet.

Man konstaterar också att olja och kol fortsatt kommer att finnas i systemet även 2050. En kontroversiell slutsats, som icke desto mindre är sann, är också att kommissionen konstaterar att kärnkraft är det alternativ som i dag ger mest input av low-carbon electricity inom EU. En inte

särskilt kontroversiell slutsats är att teknikutveckling kan ge betydande ekonomiska fördelar.

Slutligen, fru talman, kan vi glädjas åt att regeringen gör bedömningen att kommissionens meddelande inte har någon omedelbar budgetpåverkan eftersom det ännu inte finns några konkreta åtgärder och lagförslag.

Det har här efterlysts vad regeringen gör med anledning av energifärdplanen. Då kan jag berätta att regeringen i juli 2011 gav Naturvårdsverket i uppdrag att lämna ett underlag till en svensk färdplan för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Uppdraget ska redovisas i december 2012, alltså i år. Vi får se fram emot det. I januari 2012 lämnades det första delbetänkandet till regeringen. Där presenterades också en sammanställning av svenska och internationella scenariostudier inom klimat- och energiområdet. Dessa studier belyser åtgärder i olika sektorer som kan bidra till framtida låga utsläpp och fokuserar främst på potentialen inom just teknikutvecklingen.

Någonting som är väldigt viktigt när man som Sverige har en i stort sett koldioxidfri elproduktion är vägtrafiken, som har mycket stora och fortfarande växande utsläpp. Där är regeringens långsiktiga prioritering att Sverige år 2030 ska ha en fossiloberoende fordonsflotta. Regeringen kommer inom kort att tillsätta en utredning. Man arbetar också långsiktigt med att utveckla de ekonomiska styrmedlen på energi- och klimatområdet. I samband med vårpropositionen remitteras även förslag, som kammaren vet, om en skärpt miljöbilsdefinition från 2013 och att andelen etanol som blandas i bensin och även i diesel och biobränslen ska fördubblas från 2014.

Fru talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag att utlåtandet läggs till handlingarna.

Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag skulle kunna börja min replik med att säga: Snälla Maud, come back to me. Maud Olofsson hade nämligen en bra definition på vilken som var den bästa terawattimmen. Det var den terawattimme som inte behövdes. Det tycks ha glömts bort i detta sammanhang.

Jag har en kommentar nu när vi är inne på energieffektivisering. Någon sade att det handlar om att använda energin mycket mer effektivt, men ordet ”energieffektivisering” är egentligen bara ett utbyte av ordet ”energispårande”, som vi använde under 70- och 80-talen i väldigt stor utsträckning. Det handlar om att spara energi. Alla dessa åtgärder går ut på att spara energi. Jag vill bara säga det i detta sammanhang.

Sverige måste vara pådrivande. Det har Sverige varit, och det har man varit delvis under denna regering. Men är man det i dag? I de allra flesta meddelanden och i de allra flesta diskussioner på EU-nivå säger Sverige nämligen bara nej. Man säger nej, nej, nej, och så ansluter man sig till de länder som har mycket lägre ambitioner än vad Sverige har när det gäller detta.

En annan sak jag måste ställa en fråga till Mats Odell om är detta med energiskatter, CO₂-skatter och utsläppshandel. Vilka förutsättningar finns det för att på EU-nivå nå någon enighet om detta?

Till sist har jag en rättelse: Jag har inte sagt att man ska utmönstra CCS, men det finns också mycket annan intressant forskning att titta på när det gäller energisidan. CCS har kanske fått en lite för stor betydelse i det sammanhanget.

Anf. 107 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Jag håller inte med Börje Vestlund om att energisparande är helt synonymt med energieffektivisering. Vi kan ha en ökande energigtåg om vi har en ökad export, exempelvis, men det kan vara ett relativt sett mindre energiinnehåll i den. Det är här våra åsikter går isär, vilket bland annat Helena Lindahl talade om. Faran är nämligen att sätta fasta tak och säga: När vi når detta tak får ni stänga Volvo. Då får ni stänga SCA, för då får ni inte förbruka mer energi.

Det ska vara effektivare. Det är där jag tror att Börje Vestlund faktiskt av misstag avslöjade att man sätter likhetstecken mellan energisparande och energieffektivisering. Så är det inte; det är inte synonyma begrepp.

Sedan när det gäller vilka förutsättningar som finns inom EU för att höja CO₂-skatten vill jag påminna Börje Vestlund om att vi inte har harmoniserade skatter inom EU. Det är så att varje land självt ska hitta de bästa medlen för att uppnå gemensamma mål. Jag tycker att Sverige har varit väldigt framgångsrikt. Vi vill inte pracka på andra länder våra skattesystem, utan vi har gemensamma målsättningar och gemensamma agendor och varje medlemsstat får själv hitta de bästa medlen för att uppnå dem.

Jag tror inte, fru talman, att Börje Vestlund och jag egentligen är så väldigt oeniga om detta, men förutsättningarna för att nå enighet om CO₂-skatten tror jag är begränsade.

Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Begreppet 20-20-20 vet du vad det är, Mats Odell. Det innebär dock också att man ska minska energiförbrukningen genom energieffektivisering. Nu kommer jag inte ihåg detaljerna, men det är en minskning. Det är vad det de facto innebär.

Jag delar uppfattningen att vi inte har harmoniserade skatter. Men då kommer det intressanta att när man då anför vilka medel som Sverige vill putta in när man diskuterar energieffektivisering använder man just energiskatter och koldioxidskatter som alternativ för det man avvisar från kommissionen. Då blir det intressant. Då för Sverige faktiskt in debatten om harmoniserade skatter.

Anf. 109 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att vi strider lite om påvens skägg här, för Sverige för ju bara fram förslag som är i enlighet med EU-fördragen och som har någon sorts laglig grund att kunna bli gällande i Europeiska unionen. Men det finns ett antal områden där vi har olika nationella modeller för både beskattning och annat.

Om vi i Sverige klarar vårt beting, är konstruktiva i EU-arbetet och bäst praktiskt redovisar detta måste det sedan vara upp till varje medlemsstat att själv välja vilka metoder man ska använda för att nå de gemensamma målen.

Anf. 110 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag begärde det här anförandet just av den anledningen att jag är trött på att få frågor på mitt sista anförande som jag inte har möjlighet att besvara. Jag har inte för avsikt att besvara de frågorna.

Däremot vill jag ta upp frågan om detta med en blocköverskridande energiöverenskommelse. Är en sådan överenskommelse så stabil när en minoritetsregering har en överenskommelse?

Jag har lyssnat på de olika partierna. Jag lyssnade på en folkpartist för inte så länge sedan. Han talade bara om kärnkraft. Jag lyssnade på en centerpartist ett par dagar senare. Han talade över huvud taget inte om kärnkraft utan bara om förnybart. De menade att man skulle lösa mycket av den framtida energiåtgången genom förnybart och de andra åtgärderna som vi är överens om.

När man går in i en förhandling kan man inte säga så här: Bara ni accepterar vårt avtal – det må vara hur bra eller hur dåligt som helst – kan vi börja diskutera.

Vad ska ni diskutera då? Det är ju ni som har ansvaret. Det är ni som regerar Sverige. Det är ni som måste bjuda in till förhandlingar.

Om ni nu är så tveksamma till vad Stefan Löfven vill, bjud då in honom och hör vad han har att säga. Och fråga också vad de övriga rödgröna partierna har att säga. Men sanningen är fortfarande den att skulle ni ändra på så mycket som ett kommatecken i er överenskommelse skulle regeringen spricka. Det är sanningen bakom att ni inte vill diskutera energipolitiken med oss rödgröna.

Anf. 111 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Jag tror att varje förhandling måste börja med en ömsesidig respekt där man tror att bägge parter har något att vinna på att det blir en överenskommelse. Det som är fint med Stefan Löfven är att han kommer från en miljö, från fackföreningsrörelsen, där man tycker att man gör mål när man blir överens med sin motpart. Det är fantastiskt fint. Det är inte alltid vi har det så här i kammaren, men så är det i den miljö som en fackföreningsledare arbetar i, och det tror jag är väldigt bra.

Jag tror att det egentligen räcker med att säga att det har visats intresse från bägge parter. Jag tror aldrig att det går att från den här kammaren och via ombud försöka gaffla in vad som är möjligt och vad som inte är möjligt, utan vi ska vara glada om vi ser att våra politiska ledare visar ett intresse och en vilja att komma överens. Vi vet att om det inte finns en stabilitet i villkoren för de stora investeringar som det handlar om, oberoende av om det är förnybar energi, kärnkraft eller något annat, kommer det inte att bli några investeringar – inte ens om det handlar om väldigt energiintensiv industri som vårt land är helt beroende av med tanke på att vi lever så mycket på att förädla våra råvaror skog och malm.

Jag fäste mig vid att Börje Vestlund genom hela sitt anförande använde ordet minoritetsregering. Det är möjligt att man ska påpeka det. Men det var väl någon regering på 60-talet som leddes av Tage Erlander som inte var en minoritetsregering. I övrigt har väl samtliga socialdemokratiska regeringar varit minoritetsregeringar. Om vi ska upprepa det varje gång tror jag att det blir lite trist, inte minst för stenograferna.

Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag får väl tala med stenograferna och höra vad de tycker och inte tycker.

Jag delar Mats Odells uppfattning om just detta med ömsesidig respekt och att man inte kan beordra fram någon förhandling från den här kammaren. Vi är helt överens på den punkten. Men jag vill då berätta hur en förhandling går till, för jag är inte så säker på att man är medveten om det.

Jag kommer från fackföreningsrörelsen och har suttit med vid natt-manglingar om löner och allmänna villkor. Det går till ungefär så här: Först får man ett papper i sin hand där kraven inför förhandlingarna har skrivits ned, ofta naturligtvis lite påfyllda för att man ska ha förhandlingsutrymme. Man får motsvarande från motparten. Sedan sätter man sig ned och funderar på vad det är man vill göra.

Situationen kan också uppstå i en förhandling att någon säger: Här har ni en överenskommelse – take it and leave it! Men det är klockan kvart över fyra på morgonen när ingen orkar längre. Då kommer man i ett läge där man får ta ställning till, om det är på arbetsmarknaden, om man ska använda konfliktåtgärder eller inte. Det är så det går till. Man kan inte komma och säga: Ni får acceptera vårt sätt att hantera frågorna.

Ja, naturligtvis är det för att retas lite grann som jag använder ordet minoritetsregering; det ska jag inte förneka. Men ibland kan det faktiskt behövas. Jag har varit med förr och vet hur det kan vara när man tror att man har majoritet fast man egentligen inte har det. Det är skälet till att jag har nämnt det ett antal gånger i mitt anförande.

Anf. 113 MATS ODELL (KD) replik:

Fru talman! Jag respekterar Börje Vestlund högt. Vi känner varandra sedan många år. Jag har lärt känna honom som en hedersman och tycker att vi har trevliga debatter.

Dock vill jag nog säga att en avtalsrörelse med arbetsmarknadens parter inte är en riktigt bra jämförelse med två politiska block och partier som står mot varandra i val. Man kan inte säga nu är det avtalsrörelse, nu sätter vi oss ned och förhandlar om våra bud.

Det handlar först och främst om att identifiera om det finns något intresse från motparten att diskutera. Där har vi den stora skillnaden mot den bild som Börje Vestlund använder. Det är inte så att det här är en avtalsrörelse där man sätter sig ned och lämnar över sina bud, utan det här är en oerhört känslig sak.

Jag tror att det har framgått av den här diskussionen att det inte minst på oppositionssidan finns väldigt olika bud om det här, och man spelar med ganska stora insatser när man rör sig på den här spelplanen. Därför tror jag att man ska vara medveten om att skillnaden mellan detta och en traditionell avtalsrörelse är himmelsvid. Dock är vinsterna väldigt stora om man lyckas komma överens, och det tror jag är en väldigt bra utgångspunkt.

Vi ser den stabilitet som pensionsöverenskommelsen har skapat för vårt lands ekonomiska utveckling och vad det innebär att vi var fem partier bakom överenskommelsen. Kan vi hitta något motsvarande i den för vårt land helt avgörande energifrågan kommer det att gynna vårt

lands välfärdsutveckling under mycket lång tid framöver. Det tror jag att alla inblandade ledare har på näthinnan.

Sedan finns det de som vill kasta grus i maskineriet därför att de inte skulle gynnas av en uppgörelse. Dem får vi hantera i särskild ordning.

Anf. 114 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Jag tror inte att man kan säga annat än att det finns ett intresse. Vi har påtalat detta vid flera tillfällen. Det finns också andra partier i oppositionen som vid andra tillfällen har sagt att det skulle gynna svensk tillväxt, de svenska konsumenterna och de svenska hushållen. Så visst har det funnits ett intresse, och man vet ju hur viktig den här frågan är.

Ponera, Mats Odell, att vi skulle komma fram till att vi inte ska bygga tre nya kärnkraftverk där de gamla har stått utan nöjer oss med ett. Vi kommer överens om det och skriver under på det. Om vi skulle komma i det läget, vad skulle då hända med er överenskommelse? Vad skulle hända med er majoritet?

Ponera bara den lilla förändringen! Ni skulle inte klara det. Det är sanningen, Mats Odell. Folkpartiet skulle aldrig, aldrig acceptera det, för det var ju tydligt att det var om det som den stora striden stod när ni diskuterade detta. Det framgick också när ni glatt redovisade överenskommelsen.

Det viktigaste är att man sätter sig ned med ett vitt ark, och det tror jag att Stefan Löfven har använt sig av, för att diskutera hur man ska ha det. Därefter får man bedöma om det är värt att fortsätta en sådan diskussion eller inte. Så har åtminstone jag uppfattat politiska förhandlingar.

Anf. 115 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att säga till Börje att jag inte har några större erfarenheter från fackliga samtal eller andra liknande samtal. Jag utgår från de diskussioner som jag har lyssnat till här i kammaren och även från det som sker utanför kammaren i och med att Stefan Löfven inte finns här hos oss.

Börje Vestlund pratar om en blocköverskridande energiöverenskommelse. Det Börje pratar om är snarare en partiöverskridande överenskommelse. Vi måste alla medge att kärnkraften är knäckfrågan här. Alla vill ju ha mer förnybart. När Stefan Löfven i söndags i partiledardebatten sade att det är behovet av energi som ska avgöra om man ska bygga ny kärnkraft har Stefan Löfven med en mening uteslutit både Miljöpartiet och Vänsterpartiet från en eventuell partiöverenskommelse mellan oss och Socialdemokraterna.

Ni pratar om regeringsduglighet. Jag ser inte riktigt hur ni ska kunna komma överens över blockgränsen om Socialdemokraterna redan har sagt att ni är öppna för kärnkraft.

Jag undrar om Börje Vestlund menar en blocköverskridande eller en partiöverskridande energiöverenskommelse.

Anf. 116 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Oaktat om vi är ett av oppositionens partier, två av oppositionens partier eller tre av oppositionens partier kommer den ändå att

vara blocköverskridande. Jag skulle vilja säga att det inte var en så väl vald fråga.

Det viktigaste i det här sammanhanget är att konstatera att vi inte har ändrat vår energipolitik. Vi har som religion i vårt parti att kongressbesluten alltid gäller. Kongressbesluten gäller alltid tills man har fått ett annat kongressbeslut. Jag har inte sett att det kommer att finnas väldigt många motioner i den här frågan eller att partiledningen kommer med några förslag om detta. Det har jag svårt att se just nu. Vårt kongressbeslut står fast tills vi har ett annat kongressbeslut.

Detta är någonting som både Miljöpartiet och Vänsterpartiet har samma uppfattning om i dag, och det tycker jag att vi ska vara glada för. Det garanterar nämligen tillväxten i svensk industri. Det gör att vi kan ha kvar svensk industri, och framför allt den elintensiva industrin.

Problemet är ju att det finns så mycket annat att göra på det området. Det handlar bland annat om hur man ska se till att priserna på energi inte ökar. Det är ingen lösning att säga att vi ska bygga mer kärnkraft. Det är en mycket dyr energiform. Det är inte lösningen på det problemet. Om man skulle bygga ett nytt Ringhals kommer inte energin därifrån att vara lika billig som den energi som kommer från dagens Ringhals.

Våra kongressbeslut står fast tills vi har fattat ett annat kongressbeslut.

Anf. 117 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Fru talman! Ni har stått här i kammaren i dag och sagt att ni är överens om 100 procent förnybart. Ni pratar om ett rödgrönt block på energisidan och om att ni är så väldigt överens. Med tanke på Stefan Löfvens uttalande i partiledardebatten i söndags ser jag inte att den enighet som ni vill försöka få fram här i kammaren stämmer överens med den verklighet som finns utanför kammaren.

Då kvarstår faktiskt frågan: Finns det någon enighet på den rödgröna sidan? Finns det ett rödgrönt block, vilket ni gärna vill säga här i kammaren att det finns? Eller finns det tre olika partier med väldigt olika politik?

Du har en partikollega som sitter här i kammaren men som tyvärr inte är med i debatten i dag. Senast för två veckor sedan sade den kollegan: Även om vi har ett kongressbeslut på att vi ska avveckla kärnkraften finns det ingenting som säger att vi inte ändrar det kongressbeslutet nästa gång vi har kongress.

Jag blev förvånad över att höra det. De deltagare från Sveriges skogsindustrier som var där blev också mycket förvånade över att höra det.

Det stämmer väldigt väl överens med vad er partiledare Stefan Löfven har sagt i flera uttalanden från 2007 till 2011. Han påpekar vikten av ny kärnkraft för att bibehålla den svenska konkurrenskraften.

Jag har här ett antal uttalanden, och jag väljer att ta det senaste från SVT:s *Agenda* den 3 oktober 2011. Där attackerar IF Metalls ordförande Stefan Löfven den nyutnämnda energiministern och säger: Det är bra med vindkraft, men vi tror inte att vindkraft kan ersätta kärnkraft. Det får allvarliga konsekvenser för svensk industri. Vi pratar om jobb, och vi pratar om svensk välfärd.

Det är vad Stefan Löfven har sagt. Jag undrar: Finns det någon enighet på den rödgröna sidan?

Prot. 2011/12:111
9 maj

Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Fru talman! Ska vi referera i kammaren vad våra partiledare har sagt tidigare, och till och med vad de har sagt innan de blev partiledare, skulle vi kunna hålla på och tramsa väldigt mycket. Det här är bara en tramsdebatt.

Frågan är vad ni håller på med på er sida. Centern säger: Vi centerpartister tror inte att det kommer att byggas någon mer kärnkraft. Folkpartiet har ett landsmöte där man säger att man ska bygga minst tio kärnreaktorer och att det viktigaste är att man får behålla kärnkraften. Folkpartiet säger att de tror att kärnkraften kommer att vara det viktigaste bidraget till hela energimixen i framtiden. Centerpartiet säger någonting helt annat. De säger att man bara ska satsa på förnybar energi.

Det är en ganska skakig överenskommelse, och så fort man ändrar ett kommatecken i den överenskommelsen kommer regeringen att spricka. Det vet ni.

Det är ganska ointressant vad Stefan Löfven har sagt och inte sagt. Ni är faktiskt inte eniga i den här frågan heller. Ni spelar bara upp att ni är eniga i de här sammanhangen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 10 maj.)

18 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2011/12:146 Skyddsåtgärder för trafikuppgifter lagrade för brottsbekämpande ändamål

19 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 9 maj

2011/12:356 Bolån

av Ulla Andersson (V)

till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:357 Ett år med nya plan- och bygglagen

av Katarina Köhler (S)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2011/12:358 Försäljning av utsläppsrätter och det svenska klimatarbetet

av Åsa Romson (MP)

till miljöminister Lena Ek (C)

2011/12:359 Stödet till småskalig matproduktion
av *Gunnar Sandberg* (S)
till landsbygdsminister *Eskil Erlandsson* (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 maj.

20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 9 maj

2011/12:570 Import av samlarfordon

av *Lars Gustafsson* (KD)
till statsrådet *Catharina Elmsäter-Svärd* (M)

2011/12:571 Ansökan till Europeiska globaliseringsfonden

av *Jörgen Hellman* (S)
till arbetsmarknadsminister *Hillevi Engström* (M)

2011/12:572 Sjukförsäkringsreglerna

av *Roza Güclü Hedin* (S)
till statsrådet *Ulf Kristersson* (M)

2011/12:573 Polisens hantering av hedersrelaterade brott

av *Roger Haddad* (FP)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 maj.

21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 9 maj

2011/12:546 Beskattning vid försäljning av sjukgymnastik- och läkarverksamheter

av *Carina Moberg* (S)
till finansminister *Anders Borg* (M)

2011/12:548 Pollenprognoser

av *Christina Zedell* (S)
till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2011/12:555 Kommersiell näthandel med alkohol

av *Christer Engelhardt* (S)
till statsrådet *Maria Larsson* (KD)

2011/12:558 Stöd och bostad till människor med psykiska funktionsnedsättningar

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2011/12:559 Skriftlig order till krigsplacerade värnpliktiga i IO 14

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2011/12:560 Belastningsutdrag vid jobbsökning

av *Roger Haddad* (FP)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:561 Parakvat

av *Christer Winbäck* (FP)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2011/12:563 Kulturstöd till organisation som uppmanar till lagbrott

av *Björn Söder* (SD)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2011/12:564 F-skattsedel och EU-medborgare i Sverige

av *Mats Pertoft* (MP)

till näringsminister Annie Lööf (C)

Prot. 2011/12:111

9 maj

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 maj.

22 § Kammaren åtskildes kl. 17.38.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 5 § anf. 18 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 5 § anf. 49 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 77 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 17 § anf. 101 (delvis) och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund (ändring)	1
3 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
4 § Förnyad bordläggning.....	1
5 § Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011.....	2
Utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU10.....	2
Anf. 1 TOMMY WAIDELICH (S).....	2
Anf. 2 MEHMET KAPLAN (MP).....	6
Anf. 3 JOHNNY SKALIN (SD)	10
Anf. 4 LARS OHLY (V).....	14
Anf. 5 JOHNNY SKALIN (SD) replik	17
Anf. 6 LARS OHLY (V) replik	17
Anf. 7 JOHNNY SKALIN (SD) replik	17
Anf. 8 LARS OHLY (V) replik	18
Anf. 9 WALBURGA HABSBERG DOUGLAS (M).....	19
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD) replik	22
Anf. 11 WALBURGA HABSBERG DOUGLAS (M) replik	22
Anf. 12 JOHNNY SKALIN (SD) replik	22
Anf. 13 WALBURGA HABSBERG DOUGLAS (M) replik	23
Anf. 14 FREDRIK MALM (FP)	23
Anf. 15 JOHNNY SKALIN (SD) replik	27
Anf. 16 FREDRIK MALM (FP) replik	28
Anf. 17 JOHNNY SKALIN (SD) replik	28
Anf. 18 FREDRIK MALM (FP) replik	29
Anf. 19 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	29
Anf. 20 FREDRIK MALM (FP) replik	30
Anf. 21 MEHMET KAPLAN (MP) replik.....	31
Anf. 22 FREDRIK MALM (FP) replik.....	31
Anf. 23 KERSTIN LUNDGREN (C).....	32
Anf. 24 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	34
Anf. 25 LARS OHLY (V) replik	37
Anf. 26 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	38
Anf. 27 LARS OHLY (V) replik	38
Anf. 28 DÉsirÉE PETHRUS (KD) replik	39
Anf. 29 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP).....	39
Anf. 30 TOMMY WAIDELICH (S) replik.....	43
Anf. 31 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik.....	44
Anf. 32 TOMMY WAIDELICH (S) replik.....	44
Anf. 33 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik.....	45
Anf. 34 LARS OHLY (V) replik	46
Anf. 35 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik.....	46
Anf. 36 LARS OHLY (V) replik	47
Anf. 37 Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik.....	47
Anf. 38 JOHNNY SKALIN (SD) replik	48

Anf. 39	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik	48
Anf. 40	JOHNNY SKALIN (SD) replik	49
Anf. 41	Statsrådet BIRGITTA OHLSSON (FP) replik	49
Anf. 42	JULIA KRONLID (SD)	50
Anf. 43	ULRIK NILSSON (M).....	52
Anf. 44	CARL B HAMILTON (FP)	54
Anf. 45	TOMMY WAIDELICH (S) replik	56
Anf. 46	CARL B HAMILTON (FP) replik	57
Anf. 47	TOMMY WAIDELICH (S) replik	58
Anf. 48	CARL B HAMILTON (FP) replik	58
Anf. 49	BÖRJE VESTLUND (S).....	59
Anf. 50	JOHNNY SKALIN (SD) replik	60
Anf. 51	BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	61
Anf. 52	JOHNNY SKALIN (SD) replik	61
Anf. 53	BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	62
Anf. 54	KENT EKEROTH (SD).....	62
Anf. 55	ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M).....	64
Anf. 56	PYRY NIEMI (S).....	65
Anf. 57	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	67
Anf. 58	SUSANNA HABY (M).....	70
Anf. 59	EVA-LENA JANSSON (S)	73
Anf. 60	ERIK ALMQVIST (SD)	74
Anf. 61	HANS ROTHENBERG (M)	77
Anf. 62	MARIE GRANLUND (S).....	79
Anf. 63	JOHNNY SKALIN (SD).....	80
	(Beslut fattades under 16 §.).....	80
6 §	Tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner	81
	Utrikesutskottets betänkande 2011/12:UU18	81
	(Beslut fattades under 16 §.).....	81
7 §	Genomförandet av EU-direktivet om mänskliga organ avsedda för transplantation	81
	Socialutskottets betänkande 2011/12:SoU19	81
	(Beslut fattades under 16 §.).....	81
8 §	Nya faktureringsregler för mervärdesskatt m.m.	81
	Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU18	81
	(Beslut fattades under 16 §.).....	81
9 §	Överklagande av vitesföreläggande i fastighetstaxeringen och genomförande av direktiv på skatteområdet	81
	Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU19	81
	(Beslut fattades under 16 §.).....	81
10 §	Utlåning till Irland.....	82
	Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU41	82
Anf. 64	ERIK ALMQVIST (SD)	82
Anf. 65	ULLA ANDERSSON (V).....	82
Anf. 66	ELISABETH SVANTESSON (M)	83
Anf. 67	ULLA ANDERSSON (V) replik.....	84
Anf. 68	ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	84

Anf. 69 ULLA ANDERSSON (V) replik	85
Anf. 70 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	85
Anf. 71 CARL B HAMILTON (FP).....	86
Anf. 72 ULLA ANDERSSON (V) replik	86
Anf. 73 CARL B HAMILTON (FP) replik	87
Anf. 74 ULLA ANDERSSON (V) replik	87
Anf. 75 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	88
Anf. 76 BO BERNHARDSSON (S).....	89
Anf. 77 ULLA ANDERSSON (V) replik	90
Anf. 78 BO BERNHARDSSON (S) replik.....	90
Anf. 79 ULLA ANDERSSON (V) replik	91
Anf. 80 BO BERNHARDSSON (S) replik.....	91
(Beslut fattades under 16 §.)	92
11 § Offentlig upphandling från eget företag.....	92
Finansutskottets betänkande 2011/12:FiU42	92
Anf. 81 MARIE NORDÉN (S)	92
Anf. 82 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	93
(Beslut fattades under 16 §.)	94
12 § Trygg naturgasförsörjning	94
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU18	94
(Beslut fattades under 16 §.)	94
13 § Energipolitiska frågor	94
Näringsutskottets betänkande 2011/12:NU19	94
(Beslut fattades under 16 §.)	94
14 § Energifärdplan för 2050.....	95
Näringsutskottets utlåtande 2011/12:NU20	95
Anf. 83 BÖRJE VESTLUND (S).....	95
Anf. 84 LISE NORDIN (MP)	97
Anf. 85 LARS ISOVAARA (SD)	99
Anf. 86 KENT PERSSON (V).....	101
(forts. 17 §).....	103
Ajournering.....	103
Återupptagna förhandlingar	103
15 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 3 maj	103
SfU14 Ett återinförande av begreppet normalt förekommande arbete.....	103
16 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	104
UU10 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen 2011.....	104
UU18 Tillämpning i fråga om Libyen av lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner	109
SoU19 Genomförandet av EU-direktivet om mänskliga organ avsedda för transplantation.....	109
SkU18 Nya faktureringsregler för mervärdesskatt m.m.	109

SkU19 Överklagande av vitesföreläggande i fastighetstaxeringen och genomförande av direktiv på skatteområdet.....	109
FiU41 Utlåning till Irland.....	109
FiU42 Offentlig upphandling från eget företag.....	109
NU18 Trygg naturgasförsörjning.....	110
NU19 Energipolitiska frågor.....	110
17 § (forts. från 14 §) Energifärdplan för 2050 (forts. NU20).....	110
Anf. 87 HELENA LINDAHL (C).....	110
Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	111
Anf. 89 HELENA LINDAHL (C) replik.....	112
Anf. 90 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	112
Anf. 91 HELENA LINDAHL (C) replik.....	113
Anf. 92 KENT PERSSON (V) replik.....	113
Anf. 93 HELENA LINDAHL (C) replik.....	114
Anf. 94 KENT PERSSON (V) replik.....	114
Anf. 95 HELENA LINDAHL (C) replik.....	114
Anf. 96 LISE NORDIN (MP) replik.....	115
Anf. 97 HELENA LINDAHL (C) replik.....	115
Anf. 98 LISE NORDIN (MP) replik.....	116
Anf. 99 HELENA LINDAHL (C) replik.....	116
Anf. 100 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M).....	117
Anf. 101 LISE NORDIN (MP) replik.....	118
Anf. 102 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik.....	119
Anf. 103 LISE NORDIN (MP) replik.....	120
Anf. 104 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik.....	120
Anf. 105 MATS ODELL (KD).....	121
Anf. 106 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	123
Anf. 107 MATS ODELL (KD) replik.....	124
Anf. 108 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	124
Anf. 109 MATS ODELL (KD) replik.....	124
Anf. 110 BÖRJE VESTLUND (S).....	125
Anf. 111 MATS ODELL (KD) replik.....	125
Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	126
Anf. 113 MATS ODELL (KD) replik.....	126
Anf. 114 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	127
Anf. 115 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik.....	127
Anf. 116 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	127
Anf. 117 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik.....	128
Anf. 118 BÖRJE VESTLUND (S) replik.....	129
(Beslut skulle fattas den 10 maj.).....	129
18 § Bordläggning.....	129
19 § Anmälan om interpellationer.....	129
20 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	130
21 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	130
22 § Kammarerna åtskildes kl. 17.38.....	131

